EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 16.7.2025
COM(2025) 550 final

2025/0550 (COD)

Ehdotus

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUS

AgoraEU-ohjelman perustamisesta vuosiksi 2028–2034 ja asetusten (EU) 2021/692 ja (EU) 2021/818 kumoamisesta

{SEC(2025) 547 final} - {SWD(2025) 550 final} - {SWD(2025) 551 final}

PERUSTELUT

1. EHDOTUKSEN TAUSTA

• Ehdotuksen perustelut ja tavoitteet

EU on Euroopan historiasta ja identiteetistä juontaviin ja EU-sopimukseen kirjattuihin arvoihin perustuva yhteisö. Kuten Euroopan unionista tehdyn sopimuksen (SEU) 2 artiklassa todetaan, nämä arvot ovat yhteisiä kaikille jäsenvaltioille, ja ne kattavat demokratian, ihmisoikeuksien kunnioittamisen, syrjimättömyyden, tasa-arvon, oikeusvaltioperiaatteen ja moniarvoisuuden. Lisäksi EU:n perusoikeuskirjassa vahvistetaan oikeudet kulttuuriseen monimuotoisuuteen ja sananvapauteen, mukaan lukien tiedotusvälineiden ja taiteen vapauteen ja moniarvoisuuteen.

Kansalaisten osallistuminen ja sitoutuminen, päätöksenteon avoimuus ja vastuuvelvollisuus sekä perusoikeuksien ja oikeusvaltioperiaatteen kunnioittaminen edistävät osaltaan eurooppalaisen demokratian elinvoimaisuutta. Tiedotusvälineillä on ratkaiseva rooli yleisen mielipiteen muokkaamisessa ja vapaan keskustelun edistämisessä. Audiovisuaalinen sisältö ja kaikki muut taiteellisen, kulttuurisen ja luovan ilmaisun muodot, kulttuuriperintö mukaan luettuna, ovat olennaisen tärkeitä Euroopan monimuotoisuuden, yhteiskunnan selviytymiskyvyn parantamisen ja keskinäisen ymmärryksen aikaan saamisen kannalta. Luontaisen arvonsa ja yhteiskunnallisten vaikutustensa lisäksi ne ovat voimakkaita kestävää talouskasvua ja kilpailukykyä, innovointia ja työllisyyttä sekä pehmeää valtaa edistäviä tekijöitä ja näin ollen välttämättömiä Euroopan tulevaisuuden kannalta.

Näille aloille myönnettävällä EU:n rahoitustuella on merkitystä, sillä niillä on kyky edistää kattavaa ja osallistavaa hallintoa, helpottaa tietoon perustuvaa ja aktiivista kansalaisuutta, turvata perusoikeudet ja edistää niitä, edistää tasa-arvoa ja syrjimättömyyttä sekä vaalia kulttuurista monimuotoisuutta ja kaikentyyppistä taiteellista ilmaisua. Euroopan kukoistavat luovat alat, media-ala ja audiovisuaaliala sekä kulttuurien ja kulttuuriperinnön rikkaus ovat Euroopan identiteetin kannalta keskeisiä tekijöitä. Näillä toiminta-aloilla on kuitenkin vakavia haasteita, jotka edellyttävät kokonaisvaltaisia unionin toimia.

Unionin arvoihin kohdistuu sisäisiä ja ulkoisia paineita, joita ovat muun muassa oikeusvaltioperiaatteeseen kohdistuvat haasteet, eriarvoisuus, syrjintä, perusoikeuksien loukkaukset sekä demokraattisia instituutioita ja prosesseja kohtaan tunnetun luottamuksen heikkeneminen. Rakenteellista eriarvoisuutta esiintyy edelleen, samoin kuin sukupuoleen, rotuun tai etniseen alkuperään, uskontoon tai vakaumukseen, vammaisuuteen, ikään tai seksuaaliseen suuntautumiseen perustuvaa väkivaltaa ja syrjintää, jotka ilmenevät usein rasismina ja muunlaisena suvaitsemattomuutena. Samalla taloudellisen ja poliittisen tuen heikkeneminen muodostaa haasteen riippumattomien kansalaisjärjestöjen perinteiselle roolille näiden kehityssuuntausten vastapainona.

Euroopan media-ala on laadun ja luovuuden suunnannäyttäjä, mutta nykyisin se kilpailee kansalaisten ja kuluttajien huomiosta maailmanlaajuisten verkkoalustojen kanssa. EU:n audiovisuaalisen sisällön levitys on edelleen jakautunut kansallisten rajojen mukaisesti, ja EU:n ulkopuoliset toimijat saavat suurimman osan elokuvateattereiden lipunmyynnistä ja suoratoistotilauksista. Vaikka videopeliteollisuus on saanut vahvan jalansijan tämän päivän digitaalisessa kulttuurissa (yli puolet EU:n väestöstä pelaa säännöllisesti videopelejä), unionin videopelimarkkinoita hallitsevat edelleen suurelta osin globaalit kilpailijat. Lisäksi informaatioympäristön eheys on vaarassa disinformaation leviämisen ja vihamielisten toimijoiden, kuten Venäjän, harjoittaman ulkomaisen tiedonmanipuloinnin ja häirinnän lisääntymisen vuoksi. Tiedotusvälineiden moniarvoisuuteen kohdistuvia uhkia pahentavat

esimerkiksi tiedotusvälineiden omistuksen keskittymisen kaltaiset ilmiöt. Samaan aikaan uutismedian mainostulot ja myynti ovat vähentyneet, kun digitaaliset kilpailijat ovat saaneet yhä suuremman osuuden tuloista ja muokanneet kulutustottumuksia. Kaikkien näiden tekijöiden vuoksi tiedotusvälineiden elinkelpoisuuteen kohdistuu paineita.

Kulttuuri sekä kulttuuri- ja luovat alat ovat unionissa jakautuneet myös kansallisten ja kielellisten rajojen mukaisesti, mikä heijastaa unionin rikasta monimuotoisuutta. Tämä rajoittaa rajatylittävää taiteellista yhteistyötä, yleisön tavoittamista, innovatiivisten käytäntöjen kehittämistä sekä alojen selviytymiskykyä ja niiden mahdollisuuksia parantaa kilpailukykyä ja vahvistaa yhteiskunnallista hyvinvointia. Kulttuurialan ja luovien alojen ammattilaisilla on vaikeuksia työskennellä yli rajojen, hyödyntää uusia mahdollisuuksia ja päästä uusille markkinoille, mikä kärjistää maantieteellistä epätasapainoa ja rajoittaa eurooppalaisten kulttuuriteosten levitystä. Rajatylittävän liikkuvuuden ja yhteistyön vähäisyys haittaa verkostoitumista, mittakaavaetujen saamista, asiantuntemuksen kokoamista yhteen ja yhteiskehittämistä, jotka kaikki ovat ratkaisevan tärkeitä seikkoja kestävien työurien ja vahvan kulttuurialan ja luovien alojen luomiseksi. Samalla Euroopan rikkaaseen kulttuuriperintöön kohdistuu uhkia, jotka johtuvat budjettirajoitteiden, saasteille, ilmastonmuutokselle ja luonnonkatastrofeille altistumisen sekä väärinkäytön tai tuhoutumisen yhdistelmästä.

Lisäksi yhteiskunnallisilla ja luovilla aloilla sekä kulttuuri- ja media-aloilla on samoja teknologisia riippuvuuksia, ja ne voisivat hyötyä yhteisistä toimista. Näihin aloihin vaikuttavat taloudelliset heikkoudet, rahoituksen saannin esteet, vaikeudet käyttää ja ottaa käyttöön soveltavia innovaatioita, puutteellinen mukautuminen uusiin taitotarpeisiin sekä digitaalinen muutos. Samalla EU:n ulkopuoliset teknologiajätit vaikuttavat yhä enemmän kansalaisyhteiskunnan, median ja kulttuurin toimintaympäristöön ja muokkaavat sisällön kulutusta algoritmeihin perustuvien suositusten, automaattisen jakelun ja tekoälyn tuottaman sisällön avulla.

Nämä ovat valtioiden rajat ylittäviä haasteita, joihin ei voida vastata tehokkaasti ilman yhteisiä EU:n tason ratkaisuja, koordinointia, ohjausta ja tukea. EU:n toimilla voidaan mahdollistaa yhteistyö, valmiuksien kehittäminen ja vastavuoroinen oppiminen sekä optimoida ja yhdistää näiden alojen potentiaali edistää talouskasvua, yhteiskunnallista kehitystä ja kulttuurista monimuotoisuutta.

EU:n tukea, jolla pyritään vastaamaan kulttuuriin, tiedotusvälineisiin ja tasa-arvoon, kansalaisiin, oikeuksiin ja unionin arvoihin kohdistuviin haasteisiin, on vuosien mittaan annettu eri rahoitusohjelmista. Vuosien 2021–2027 monivuotisessa rahoituskehyksessä kulttuuria, kulttuurialaa ja luovia aloja sekä audiovisuaalialoja tuettiin **Luova Eurooppa -ohjelmasta**, jonka tavoitteena oli turvata Euroopan kulttuurinen ja kielellinen monimuotoisuus ja kulttuuriperintö, kehittää ja edistää niitä sekä parantaa näiden alojen, erityisesti audiovisuaalialan, kilpailukykyä. Perussopimuksissa, perusoikeuskirjassa ja sovellettavissa kansainvälisissä ihmisoikeussopimuksissa vahvistettujen oikeuksien ja unionin arvojen edistäminen ja suojelu puolestaan kuuluivat ensisijaisesti **kansalaisten, tasa-arvon, perusoikeuksien ja arvojen ohjelman** tavoitteisiin. Kansalaisten, tasa-arvon, perusoikeuksien ja arvojen ohjelmasta on tuettu niin EU:n tasolla kuin kansallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla, myös ruohonjuuritasolla, toimivien kansalaisjärjestöjen tekemää työtä unionin arvojen suojelemiseksi ja edistämiseksi. Tietyille aloille, kuten uutismedia-alalle ja disinformaation torjuntaan, annettava unionin tuki oli hajautunut useisiin eri ohjelmiin. Luova Eurooppa -ohjelman monialaiseen toimintalinjaan sisältyi erityisiä tiedotusvälineiden moniarvoisuutta, medialukutaitoa ja mediayhteistyötä koskevia toimia, ja **multimediatoimia** koskevasta budjettikohdasta tuettiin tiedottamista EU:hun liittyvistä

aiheista. Disinformaation torjuntaa on tähän asti rahoitettu **Digitaalinen Eurooppa** -ohjelmasta.

Vuosien 2028–2034 monivuotista rahoituskehystä koskevalla ehdotuksella pyritään puuttumaan EU:n talousarviossa tällä hetkellä esiintyviin ”monimutkaisuuksiin, heikkouksiin ja jäykkyyksiin”. Siinä esitetään kohdennetumpi ja yksinkertaisempi kehys, jossa on vähemmän mutta vaikuttavampia ohjelmia. Tästä syystä ja jotta voidaan lisätä talousarvion joustavuutta ja parantaa sen kykyä vastata muuttuviin realiteetteihin ja esiin nouseviin ongelmiin, tällä ehdotuksella pyritään virtaviivaistamaan EU:n toimia kulttuurin, tiedotusvälineiden ja tasa-arvon sekä kansalaisten, oikeuksien ja arvojen aloilla hyödyntäen tarvittaessa kytköksiä ja synergioita ja kunnioittaen kyseisten politiikan alojen ominaispiirteitä ja erityistarpeita.

Tasa-arvon, kansalaisten, oikeuksien ja arvojen osalta ehdotuksella edistetään demokratian ja oikeusvaltioperiaatteen, perusoikeuksien ja tasa-arvon puolustamista, syrjinnän vähentämistä ja kansalaisyhteiskunnan vaikutusmahdollisuuksien parantamista. Uudella ohjelmalla edistetään myös sukupuoleen perustuvan väkivallan sekä lapsiin ja muita todennäköisemmin väkivallan kohteeksi joutuviin ryhmiin kohdistuvan väkivallan torjuntaa. Lisäksi se edistää osaltaan demokratioiden selviytymiskykyä ja demokraattista osallistumista.

Tiedotusvälineet ovat demokraattisia arvoja, kulttuurista monimuotoisuutta ja talouskasvua edistävä tekijä. Media-ala käsittää muun muassa elokuvat, sarjat, videopelit, uutiset ja tiedonvälityksen, immersiivisen todellisuuden ja multimedian sekä palveluja, joihin kuuluvat muun muassa teatteriesitykset, televisio- ja radiolähetykset, julkaiseminen painetussa muodossa ja verkossa, internetvideot ja podcastit. Jotta audiovisuaaliala ja media-ala olisivat yhteiskunnan kannalta merkityksellisiä, niiden on oltava selviytymis- ja kilpailukykyisiä. Ehdotuksella tuetaan vapaata, kilpailukykyistä ja monipuolista media- ja audiovisuaalialaa. Sillä lisätään audiovisuaalisten teosten ja muun mediasisällön, kuten videopelien, tuotantoa, levitystä ja kulutusta sekä niihin liittyvän henkisen omaisuuden hyödyntämistä. Lisäksi se auttaa suojelemaan tietomarkkinoiden elinkelpoisuutta ja moniarvoisuutta erityisesti tukemalla uutismediaa ja tiedotusvälineiden riippumattomuutta myös alueellisella ja paikallisella tasolla. Ehdotus auttaa myös torjumaan disinformaatiota ja ulkomaista tiedonmanipulointia ja häirintää.

Kulttuuri sekä kulttuuriala ja luovat alat ovat Euroopalle suuri voimavara, ja ne välittävät muulle maailmalle kuvan dynaamisesta maanosasta. Ne kattavat muun muassa esittävät taiteet, kirjallisuuden ja julkaisutoiminnan, musiikin ja kuvataiteen, aineellisen ja aineettoman kulttuuriperinnön, arkkitehtuurin, arkistot, kirjastot ja museot, taidekäsityön ja muotoilun ja tuottavat merkityksiä erilaisilla välineillä ja monissa muodoissa. Kulttuurialalla toteutettavilla EU:n toimilla edistetään rajatylittävää kulttuurin luomista ja yhteistyötä, kulttuurista osallistumista ja mahdollisuuksia tutustua monenlaisiin eurooppalaisiin kulttuuri-ilmaisuihin sekä kulttuuriperinnön suojelua ja säilyttämistä. Ehdotuksella autetaan myös lisäämään monenlaisten kulttuuriteosten rajatylittävää levitystä ja ammattilaisten liikkuvuutta sekä edistetään osallisuutta ja sukupolvien välistä oikeudenmukaisuutta kulttuurin avulla. Sillä vahvistetaan myös kulttuurialan ja luovien alojen sosiaalista, taloudellista ja ulkoista ulottuvuutta.

Lisäksi EU:n olisi edistettävä tiedotusvälineiden, kulttuurin ja kansalaisyhteiskunnan välisiä synergioita tuomalla yhteen julkisia ja yksityisiä tahoja sekä edistämällä monialaista yhteistyötä ja innovointia, jotta voidaan vastata yhteisiin haasteisiin ja edistää yhteiskunnan selviytymiskykyä ja demokraattista osallistumista.

Tältä pohjalta EU:n rahoitustoimilla on parhaat edellytykset parantaa ja laajentaa nykyisiä onnistuneita järjestelmiä, vastata paremmin valtioiden rajat ylittäviin haasteisiin ja korjata puutteita, joihin on mahdotonta puuttua jäsenvaltioiden tasolla. Niillä myös lisätään sääntelypolitiikan ja rahoitusvälineiden sekä sisäisten ja ulkoisten politiikkojen välistä johdonmukaisuutta ja saadaan ne sovitettua paremmin yhteen. Näin ollen ehdotuksella myötävaikutetaan Euroopan yhteiskuntien, tiedotusvälineiden ja kulttuurin vahvistamiseen, edistetään unionin arvoja ja demokraattista osallistumista ja autetaan vapauttamaan unionin koko potentiaali edistyksen, kestävän kehityksen ja kasvun lähteenä.

Tämän säädösehdotuksen kattamat politiikan alat kytkeytyvät tiukasti EU:n perussopimuksiin, jotka muodostavat oikeusperustan unionin rahoitusohjelmien kautta toteutettaville EU:n toimille, ja edistävät unionin pitkän aikavälin tavoitteiden saavuttamista. Ehdotuksessa esitetään soveltamisen alkavan 1. tammikuuta 2028.

- **Yhdenmukaisuus muiden alaa koskevien politiikkojen säännösten kanssa**

Perusoikeudet, EU:n arvot ja demokratia

Ehdotus on täysin **Euroopan unionin perusoikeuskirjan** ja kaikkien asiaankuuluvien tasa-arvoa ja syrjimättömyyttä koskevien EU:n politiikka- ja lainsäädäntökehysten mukainen. Se edistää myös **tasa-arvon unionia koskevaa strategiaa**. Euroopan unionin keskeisenä tavoitteena on varmistaa useita sidosryhmiä kokoavalla ja monialaisella lähestymistavalla, että kaikki ihmiset sukupuolesta, rodusta, etnisestä alkuperästä, vammaisuudesta, seksuaalisesta suuntautumisesta, iästä, uskonnosta tai vakaumuksesta riippumatta voivat elää ilman syrjintää ja osallistua täysipainoisesti yhteiskuntaan.

Euroopan unionin sitoutuminen tasa-arvoon on vahvistettu lukuisissa keskeisissä tiedonannoissa ja toimintasuunnitelmissa. Euroopan komission vuonna 2020 julkaisemassa hlbtiq-henkilöiden tasa-arvoa koskevassa strategiassa ja vuoden 2021 sukupuolten tasa-arvostrategiassa korostetaan EU:n sitoutumista syrjinnän torjumiseen ja tasa-arvon edistämiseen kaikilla yhteiskunnan osa-alueilla. Molemmat strategiat aiotaan uudistaa, sillä nykyisten strategioiden voimassaolo päättyy vuonna 2025. Näitä strategioita täydennetään tulevalla EU:n rasisminvastaisella strategialla 2026–2030, romanien tasa-arvoa, osallisuutta ja osallistumista koskevalla EU:n strategiakehyksellä (2020–2030), vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevalla strategialla (2021–2030), lasten oikeuksia koskevalla EU:n strategialla, EU:n strategialla antisemitismin torjumiseksi ja juutalaisen elämäntavan vaalimiseksi (2021–2030) sekä muslimivihan torjuntaa koskevalla toimintalohkolla. Myös tuleva sukupolvien välisen oikeudenmukaisuuden strategia on tässä yhteydessä merkityksellinen.

EU:n ensimmäinen kattava demokratiaa koskeva kehys on laadittu vuoden 2020 Euroopan demokratiatoimintasuunnitelman, demokratian vahvistamista ja vaalien luotettavuuden suojelemista koskevan vuonna 2021 hyväksytyn toimenpidepaketin ja vuoden 2023 demokratian puolustuspaketin avulla synergiassa ihmisoikeuksia ja demokratiaa koskevan ulkoisen toiminnan toimintasuunnitelman 2020–2027 kanssa. Viimeisintä tähän liittyvää lainsäädäntöä ovat muun muassa asetus poliittisen mainonnan läpinäkyvyydestä ja EU:n säädös, jolla suojellaan julkiseen keskusteluun osallistuvia henkilöitä ilmeisen perusteettomilta vaatimuksilta tai väärinkäyttöön perustuvilta oikeudenkäynneiltä (”julkiseen keskusteluun osallistumista vastustavat strategiset kanteet”).

Tulevalla **eurooppalaisella demokratian kilvellä** pyritään suojelemaan ja vahvistamaan demokratiaa ja demokratioiden selviytymiskykyä. Sen tarkoituksena on torjua demokraattisiin instituutioihin, järjestelmiin ja prosesseihin kohdistuvaa kasvavaa uhkaa EU:ssa ja lisätä kansalaisten luottamusta ja osallistumista demokratiaan. Tulevalla **EU:n kansalaisyhteiskuntastrategialla** pyritään suojelemaan kansalaisyhteiskuntaa entistä

paremmin ja lisäämään sen vaikutusmahdollisuuksia, mikä antaa vahvan viestin siitä, että kansalaisyhteiskunnan tekemä työ ja sen EU:n toimintapolitiikkoihin antama panos tunnustetaan.

Media- ja audiovisuaaliala

Tämä säädösehdotus perustuu myös EU:n media- ja audiovisuaalialaa koskevan kehykseen, jossa sääntely, rahoitus ja toimintapolitiikka tukevat tehokkaasti toisiaan ja siten helpottavat demokraattista keskustelua, rikastuttavat kulttuuriamme ja edistävät digitaalista muutosta yhdessä kilpailukykyisten EU:n media-alan toimijoiden kanssa.

Ehdotus liittyy audiovisuaali- ja media-aloja koskevaan EU:n sisämarkkinapolitiikkaan, ja sen rakenne täydentää ja vahvistaa nykyisiä säädöksiä. **Audiovisuaalisia mediapalveluja koskevassa direktiivissä** säädetään yhteisestä sääntelykehyksestä audiovisuaalisille mediapalveluille kaikkialla EU:ssa, ja se sisältää muun muassa eurooppalaisten ja riippumattomien teosten edistämistä, alaikäisten suojelua ja audiovisuaalisen mainonnan sääntelyä koskevia säännöksiä. Ehdotetulla ohjelmalla vahvistetaan yhdessä audiovisuaalisia mediapalveluja koskevan direktiivin kanssa Euroopan audiovisuaalialan toimijoiden valmiuksia rahoittaa, tuottaa ja levittää teoksia, jotka voivat saada riittävää näkyvyyttä eri medioissa ja houkuttelevat yleisöä yhä avoimemmilla ja kilpaillummilla markkinoilla Euroopassa ja sen ulkopuolella.

Äskettäin hyväksytyssä **eurooppalaisessa medianvapaussäädöksessä** säädetään tiedotusvälineiden vapautta ja moniarvoisuutta koskevista suojatoimista, mukaan lukien suojasta poliittista vaikuttamista vastaan, sekä tiedotusvälineiden omistussuhteiden avoimuuden lisäämisestä ja julkisen palvelun medioiden riippumattomuutta koskevista velvoitteista. Ehdotetulla ohjelmalla täydennetään eurooppalaista medianvapaussäädöstä tarjoamalla taloudellista tukea uutismedioille ja vahvistamalla toimituksellista riippumattomuutta.

Ohjelmalla myös parannetaan medialukutaitoa ja vahvistetaan tilannetietoisuutta eri jäsenvaltioiden informaatioympäristöstä verkossa. Tässä yhteydessä hyödynnetään verkossa esiintyvän vihapuheen torjumista koskevia käytännesääntöjä, **vuonna 2018 julkaistua disinformaation torjuntaa koskevaa toimintasuunnitelmaa** ja **disinformaatiota koskevia EU:n käytännesääntöjä**, jotka on hiljattain sisällytetty **digipalvelusäädöksen** mukaiseen yhteissääntelykehykseen.

Kulttuuri

Kulttuurin, kulttuuriperinnön sekä kulttuurialan ja luovien alojen osalta aloite liittyy tulevaan **kulttuurikompassiin**, jonka on tarkoitus muodostaa strateginen toimintatapa kulttuurin sekä kulttuurialan ja luovien alojen sisällyttämiseksi unionin yleisiin poliittisiin tavoitteisiin sekä näiden alojen monien ulottuvuuksien ohjaamiseksi ja hyödyntämiseksi.

Aloite perustuu useisiin keskeisiin poliittisiin aloitteisiin, kuten **kulttuuria koskevaan Euroopan toimintasuunnitelmaan**, **neuvoston kulttuurialan työsuunnitelmiin**, **kansainvälisiä kulttuurisuhteita koskevaan EU:n strategiaan** ja **kulttuuriperintöä koskevaan eurooppalaiseen toimintakehykseen**, joissa kaikissa vaaditaan kulttuurille sekä kulttuurialalle ja luoville aloille vahvempaa roolia unionin sosiaalisen, taloudellisen ja kansainvälisen kehityksen edistämisessä. Aloite on sopusoinnussa **uuden eurooppalaisen Bauhausin**, **Euroopan kulttuuripääkaupungit -toiminnan** ja **Euroopan kulttuuriperintötunnusta** koskevan toimen kaltaisten EU:n aloitteiden kanssa. Se on myös maaliskuussa 2017 annetun Rooman julistuksen mukainen, jossa jäsenvaltiot ja EU:n toimielimet ilmaisivat haluavansa unionin, ”joka tarjoaa kansalaisilleen uusia mahdollisuuksia

kulttuuriseen ja sosiaaliseen kehitykseen ja talouskasvuun” ja ”joka säilyttää eurooppalaisen kulttuuriperinnön ja edistää kulttuurista monimuotoisuutta”.

Lisäksi aloite on yhdenmukainen komission tiedonannon *Eurooppalaisen identiteetin vahvistaminen koulutuksen ja kulttuurin avulla* kanssa. Tiedonannossa todetaan, että on jäsenvaltioiden yhteisen edun mukaista ”hyödyntää koulutuksen ja kulttuurin koko potentiaali työpaikkojen, sosiaalisen oikeudenmukaisuuden ja aktiivisen kansalaisuuden aikaansaamisessa ja välineinä eurooppalaisen identiteetin omaksumiseen kaikessa moninaisuudessaan”. Lisäksi aloite on täysin **kulttuuri-ilmaisujen moninaisuuden suojelemisesta ja edistämisestä vuonna 2005 tehdyn Unescon yleissopimuksen** mukainen. Unioni ja sen jäsenvaltiot ovat kyseisen yleissopimuksen osapuolia.

Aloitetta on myös tarkasteltava osana kestävää matkailua koskevaa tulevaa EU:n strategiaa, jonka tavoitteena on muun muassa auttaa vierailijoita löytämään vähemmän tunnettuja kulttuurireittejä ja kulttuuriperintökohteita eri puolilla Eurooppaa ja edistää näin taloudellista kehitystä ja lisätä paikallisia työpaikkoja.

- **Yhdenmukaisuus unionin muiden politiikkojen kanssa**

Aloite on yhdenmukainen komission vuosien 2024–2029 yleisten poliittisten painopisteiden kanssa, jotka ovat 1) ihmisten tukeminen ja yhteiskuntiemme ja sosiaalisen mallimme vahvistaminen; 2) demokratian suojeleminen ja arvojemme vaaliminen; 3) Euroopan kestävä vauraus ja kilpailukyky; ja 4) Globaali Eurooppa.

Yhdenmukaisuus ihmisiä tukevien ja yhteiskuntiamme ja sosiaalista malliamme vahvistavien politiikkojen kanssa

Monivuotisen rahoituskehyksen (2028–2034) yhteydessä luodaan synergioita tiedotusvälineitä, kulttuuria, tasa-arvoa, oikeuksia ja arvoja koskevien aloitteiden sekä taitojen, koulutuksen, sosiaalisen osallisuuden, solidaarisuuden, sukupolvien välisen oikeudenmukaisuuden, nuorison sekä sosiaalisen ja alueellisen yhteenkuuluvuuden osa-alueilla toteutettavien tulevien toimien välillä. Näitä synergioita edistetään Euroopan nuorisostrategian ja Euroopan unionin kansalaisuutta koskevan katsauksen tavoitteiden mukaisesti esimerkiksi medialukutaidon, digitaitojen, kansalaisvaikuttamisen ja -kasvatuksen sekä luovuuden ja taiteiden avulla tapahtuvan taitojen kehittämisen ja osallisuuden edistämisen osa-alueilla. Aloitteella voidaan myös pyrkiä synergioihin ja täydentävyyteen yhteistyössä hallinnoitavien tulevien toimien kanssa, joilla pyritään vahvistamaan sosiaalista ja alueellista yhteenkuuluvuutta EU:ssa.

Aloite täydentää eräitä muita aloitteita, joilla edistetään Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin periaatteita, myös työllisyys- ja sosiaalipolitiikan avulla, sekä eurooppalaisen lapsitakuun periaatteita. Tähän sisältyy oikeuksien yhtäläisten käyttömahdollisuuksien ja monimuotoisuuden edistäminen myös alueellisella ja paikallisella tasolla, jotta voidaan tukea sosiaalista osallisuutta ja oikeudenmukaisia työmarkkinoita sekä torjua lapsiköyhyyttä. Keskeisinä julkista keskustelua muokkaavina ja demokraattista osallistumista edistävinä tekijöinä kulttuurilla ja medialla on merkittävä asema osallistavien ja selviytymiskykyisten yhteiskuntien rakentamisessa. **Osaamisunionin** yhteydessä aloitteella edistetään aktiivisesti kulttuurialan ja luovien alojen ammattilaisten täydennys- ja uudelleenkoulutusta ja tuetaan heidän mukautuvuuttaan digitaaliseen ja vihreään siirtymään sekä työmarkkinoiden muutoksiin. Ohjelmalla vahvistetaan kulttuurialan ja luovien toimialojen kilpailukykyä ja edistetään näin työpaikkojen luomista näillä aloilla. Tämän ohella aloitteella edistetään tasa-arvon, oikeuksien ja arvojen parissa toimivien kansalaisjärjestöjen valmiuksien kehittämistä.

Luonnonuhkiin, terveysuhkiin, teknisen vian aiheuttamiin onnettomuuksiin, kehittyviin turvallisuusuhkiin ja muihin häiriöihin liittyvien kasvavien riskien vuoksi tällä aloitteella parannetaan yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen häiriönsietokykyä ja rakennetaan kestävämpi, turvallisempi ja paremmin varautunut unioni **EU:n varautumisunionistrategian** tavoitteiden mukaisesti.

Yhdenmukaisuus oikeuspolitiikan kanssa

Oikeuspolitiikan ja oikeusvaltioperiaatteen välinen yhteys luo vankan kehyksen, jolla varmistetaan vastuuvelvollisuus, edistetään oikeudellista johdonmukaisuutta jäsenvaltioiden välillä ja niiden sisällä ja suojellaan perusoikeuksia. Näin lisätään luottamusta ja yhteistyötä unionissa. Perusoikeuksien ja oikeuspolitiikan välinen suhde on keskeinen seikka oikeudenmukaisten ja tasavertaisten yhteiskuntien luomisessa. Perusoikeudet – kuten oikeus oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin ja oikeus syrjimättömyyteen ja yksityisyyden suojaan – määrittävät ne olennaiset normit, joita oikeusjärjestelmien on puolustettava, ja muuntavat abstraktit periaatteet konkreettisiksi oikeudellisiksi toimenpiteiksi ja käytännöiksi. Esimerkiksi syrjinnän vastaisella lainsäädännöllä pannaan täytäntöön periaate yhdenvertaisuudesta lain edessä.

Näin ollen perusoikeuksien ja oikeuspolitiikan välisellä synergialla varmistetaan, että oikeusjärjestelmät paitsi ehkäisevät väärinkäytöksiä myös aktiivisesti edistävät ihmisarvon suojelua, tasa-arvoa ja vapautta. Tämä synergia on olennaisen tärkeä seikka, jotta voidaan lisätä kansalaisten luottamusta oikeudellisiin instituutioihin, edistää sosiaalista yhteenkuuluvuutta ja viime kädessä varmistaa, että kaikilla on mahdollisuus käyttää oikeuksiaan merkityksellisellä tavalla. Tätä varten monivuotisen rahoituskehyksen (2028–2034) yhteydessä edistetään synergioita tämän ohjelman ja tulevan oikeusalan ohjelman välillä.

Yhdenmukaisuus sisämarkkinoita ja kilpailukykyä koskevien politiikkojen kanssa

Aloitteella edistetään tiedotusvälineiden, audiovisuaalialan sekä kulttuurialan ja luovien alojen kilpailukykyä ja täydennetään siten EU:n teollisuuspolitiikkaa ja taloudellista kilpailukykyä koskevaa poliittista kehystä. Se perustuu erityisesti vuoden 2024 sisämarkkinoita ja kilpailukykyä koskevaan vuosikertomukseen, jossa otetaan käyttöön ekosysteemeihin perustuva lähestymistapa keskeisten teollisuudenalojen, myös kulttuurialan ja luovien alojen, häiriönsietokyvyn ja strategisen riippumattomuuden vahvistamiseksi. Siinä otetaan huomioon myös kilpailukykykompassin tavoitteet. Kilpailukykykompassissa asetetaan selkeät vertailuarvot EU:n pitkän aikavälin tuottavuuden ja selviytymiskyvyn parantamiseksi ja innovoinnin edistämiseksi.

Lisäksi aloite liittyy komission vuonna 2020 antamaan tiedonantoon *Pk-yritysstrategia kestävää ja digitaalista Eurooppaa varten*, jonka tavoitteena on vapauttaa Euroopan pk-yritysten voima johtamaan vihreää ja digitaalista siirtymää seuraavien kolmen pilarin pohjalta: valmiuksien kehittäminen ja tuki; sääntelytaakan keventäminen ja markkinoille pääsyn parantaminen; ja rahoituksen saannin parantaminen. Aloitteella edistetään myös Euroopan komission uutta säästö- ja investointiunionistrategiaa, jonka tavoitteena on parantaa yritysten taloudellisia mahdollisuuksia.

Tutkimus ja innovointi ovat olennaisia tekijöitä osallistavien ja oikeuksiin perustuvien kulttuurialan, luovien alojen ja media-alan järjestelmien kehittämisessä. Aloitteella vahvistetaan synergioita tulevan tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelman ja tulevan Euroopan kilpailukykyrahaston kanssa. Kilpailukykyrahastoon sisältyy tuki monialaiselle tutkimukselle, joka koskee useita eri aiheita, kuten demokratiaa, arvoja, tasa-arvoa ja disinformaatiota, mutta myös digitaalisia ja teollisuutta koskevia aiheita, jotka liittyvät

läheisesti kulttuurialaan ja luoviin aloihin sekä kulttuuriperintöön. Synergiaa ja täydentävyyttä on tehostettava eurooppalaisen tutkimusekosysteemin vahvistamiseksi, jotta kulttuuriala ja luovat alat sekä kansalaisyhteiskunta saavat täyden hyödyn eurooppalaisilla tutkimus- ja innovointialoilla saavutetusta edistyksestä. Ohjelma edistää näin ollen tutkimuksen puiteohjelmasta rahoitettujen tutkimus- ja innovointitoimien tulosten hyödyntämistä.

Lisäksi ehdotuksella edistetään Euroopan digitaalista muutosta digitaalinen vuosikymmen 2030 -ohjelman tavoitteiden mukaisesti. Ehdotus täydentää ohjelmaa tukemalla toimia, joilla edistetään digitaalisia valmiuksia, osaamisen kehittämistä ja soveltavaa innovointia yhteiskunnallisilla sekä kulttuuri- ja media-aloilla, kuten tekoälyn maanosa -toimintasuunnitelmaa ja tekoälyn soveltamisstrategiaa. Se täydentää myös voimassa olevaa sääntelyä, kuten digipalvelusäädöstä, digimarkkinasäädöstä ja tekoälysäädöstä, parantamalla audiovisuaalisen ja mediasisällön saatavuutta, vahvistamalla medialukutaitoa ja edistämällä oikeudenmukaista kilpailua sekä sitä, että sisältö on yleisön saatavilla käytettävästä alustasta riippumatta. Rajatylittävä yhteistyö ja audiovisuaalisen sisällön saatavuus vahvistaisivat myös digitaalisten tuotteiden yhteentoimivuutta.

Yhdenmukaisuus globaalia Eurooppaa koskevien politiikkojen kanssa

Kun ehdotettu ohjelma on hyväksytty, se täydentää unionin ulkoisista toimista rahoitettavia toimia. Esimerkiksi edistämällä kulttuurivaihtoa ja tukemalla unionin luovia aloja, tiedotusvälineitä ja audiovisuaalista sisältöä maailmanlaajuisesti, myös kansainvälisen yhteistyön avulla, ohjelma avaa uusia markkinoita, houkuttelee osaajia kaikkialta maailmasta sekä lisää EU:n vaikutusmahdollisuuksia ja houkuttelevuutta maailmanlaajuisesti. Tuleviin toimiin sisältyvät muun muassa kolmansien maiden osallistuminen ohjelmaan ja kansainvälisen yhteistyön tukeminen, mikä mahdollistaa synergiat EU:n ulkoisia toimia koskevien politiikkojen kanssa.

2. OIKEUSPERUSTA, TOISSIJAISUUSPERIAATE JA SUHTEELLISUUSPERIAATE

- **Oikeusperusta**

Ehdotus perustuu Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 19 artiklan 2 kohtaan, 21 artiklan 2 kohtaan, 24 artiklaan, 167 artiklan 5 kohtaan, 168 artiklan 5 kohtaan ja 173 artiklan 3 kohtaan, jotta ohjelman yleiset tavoitteet voidaan saavuttaa kattavasti.

SEUT-sopimuksen 19 artiklan 2 kohdassa määrätään edistämistoimenpiteistä, joilla tuetaan jäsenvaltioiden toimia sukupuoleen, rotuun tai etniseen alkuperään, uskontoon tai vakaumukseen, vammaisuuteen, ikään tai sukupuoliseen suuntautumiseen perustuvan syrjinnän torjumiseksi.

Demokraattiseen toimintaan osallistuminen, kansalaisvaikuttaminen ja kansalaisyhteiskunnan edistäminen ovat EU:n kansalaisuuden käsitteen kannalta keskeisen tärkeitä. Ne ovat ratkaisevia tekijöitä, jotka helpottavat oikeutta liikkua ja oleskella vapaasti unionissa.

SEUT-sopimuksen 21 artiklan 2 kohdassa määrätään unionin toimenpiteistä, joiden avulla helpotetaan kansalaisten oikeutta liikkua ja oleskella vapaasti jäsenvaltioiden alueella. Tämän artiklan nojalla voidaan toteuttaa myös toimenpiteitä, joilla kansalaisille ja viranomaisille tiedotetaan kansalaisten äänioikeudesta näiden asuessa toisessa jäsenvaltiossa, koska tämä oikeus helpottaa käytännössä myös kansalaisten oikeutta liikkua ja oleskella vapaasti.

SEUT-sopimuksen 24 artiklalla velvoitetaan Euroopan parlamentti ja neuvosto antamaan säännöksiä menettelyistä ja edellytyksistä, joita vaaditaan SEU-sopimuksen 11 artiklassa tarkoitettua kansalaisaloitetta varten. Tämä on tehty antamalla Euroopan parlamentin ja

neuvoston asetus (EU) 2019/788[1]. Ohjelmasta olisi tuettava kyseisen asetuksen täytäntöönpanoon tarvittavaa teknistä ja organisatorista tukea ja vahvistettava näin kansalaisten oikeutta panna vireille ja tukea eurooppalaisia kansalaisaloitteita. Yhdessä muiden SEUT-sopimuksen 24 artiklassa vahvistettujen oikeuksien kanssa tämä oikeus varmistaa kansalaisten suoran osallistumisen demokratian toteuttamiseen unionissa.

SEUT-sopimuksen 167 artiklan 5 kohdassa asetetaan unionin tehtäväksi toteuttaa edistämistoimenpiteitä, joilla myötävaikutetaan siihen, että jäsenvaltioiden kulttuurit kehittyvät kukoistaviksi, pitäen arvossa niiden kansallista ja alueellista monimuotoisuutta ja korostaen samalla niiden yhteistä kulttuuriperintöä. Unionin toimilla on kannustettava jäsenvaltioita yhteistyöhön ja täydennettävä niiden toimia aloilla, jotka liittyvät esimerkiksi Euroopan kansojen kulttuurin ja historian tuntemuksen ja niitä koskevan tiedonlevityksen parantamiseen ja Euroopan kannalta merkittävän kulttuuriperinnön säilyttämiseen ja suojaamiseen.

SEUT-sopimuksen 168 artiklan 5 kohta muodostaa oikeusperustan edistämistoimille, joiden tarkoituksena on ihmisten terveyden suojeleminen ja parantaminen. Väkivalta, mukaan luettuna lapsiin ja naisiin kohdistuva väkivalta, vaarantaa fyysisen ja mielenterveyden. Lapset ovat haavoittuvassa asemassa olevia kansalaisia, jotka tarvitsevat erityisen tehokasta suojelua näiltä vaaroilta, joihin sisältyy usein rajatylittäviä uhkia. Myös naisiin kohdistuva väkivalta muodostaa vakavan uhkan uhrien fyysiselle ja mielenterveydelle, minkä vuoksi he tarvitsevat korkeatasoista suojelua.

SEUT-sopimuksen 173 artiklan 3 kohdan mukaan unioni voi päättää erityistoimenpiteistä, joilla tuetaan jäsenvaltioiden toimia unionin teollisuuden kilpailukyvyn kannalta tarpeellisten edellytysten turvaamiseksi, mukaan lukien toimet, joilla edistetään yritysten aloittamisen ja kehittämisen kannalta suotuisaa toimintaympäristöä.

- **Toissijaisuusperiaate (jaetun toimivallan osalta)**

Kulttuurin, tiedotusvälineiden ja unionin arvojen edistäminen ja suojeleminen edellyttää valtioiden välistä yhteistyötä ja koordinoituja toimia, jotka ulottuvat kansallisten rajojen yli. Nämä ovat aloja, joiden haasteisiin jäsenvaltioiden on niiden monitahoisuuden vuoksi vaikea vastata yksinään riittävällä tavalla. EU:n tason koordinoiduilla toimilla voidaan vastata edistymistä hidastaviin valtioiden rajat ylittäviin ja yhteisiin haasteisiin johdonmukaisemmin ja vaikuttavammin. Lisäksi toimet mahdollistavat systeemiset vaikutukset, kun niillä tunnistetaan ja ratkaistaan rakenteellisia puutteita, joita jäsenvaltiot eivät ole asettaneet etusijalle. EU:n talousarviolla on keskeinen rooli näiden kollektiivisten toimien mahdollistamisessa. Tällaisella toimintatavalla myös lisätään sisäisten politiikkojen johdonmukaisuutta suhteessa siihen, miten unioni edistää arvojaan ja kansainvälisiä normeja ulkomailla.

Ehdotetun ohjelman laajuuden ja vaikutusten vuoksi unionin tason toimet tuottavat lisäarvoa, koska jäsenvaltiot eivät yksinään voi riittävällä tavalla saavuttaa näitä tavoitteita. Ohjelmalla esimerkiksi vahvistetaan tunnetta unionin kansalaisuudesta sekä keskinäistä ymmärrystä helpottamalla sellaista rajatylittävää toimintaa, jolla edistetään kansalaistoimintaa, solidaarisuutta ja laajempaa osallistumista kulttuuriin ja tiedotusvälineisiin. Sillä varmistetaan myös johdonmukaiset ja tiukat normit kaikkialla EU:ssa ja EU:n lainsäädännössä vahvistettujen oikeuksien tehokas soveltaminen kaikissa jäsenvaltioissa, mikä on olennaista EU:n kansalaisten suojelemiseksi. Lisäksi EU:n toimilla vahvistetaan sisämarkkinoita

[1] EUVL L 130, 17.5.2019, s. 55–81.

edistämällä oikeudenmukaista pääsyä sisämarkkinoille ja oikeudenmukaista liikkuvuutta sekä mahdollistetaan tehokkaampi tulosten saavuttaminen koordinoitujen kehysten ja nykyistä suurempien yhteishankkeiden avulla. Vähentämällä hajanaisuutta, edistämällä jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä ja yhdistämällä resursseja EU:n tasolla aloitteella varmistetaan, että luovat alat sekä audiovisuaalialan ja media-alan yritykset ja tekijät voivat saada täyden hyödyn sisämarkkinoista. Aloite parantaa monimuotoisen kulttuurisen ja luovan sisällön saatavuutta, tukee tiedotusvälineiden moniarvoisuutta ja lisää Euroopan audiovisuaalialan kilpailukykyä.

Suurin osa komission EU:n uusista ohjelmista järjestämään avoimeen julkiseen kuulemiseen (ks. jäljempänä) vastanneista korosti EU:n rahoituksen lisäarvoa näillä politiikan aloilla.

- **Suhteellisuusperiaate**

Ehdotus on suhteellisuusperiaatteen mukainen, koska siinä ei ylitetä sitä, mikä on tarpeen tavoitteiden saavuttamiseksi EU:n tasolla.

- **Toimintatavan valinta**

Uusi AgoraEU-ohjelma perustuu pääasiassa Luova Eurooppa -ohjelmaan (2021–2027), kansalaisten, tasa-arvon, perusoikeuksien ja arvojen ohjelmaan (2021–2027) ja nykyisiin komission institutionaalisiin oikeuksiin perustuviin budjettikohtiin, ja sillä kootaan yhteen EU:n rahoitustuki kulttuurin, tiedotusvälineiden ja unionin arvojen ylläpitämiseksi. Uudessa välineessä otetaan huomioon eri alojen erityispiirteet, niiden eri kohderyhmät ja erityistarpeet ja varmistetaan samalla synergiat ja täydentävyys.

3. JÄLKIARVIOINTIEN, SIDOSRYHMIEN KUULEMISTEN JA VAIKUTUSTENARVIOINTIEN TULOKSET

- **Olemassa olevan lainsäädännön jälkiarvioinnit/toimivuustarkastukset**

Komissio on ottanut huomioon vuosina 2023–2025 toteutettujen Luova Eurooppa -ohjelman 2014–2020 loppuarvioinnin ja Luova Eurooppa -ohjelman 2021–2027 väliarvioinnin, kansalaisten, tasa-arvon, perusoikeuksien ja arvojen ohjelman väliarvioinnin sekä Kansalaisten Eurooppa -ohjelman ja perusoikeus-, tasa-arvo- ja kansalaisuusohjelmien loppuarviointien tulokset.

Näissä arvioinneissa arvioitiin ohjelmien tuloksellisuutta niiden vaikuttavuuden, tehokkuuden, merkityksellisyyden, johdonmukaisuuden, kestävyyden ja EU:n tason lisäarvon perusteella.

Arviointien tulokset osoittavat, että nykyisillä ohjelmilla on suurelta osin saavutettu niiden toimintapoliittiset tavoitteet ja tuotettu EU:n tason lisäarvoa, mutta arvioinneissa korostetaan myös osa-alueita, joilla on suunnittelun suhteen parantamisen varaa.

Luova Eurooppa -ohjelman arvioinnissa korostetaan, että ohjelmalla on edistetty kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden ja kulttuuriperinnön tukemista koskevaa yleistavoitetta parantamalla kansalaisten mahdollisuuksia tutustua erilaisiin erityisesti omaan maan rajojen ulkopuolelta tuleviin sisältöihin sekä kilpailukykyä koskevaa tavoitetta auttamalla audiovisuaalisia ja muita luovia ja kulttuurialan toimijoita parantamaan taitojaan ja laajentamaan toimintaansa Euroopan tasolla. Ohjelma on sikäli ainutlaatuinen, että se on ainoa rahoituslähde valtioiden rajat ylittävälle yhteistyölle, hyvien käytäntöjen vaihdolle, teosten levitykselle ja liikkuvuudelle näillä aloilla.

Kansalaisten, tasa-arvon, perusoikeuksien ja arvojen ohjelman väliarvioinnissa vahvistettiin, että ohjelma täyttää tilan, joka olisi muuten pitkälti tyhjä arvojen ja perusoikeuksien rahoitusympäristössä, erityisenä EU:n välineenä perusoikeuksien, tasa-arvon

ja syrjimättömyyden, demokratian ja oikeusvaltioperiaatteen turvaamiseksi ja edistämiseksi Euroopassa. Arviointi osoitti myös, että ohjelmalla on keskeinen rooli tuettaessa oikeuksien ja arvojen parissa työskenteleviä kansalaisyhteiskunnan järjestöjä, myös ruohonjuuritason järjestöjä, joilla usein ei olisi muita rahoituslähteitä tai tukimuotoja.

Multimediatoimia koskevan budjettikohdan (2021–2023) arviointi vahvisti, että se vahvisti tehokkaasti EU-aiheiden uutisointia eurooppalaisesta näkökulmasta. Toimien tuella tuotettiin suuri määrä alkuperäissisältöä ja tavoitettiin huomattava yleisömäärä.

- **Sidosryhmien kuuleminen**

Rajatylittävän koulutuksen, nuorten, kulttuurin, tiedotusvälineiden, arvojen ja kansalaisyhteiskunnan osa-alueilla vuoden 2027 jälkeisessä monivuotisessa rahoituskehyksessä toteutettavien EU:n ohjelmien vaikutustenarvioinnin pohjaksi järjestettiin julkinen kuuleminen. Se toteutettiin 12. helmikuuta ja 7. toukokuuta 2025 välisenä aikana. Kuulemiseen saatiin yhteensä 5 845 pätevää vastausta.

Vastaukset vahvistivat selkeästi, että EU:n osallistuminen rajatylittävän yhteistyön edistämiseen sekä kulttuurin, tiedotusvälineiden, demokratian ja perusoikeuksien tukemiseen on tarpeen myös tulevaisuudessa. Esimerkiksi ”demokratian ja demokraattisten normien suojelua” piti erittäin tärkeänä tai tärkeänä 91 prosenttia vastaajista, ”perusoikeuksien (myös lasten ja naisten oikeuksien) kunnioittamisen edistämistä” 88 prosenttia vastaajista, ”tiedotusvälineiden riippumattomuuden ja moniarvoisuuden edistämistä ja disinformaation torjuntaa” 85 prosenttia vastaajista ja ”kulttuurisen ja luovan monimuotoisuuden edistämistä” 78 prosenttia vastaajista.

Julkiseen kuulemiseen saadut vastaukset vahvistivat myös sen, että EU:n rahoitus tuotti kattamillaan osa-alueilla lisäarvoa verrattuna kansallisen, paikallisen tai alueellisen tason rahoitukseen. Vastaajista 66 prosenttia katsoi esimerkiksi, että ”demokratian suojeleminen ja demokraattisten normien edistäminen” on osa-alue, jolla EU:n rahoitus tuottaa merkittävää lisäarvoa. Lähes kaksi kolmasosaa vastaajista mainitsi audiovisuaali- ja media-alojen tukemisen tärkeänä politiikkatavoitteena. Lisäksi noin 80 prosenttia vastaajista katsoo ”kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden edistämiseen” ja ”kulttuuriperinnön ja eurooppalaisen muistiperinnön edistämiseen ja säilyttämiseen” käytettävän EU:n rahoituksen tuottavan lisäarvoa, ja ”kulttuurin ja kulttuuriperinnön yleisen saatavuuden varmistamiseen” käytettävän rahoituksen osalta vastaava osuus on 74 prosenttia.

Kun vastaajia pyydettiin arvioimaan esteitä, jotka estävät EU:n talousarvion tavoitteiden täyden saavuttamisen kyseisillä politiikan aloilla, he suhtautuivat yleisesti ottaen myönteisesti siihen, että komissio keskittyy rahoituksen tehostamiseen, mutta se ei saa tapahtua ”identiteetin” ja ”luottamuksen” kustannuksella, vaan temaattinen selkeys ja sidosryhmien omistajuus on säilytettävä.

Määrälliset tulokset osoittavat, että kaikissa vastaajaryhmissä useimmin mainitut esteet olivat hallinnollinen taakka (51 % kansalaisista ja 56 % organisaatioista) ja monimutkaiset rahastokohtaiset vaatimusten noudattamista koskevat säännöt (49 % kansalaisista ja 52 % organisaatioista). Nämä kysymykset heijastavat huolia paitsi sääntelyn monimutkaisuudesta myös välineiden hajanaisuudesta ja tehottomasta tulosten tuottamisesta. Muita esteitä olivat joustamattomuus, joka estää kohdentamasta resursseja uudelleen esiin nouseviin tarpeisiin (45 % kansalaisista ja 50 % organisaatioista), ohjelman täytäntöönpanon ja rahoituksen maksamisen viivästyminen sekä riittämätön rahoitusmahdollisuuksia koskeva viestintä tai selkeys. Viranomaiset ja kansalaisjärjestöt korostivat erityisesti viivästyksiä syynä siihen, että vaikutukset ja uskottavuus paikallistasolla heikkenevät.

- **Asiantuntijatiedon keruu ja käyttö**

Ehdotuksen laadinnan tukena on käytetty ulkoisia selvityksiä ja arviointeja.

Ehdotusta laadittaessa on hyödynnetty lukuisia muun muassa Euroopan parlamentin, EU:n perusoikeusviraston ja Euroopan tasa-arvoinstituutin laatimia tutkimuksia ja mietintöjä, joissa viitataan kasvaviin ja vakaviin haasteisiin, jotka panevat EU:n perusoikeudet ja arvot sekä unionin demokraattisten instituutioiden selviytymiskyvyn koetukselle.[2]

Media- ja audiovisuaalialojen osalta ehdotuksessa on tukeuduttu vuonna 2023 julkaistun komission yksiköiden valmisteluasiakirjan *European Media Industry Outlook*[3] päätelmiin, jotka antoivat arvokasta tietoa media- ja audiovisuaalialojen (myös pelialan) rakenteellisista haasteista. EU:n media-alan yrityksiin kohdistuu globaalien kilpailijoiden taholta yhä suurempia paineita käyttäjien huomion ja tulojen saannin suhteen. Yksityisen kulutuksen ja mediankulutuksen kasvu on pysähtynyt covid-19-pandemian jälkeen, ja digitaaliset alustat keräävät enemmän sisältöä ja saavat enemmän mainostuloja kuin perinteiset mediat. Näiden alojen ongelmina ovat myös teknologian käyttöönotosta aiheutuvat korkeat kustannukset, niukat yksityiset investoinnit ja suuri riippuvuus EU:n ulkopuolisista teknologioista. Lisäksi raportti osoitti, että audiovisuaalisten teosten levitys yli rajojen on EU:ssa vähäistä, mikä rajoittaa alan potentiaalia. Samalla uutismedian elinkelpoisuus on yhä suuremmassa vaarassa, kun tulot pienenevät, työllisyys vähenee ja kuluttajien luottamus uutismediaa kohtaan heikkenee.

Kulttuurialan ja luovien alojen osalta ehdotuksen pohjana on käytetty aihekohtaisia kokouksia, riippumattomien tutkimusten tuloksia, neuvoston päätelmiä[4], Euroopan parlamentin päätöslauselmia[5], Euroopan kulttuuriperintötunnusta koskevan toimen arviointia[6] ja Euroopan kulttuuripääkaupunkitoiminnan (2020–2033) ensimmäistä väliarviointia[7] sekä jäsenvaltioiden asiantuntijoiden kulttuuria koskevan avoimen koordinointimenetelmän puitteissa esittämiä suosituksia[8]. Nämä eri lähteet korostavat Luova Eurooppa -ohjelman

---

2 Muun muassa Euroopan parlamentin mietintö kansalaisyhteiskunnan toimintamahdollisuuksien kaventumisesta Euroopassa (2021/2103(INI)); perusoikeusviraston raportti *Protecting civil society – update 2023*; EIGE:n tasa-arvoindeksi 2024: *Tackling violence against women, tackling gender inequalities*.

3 Media Industry Outlook -asiakirjan toinen laitos julkaistaan heinäkuussa 2025.

4 Erityisesti neuvoston toukokuussa 2025 antamat päätelmät nuorten taiteilijoiden sekä kulttuuri- ja luovien alojen ammattilaisten tukemisesta heidän aloittaessaan uraansa, neuvoston marraskuussa 2024 antamat päätelmät kulttuurin saatavuuden parantamisesta ja edistämisestä, neuvoston toukokuussa 2024 antamat päätelmät kulttuuri- ja luovien alojen vahvistamisesta datavetoisen yleisösuhdetyön avulla sekä neuvoston toukokuussa 2023 antamat päätelmät vaarassa olevista ja muuttamaan joutuneista taiteilijoista.

5 Euroopan parlamentin päätöslauselma 17. tammikuuta 2024 kulttuurien monimuotoisuudesta ja tekijöiden toimintaedellytyksistä eurooppalaisilla musiikin suoratoistomarkkinoilla (2023/2054(INI)), Euroopan parlamentin päätöslauselma 16. tammikuuta 2024 vuosien 2021–2027 Luova Eurooppa -ohjelman täytäntöönpanosta (2023/2003(INI)), Euroopan parlamentin päätöslauselma 21. marraskuuta 2023 suosituksista komissiolle taiteilijoiden ja kulttuurialan ja luovien toimialojen työntekijöiden sosiaalista ja ammatillista tilannetta koskevasta EU:n kehyksestä (2023/2051(INI)), Euroopan parlamentin päätöslauselma 14. syyskuuta 2023 Euroopan kirja-alan tulevaisuudesta (2023/2053(INI)), Euroopan parlamentin päätöslauselma 14. joulukuuta 2022 Euroopan uuden kulttuuriohjelman ja kansainvälisiä kulttuurisuhteita koskevan EU:n strategian täytäntöönpanosta (2022/2047(INI)) ja Euroopan parlamentin päätöslauselma 20. lokakuuta 2021 taiteilijoiden tilanteesta ja kulttuurialan elpymisestä EU:ssa (2020/2261(INI)).

6 PPMI:n Euroopan komission puolesta toteuttama kautta 2018–2024 koskeva Euroopan kulttuuriperintötunnuksen arviointi (heinäkuu 2025).

7 Ecorysin ja KEA European Affairsin Euroopan komission puolesta toteuttama Euroopan kulttuuripääkaupunkitoiminnan (2020–2033) ensimmäinen väliarviointi (heinäkuu 2025).

8 Erityisesti jäsenvaltioiden asiantuntijoiden OMC-työryhmän kesäkuussa 2023 julkaisema taiteilijoiden sekä kulttuurialan ja luovien alojen ammattilaisten asemaa ja työoloja käsittelevä raportti *The status and working*

kulttuurin toimintalinjan olevan edelleen merkityksellinen, mutta mainitsevat parannuskohteita, jotka liittyvät erityisesti digitaaliseen ja vihreään siirtymään ja tekoälyn nopeaan yleistymiseen, taiteilijoiden ja kulttuurialan ja luovien alojen ammattilaisten työoloihin sekä kansainväliseen toimintaympäristöön.

- **Vaikutustenarviointi**

Ehdotuksesta tehtiin vaikutustenarviointi. Komission yksiköt ovat tutkineet useita vaihtoehtoisia toimintavaihtoehtoja kyseisten alojen haasteisiin vastaamiseksi ja määritelleet, mikä vaihtoehto palvelee parhaiten kyseisiä politiikan aloja ja komission painopisteitä. Eri vaihtoehdot olivat toisensa poissulkevia. Yksi vaihtoehto oli jatkaa nykyisiä Luova Eurooppa -ohjelmaa ja kansalaisten, tasa-arvon, perusoikeuksien ja arvojen ohjelmaa erillisinä ohjelmina ja tehdä niihin joitakin asteittaisia parannuksia. Toinen vaihtoehto oli unionin arvojen, tiedotusvälineiden ja kulttuurin suojeluun tähtäävien ohjelmien yhdistäminen. Kolmantena vaihtoehtona oli tällä hetkellä kansalaisten, tasa-arvon, perusoikeuksien ja arvojen ohjelman ja Luova Eurooppa -ohjelman sekä Erasmus+ -ohjelman ja Euroopan solidaarisuusjoukkojen piiriin kuuluvien toimintapolitiikkojen täydellinen yhdistäminen yhteen välineeseen.

Myös muita vaihtoehtoja harkittiin, mutta ne hylättiin jo varhaisessa vaiheessa. Yksi tällainen vaihtoehto oli EU:n rahoituksen lakkauttaminen kansalaisten, tasa-arvon, perusoikeuksien ja arvojen ohjelman ja Luova Eurooppa -ohjelman nykyisin kattamilla aloilla, mutta se hylättiin, koska kyseisten alojen ongelmat ovat merkittäviä, näille toimintapolitiikoille on poliittisissa suuntaviivoissa annettu suuri painoavo ja EU:n rahoitustoimien arvioitiin edelleen olevan merkityksellisiä ja tuottavan lisäarvoa, kuten ohjelmien väliarvioinneissa todettiin. Myös vaihtoehdosta, jossa ohjelmia olisi yhdistetty eri tavalla (esimerkiksi yhdistämällä vain Luova Eurooppa -ohjelman median toimintalinja kansalaisten, tasa-arvon, perusoikeuksien ja arvojen ohjelmaan), luovuttiin varhaisessa vaiheessa, koska se ei olisi ollut tosiasiallisesti poliittisten painopisteiden mukainen eikä vastannut riittävästi kyseisten alojen haasteisiin.

Kolmen alustavasti valitun vaihtoehdon (ohjelmien jatkaminen, täysi yhdistäminen ja tavoiteperusteinen yhdistäminen) merkittävimpiä mahdollisia vaikutuksia analysoitiin erilaisten sosiaalisten, taloudellisten ja ympäristönäkökohtien perusteella. Analyysissä käsiteltiin soveltuvin osin myös kustannuksia ja hyötyjä, vaikutuksia kilpailukykyyn ja pk-yrityksiin sekä digitalisaatioon sekä sitä, miten vaihtoehdot edistävät Yhdistyneiden kansakuntien kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamista. Näitä kolmea toimintavaihtoehtoa arvioitiin niiden vaikuttavuuden, tehokkuuden, johdonmukaisuuden ja oikeasuhteisuuden perusteella soveltaen sosiaalista monikriteeriarviointia (Social Multi-Criteria Evaluation, SMCE).

Vaihtoehtojen ja niiden vaikutusten arvioinnissa nousi esiin, että toimintapoliittisiin tavoitteisiin perustuva yhdistäminen (tavoiteperusteinen yhdistäminen) tarjoaisi parempia mahdollisuuksia kuin muut kaksi vaihtoehtoa. Se mahdollistaisi koordinoinnin tehostamisen, kohdennetun joustavuuden ja EU:n talousarvion tuloksellisemman käytön politiikan painopisteistä tai saavutettavuudesta tinkimättä. Lisäksi se tarjoaisi parhaan mahdollisen tasapainon yksinkertaistamisen ja toimintapoliittisen merkityksellisyyden välillä. Tavoiteperusteinen yhdistäminen vastaa myös sidosryhmien pyyntöjä yksinkertaistaa rahoituksen saantia, joustavoittaa resurssien kohdentamista ja soveltaa yhteisiä sääntöjä.

---

conditions of artists and cultural and creative professionals ja jäsenvaltioiden asiantuntijoiden OMC-työryhmän 4. kesäkuuta 2021 julkaisema raportti *Towards gender equality in the cultural and creative sectors* (kohti sukupuolten tasa-arvoa kulttuurialalla ja luovilla aloilla).

Poliittisten suuntaviivojen mukaisesti tässä vaihtoehdossa noudatetaan toimintapolitiikkaan perustuvan rahoituksen periaatetta, sillä siinä kootaan yhteen kulttuurin, tiedotusvälineiden ja unionin arvojen suojeluun tähtääviä ohjelmia. Vaihtoehto perustuu nykyisten ohjelmien menestykseen ja arvioinneissa osoitettuihin nykyisen monivuotisen rahoituskehyksen parhaisiin käytäntöihin, ja sillä voidaan vastata paremmin rajatylittäviin ja yhteisiin haasteisiin, korjata rahoitusvajeita jäsenvaltioiden tasolla, parantaa sisäisten ja ulkoisten politiikkojen välistä johdonmukaisuutta sekä lisätä synergioita, tehokkuutta ja vaikuttavuutta ja vähentää päällekkäisyyksiä. Se tarjoaa asianmukaisen näkyvyyden kaikille yhdistettyyn ohjelmaan sisältyville politiikan aloille, ja siinä noudatetaan kaikilta osin kaikkiin unionin ohjelmiin sovellettavia asetuksen (EU, Euratom) [202X/XXX, suorituskykyasetus] horisontaalisia säännöksiä. Lisäksi siinä lisätään niihin monialaisiin painopisteisiin ja synergioihin liittyviä toimia, jotka vaikuttavat yhteiskunnallisiin aloihin, media-alaan, kulttuurialaan ja luoviin aloihin (esimerkiksi alakohtaiset taidot, rahoituksen saatavuus ja innovaatioiden käyttöönotto).

Tämä vaikutustenarviointi toimitettiin paremman sääntelyn suuntaviivojen perusteella sääntelyntarkastelulautakunnalle laadunvalvontaa varten. Sääntelyntarkastelulautakunta antoi lausunnon vaikutustenarvioinnista 13. kesäkuuta 2025. Sääntelyntarkastelulautakunta esitti useita huomautuksia ja suosituksia, jotka koskivat soveltamisalaa, ongelmien määrittelyä ja arviointien käyttöä, toimintalogiikkaa ja tavoitteita, vaihtoehtojen vertailua ja kustannus-hyötyanalyysia, hallintoa, johdonmukaisuutta sekä tulevaa seurantaa ja arviointia. Tähän lainsäädäntöehdotukseen liittyvää vaikutustenarviointia tarkistettiin sääntelyntarkastelulautakunnan huomautusten mukaisesti.

- **Sääntelyn toimivuus ja yksinkertaistaminen**

Aloitteella yksinkertaistetaan EU:n ohjelmien hallinnointia, ohjausta ja täytäntöönpanoa, jotta ohjelmia voidaan tehostaa hakijoiden, tuensaajien ja EU:n toimielinten hyväksi. Haku- ja raportointimenettelyjä yksinkertaistetaan ja yhdenmukaistetaan edelleen ottamalla käyttöön yhteisiä tai yhdenmukaistettuja sääntöjä, jotka helpottavat hakijoiden osallistumista täydentäviä politiikkatavoitteita koskeviin ehdotuspyyntöihin.

Täytäntöönpanon yksinkertaistamiseksi ja tuensaajien hallinnollisen taakan keventämiseksi yksinkertaistettujen rahoitusmuotojen (kuten kustannuksiin perustumattoman rahoituksen ja kertakorvausten) käytöstä tulee avustuksien maksamisessa noudatettava vakiotoimintatapa. Kolmansille osapuolille myönnettävän rahoitustuen käyttö on osoittautunut tehokkaaksi pyrittäessä parantamaan pienten organisaatioiden mahdollisuuksia saada EU:n rahoitusta, ja sitä aiotaan jatkaa. Tarvittaessa sitä voidaan myös laajentaa. Myös monivuotisten avustusten käytön lisäämisellä on myönteinen vaikutus. Ruohonjuuritason organisaatioiden ja ensikertalaisten kohtaamiin esteisiin puututaan toteuttamalla kohdennettuja yksinkertaistamistoimenpiteitä, joissa tällaisten hakijoiden olosuhteet otetaan huomioon, tehostamalla viestintää ja tuomalla esiin rahoitusmahdollisuuksia. Resurssien yhdistäminen muun muassa seurannan sekä sisäisen ja ulkoisen viestinnän kaltaisilla osa-alueilla tuo mittakaavaetuja ja parantaa EU:n rahoituksen ennustettavuutta laajemmin tuensaajien, sidosryhmien ja EU:n kansalaisten keskuudessa.

- **Perusoikeudet**

Uuden välineen tavoitteena on edistää unionin arvoja, kuten perusoikeuksien kunnioittamista, tasa-arvoa ja demokratiaa, sekä kulttuuria ja tiedotusvälineitä, aiempien Luova Eurooppa -ohjelman ja kansalaisten, tasa-arvon, perusoikeuksien ja arvojen ohjelman sekä nykyisten komission institutionaalisiin oikeuksiin perustuvien budjettikohtien pohjalta.

Se on Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 2 artiklassa vahvistettujen arvojen mukainen ja edistää niitä Uuden ohjelman tavoitteet liittyvät läheisesti perusoikeuksien edistämiseen ja ovat siten EU:n perusoikeuskirjan mukaisia. Ehdotuksella edistetään ja suojellaan erityisesti perusoikeuskirjan 8 artiklassa (henkilötietojen suoja), 11 artiklassa (sananvapaus, tiedonvälityksen vapaus, tiedotusvälineiden vapaus ja moniarvoisuus), 12 artiklassa (kokoontumis- ja yhdistymisvapaus), 13 artiklassa (taiteen ja tutkimuksen vapaus), 15 artiklassa (ammatillinen vapaus ja oikeus tehdä työtä), 20 ja 21 artiklassa (tasa-arvo ja syrjintäkielto), 22 artiklassa (kulttuurinen ja kielellinen monimuotoisuus), 23 artiklassa (naisten ja miesten välinen tasa-arvo), 24 artiklassa (lapsen oikeudet), 26 artiklassa (vammaisten oikeudet), 31 artiklassa (oikeudenmukaiset ja kohtuulliset työolot ja työehdot), 32 artiklassa (lapsityövoiman käytön kielto ja nuorten suojelu työssä), 33 artiklassa (perhe- ja työelämä) sekä 39–46 artiklassa (kansalaisten oikeudet) vahvistettuja oikeuksia ja vapauksia.

4. TALOUSARVIOVAIKUTUKSET

Ks. liite.

5. LISÄTIEDOT

- **Toteuttamissuunnitelmat, seuranta, arviointi ja raportointijärjestelyt**

Tätä aloitetta seurataan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) [XXX]* [tuloksellisuus] määritellyn vuosien 2028–2034 talousarvioon sovellettavan tuloskehyksen avulla, jossa myös esitetään yksityiskohtaisesti arviointeja koskevat erityissäännöt. Arviointi toteutetaan komission paremman sääntelyn suuntaviivojen mukaisesti, ja se perustuu ohjelman tavoitteiden kannalta merkityksellisiin indikaattoreihin.

Osan ohjelmasta toteuttaa toimeenpanovirasto ohjelmasta vastaavien komission yksikköjen valvonnassa.

- **Ehdotukseen sisältyvien säännösten yksityiskohtaiset selitykset**

Ohjelman yleisinä tavoitteina on edistää kulttuurista ja kielellistä monimuotoisuutta sekä kulttuuri- ja kieliperintöä, vahvistaa kulttuurialan ja luovien alojen, erityisesti media- ja audiovisuaalialojen, kilpailukykyä, suojata taiteellista ja tiedotusvälineiden vapautta sekä suojella ja edistää tasa-arvoa, aktiivista kansalaisuutta ja perussopimuksissa ja perusoikeuskirjassa vahvistettuja oikeuksia ja arvoja ja näin lisätä demokraattista osallistumista ja yhteiskunnan selviytymiskykyä unionissa.

Tämän yleistavoitteen sisällä ohjelmalla on kolme erillistä ohjelmalohkoa:

”Luova Eurooppa – Kulttuuri” -lohko, jolla pannaan täytäntöön seuraava erityistavoite:

a) Edistetään rajatylittävää kulttuurin luomista, kulttuuriyhteistyötä, kulttuurista osallistumista ja kulttuurin saavutettavuutta sekä monenlaisten kulttuuriteosten rajatylittävää levitystä, samalla kun vahvistetaan kulttuurialan ja luovien alojen sosiaalista, taloudellista ja kansainvälistä ulottuvuutta.

MEDIA+ -lohko, jolla pannaan täytäntöön seuraavat erityistavoitteet:

a) Edistetään audiovisuaalialan ja videopeliteollisuuden kulttuurista monimuotoisuutta ja kilpailukykyä erityisesti lisäämällä eurooppalaisen sisällön luontia ja rajatylittävää jakelua sekä parantamalla sen saatavuutta kansalaisten parissa.

b) Edistetään vapaata, elinvoimaista ja monipuolista unionin tietoekosysteemiä erityisesti tukemalla vapaata ja riippumatonta journalismia ja uutismediaa,

parantamalla kansalaisten mahdollisuuksia saada luotettavaa tietoa ja torjumalla disinformaatiota.

Demokratian, kansalaisten, tasa-arvon, oikeuksien ja arvojen (CERV+) lohko, jolla pannaan täytäntöön seuraavat erityistavoitteet:

a) Myötävaikutetaan perusarvojen, tasa-arvon ja syrjimättömyyden sekä perussopimuksissa vahvistettujen unionin kansalaisten oikeuksien, kuten kansalaisten vapaan liikkuvuuden, suojeluun ja edistämiseen sekä kansalaisyhteiskunnan vaikutusmahdollisuuksien parantamiseen.

b) Torjutaan sukupuolistunutta väkivaltaa sekä lapsiin ja muihin muita todennäköisemmin tällaisen väkivallan kohteeksi joutuviin ryhmiin kohdistuvaa väkivaltaa.

c) Edistetään demokraattista osallistumista ja oikeusvaltioperiaatteen noudattamista.

Jotta voidaan saada aikaan mahdollisimman suuri vaikutus ja lisätä synergioita lohkojen välillä, ohjelmasta tuetaan yleistavoitetta edistäviä monialaisia ja horisontaalisia toimia erityisesti luomalla synergioita kulttuuri- ja media-alojen ja kansalaisyhteiskunnan välillä ja edistämällä monialaista yhteistyötä ja innovointia.

Jotta ohjelma olisi vaikuttava, siinä olisi otettava huomioon eri politiikanalojen erityispiirteet, niiden erilaiset kohderyhmät ja niiden erityistarpeet soveltamalla kohdennettuja toimintamalleja.

2025/0550 (COD)

Ehdotus

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUS

AgoraEU-ohjelman perustamisesta vuosiksi 2028–2034 ja asetusten (EU) 2021/692 ja (EU) 2021/818 kumoamisesta

EUROOPAN PARLAMENTTI JA EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, jotka

ottavat huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 19 artiklan 2 kohdan, 21 artiklan 2 kohdan, 24 artiklan, 167 artiklan 5 kohdan, 168 artiklan 5 kohdan ja 173 artiklan 3 kohdan,

ottavat huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sen jälkeen, kun esitys lainsäätämisjärjestyksessä hyväksyttäväksi säädökseksi on toimitettu kansallisille parlamenteille,

ottavat huomioon Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon[9],

ottavat huomioon alueiden komitean lausunnon[10],

noudattavat tavallista lainsäätämisjärjestystä,

sekä katsovat seuraavaa:

(1) Euroopan unionista tehdyn sopimuksen (SEU) 2 artiklan mukaan unionin perustana olevat arvot ovat ihmisarvon kunnioittaminen, vapaus, kansanvalta, tasa-arvo, oikeusvaltio ja ihmisoikeuksien kunnioittaminen, vähemmistöihin kuuluvien oikeudet mukaan luettuina. Nämä ovat jäsenvaltioille yhteisiä arvoja yhteiskunnassa, jolle on ominaista moniarvoisuus, syrjimättömyys, suvaitsevaisuus, oikeudenmukaisuus, yhteisvastuu sekä naisten ja miesten tasa-arvo, jäljempänä ’unionin arvot’. Unionin arvot otetaan huomioon Euroopan unionin perusoikeuskirjassa, jäljempänä ’perusoikeuskirja’, esitetyissä oikeuksissa, vapauksissa ja periaatteissa. Lisäksi SEU-sopimuksen 3 artiklassa annetaan unionille tehtäväksi edistää lapsen oikeuksien suojelua. SEU-sopimuksen 10 artiklassa määrätään myös, että unionin toiminta perustuu edustukselliseen demokratiaan, että Euroopan parlamentti edustaa suoraan kansalaisia unionin tasolla ja että kansalaisilla on oikeus osallistua demokratian toteuttamiseen unionissa. Sen 20 artiklassa otetaan käyttöön unionin kansalaisuus ja vahvistetaan joitakin tärkeitä oikeuksia, joita unionin kansalaisilla on.

(2) Kulttuuri ja tiedotusvälineet sekä unionin arvojen edistäminen ja kunnioittaminen ovat kaikki vapaan, oikeudenmukaisen, monimuotoisen, osallistavan ja yhtenäisen unionin keskeisiä tekijöitä. Kansalaisten osallistuminen ja sitoutuminen unionin arvoja kunnioittaen muodostaa perustan demokratian toteuttamiselle unionissa, ja tiedotusvälineet ovat yleisen mielipiteen muovaamisen ja vapaan keskustelun kannalta keskeisessä asemassa. Audiovisuaaliset teokset ja kaikki muut kulttuuri-ilmaisujen ja luovien ilmaisujen muodot, kulttuuriperintö mukaan lukien, ovat olennaisen tärkeitä

[9] EUVL C , , s. .
[10] EUVL C , , s. .

Euroopan monimuotoisuudelle sekä yhteiskunnan selviytymiskyvyn ja Euroopan unionin kansalaisten ja yhteisöjen keskinäisen ymmärryksen edistämiselle.

(3) AgoraEU-ohjelma, jäljempänä ’ohjelma’, edistää merkittävästi näiden tavoitteiden saavuttamista ja näiden oikeuksien ja arvojen toteutumista.

(4) Ohjelmasta olisi tultava Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) 2021/818[11] perustetun Luova Eurooppa ohjelman ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) 2021/692[12] perustetun kansalaisten, tasa-arvon, perusoikeuksien ja arvojen ohjelman seuraaja. Ohjelmassa olisi selkeytettävä erilaisia rahoitustoimia, joilla tuetaan tiedotusvälineiden vapautta ja moniarvoisuutta ja torjutaan disinformaatiota pyrittäessä tukemaan unionin asioista tiedottamista. Vapaat ja moniarvoiset tiedotusvälineet ja kansalaisyhteiskunta kuuluvat unionin demokraattisten järjestelmien keskeisiin valvojiin ja ovat siksi ratkaisevan tärkeitä demokratioiden selviytymiskyvyn kannalta, ja niitä olisi tuettava. Ohjelman avulla olisi tuettava myös kulttuurialaa, luovia aloja ja media-aloja sekä hyödynnettävä kulttuurin ja kulttuurisen monimuotoisuuden mahdollisuuksia, parannettava informaatioympäristöä ja tuettava unionin pyrkimyksiä vahvistaa oikeusperustaista, osallistavaa, tasa-arvoista ja demokraattista yhteiskuntaa. Tässä asetuksessa vahvistetaan AgoraEU-ohjelman ohjeelliset rahoituspuitteet[13]. Tätä asetusta sovellettaessa käypä hinta lasketaan soveltamalla kiinteää 2 prosentin deflaattoria.

(5) Jotta ohjelma olisi vaikuttava, siinä olisi otettava huomioon eri toimintalohkojen ja alojen erityispiirteet ja haasteet, niiden erilaiset kohderyhmät ja niiden erityistarpeet soveltamalla kohdennettuja toimintamalleja.

(6) Nopeasti muuttuvassa taloudellisessa, sosiaalisessa ja geopoliittisessa ympäristössä viime aikoina saadut kokemukset ovat osoittaneet, että tarvitaan nykyistä joustavampi monivuotinen rahoituskehys ohjelmineen. Tätä varten ja AgoraEU-ohjelman tavoitteiden mukaisesti rahoituksessa otetaan asianmukaisesti huomioon muuttuvat toimintapoliittiset tarpeet ja unionin painopisteet, jotka on yksilöity komission julkaisemissa asiaan liittyvissä asiakirjoissa, neuvoston päätelmissä ja Euroopan parlamentin päätöslauselmissa, samalla kun varmistetaan riittävä ennakoitavuus täytäntöönpanoa ajatellen.

(7) Kulttuuriala ja luovat alat, mukaan lukien esittävät taiteet (kuten teatteri ja tanssi), kirjallisuus ja kirjankustannus, musiikki, kuvataide, aineellinen ja aineeton kulttuuriperintö, arkkitehtuuri, arkistot, kirjastot ja museot, käsityö ja muotoilu (mukaan lukien muotisuunnittelu) ovat yleistä hyvää, ja ne luovat merkityksellisyyttä ja ilmentävät unionin arvoja. Lisäksi ne ovat unionille ja sen alueille suuri voimavara, sillä ne houkuttelevat matkailua kestävältä pohjalta ja antavat maailmannäyttämöllä kuvan dynaamisesta mantereesta. Ohjelmassa olisi otettava huomioon toisaalta

[11] Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/818, annettu 20 päivänä toukokuuta 2021, Luova Eurooppa -ohjelman (2021–2027) perustamisesta ja asetuksen (EU) N:o 1295/2013 kumoamisesta (EUVL L 189, 28.5.2021, s. 34, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/818/oj).

[12] Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/692, annettu 28 päivänä huhtikuuta 2021, kansalaisten, tasa-arvon, perusoikeuksien ja arvojen ohjelman perustamisesta sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1381/2013 ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 390/2014 kumoamisesta (EUVL L 156, 5.5.2021, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/692/oj).

[13] Ohjelmasta annettavalla tuella tarvittaessa nopeutetaan tai lisätään investointeja puuttumalla markkinoiden toimintapuutteisiin tai epätyydyttäviin investointitilanteisiin oikeasuhteisella tavalla siten, että vältetään päällekkäisyydet ja syrjäytysvaikutukset, ja houkuttelemalla yksityistä rahoitusta, sekä tuotetaan EU:n tason lisäarvoa.

kulttuurialan ja luovien alojen luontainen ja taiteellinen arvo ja toisaalta niiden ulkoisiin tekijöihin liittyvät vaikutukset yhteiskuntaan ja talouteen, mukaan lukien sosiaaliseen ja alueelliseen yhteenkuuluvuuteen, hyvinvointiin ja terveyteen, kasvuun ja työpaikkojen luomiseen, kilpailukykyyn, luovuuteen ja innovointiin.

(8) Kulttuuriala ja luovat alat ovat unionissa kuitenkin jakautuneet kansallisten ja kielellisten rajojen mukaisesti. Ne kohtaavat myös useita haasteita, joihin lukeutuvat muun muassa taiteellisen ilmaisun vapauteen kohdistuvat hyökkäykset, epävarmat työolot, tekoälyn käytön yleistymiseen liittyvät digitaaliset muutokset ja tarve sopeutua ilmastonmuutokseen. Ohjelmalla olisi autettava kyseisiä aloja vastaamaan tällaisiin haasteisiin, hyödyntämään täysi potentiaalinsa ja tähtäämään määrätietoisesti tulevaisuuteen, samalla kun varmistetaan mahdollisimman laaja osallistuminen, myös paikallisten ja alueellisen toimijoiden keskuudessa, useiden eri kanavien välityksellä ja eri muodoissa.

(9) Euroopan kulttuuriperintö on yhteinen ja korvaamaton lahja, joka kärsii budjettirajoitteista, luonnonkatastrofeista ja ihmisen aiheuttamista katastrofeista, ilmastonmuutoksesta ja alueellisista konflikteista. On tärkeää turvata ja säilyttää tällainen perintö, parantaa sen saatavuutta ja edistää kollektiivista eurooppalaista identiteettiä. Digitaalisen säilyttämisen avulla varmistetaan, että tulevat sukupolvet voivat oppia kulttuuriperinnöstään, arvostaa sitä ja saada siitä innoitusta.

(10) Ohjelmasta olisi myös annettava rahoitustukea Euroopan kulttuuriperintötunnusta ja Euroopan kulttuuripääkaupunkia koskeville toimille, joilla vaalitaan Euroopan kulttuurista monimuotoisuutta ja perintöä ja tuetaan niiden säilymistä, tuodaan niitä paikalliselle tasolle ja edistetään kulttuurilähtöisiä kehitysstrategioita.

(11) Euroopan media-aloilla on demokratioissamme, kulttuureissamme ja talouksissamme ainutlaatuinen asema. Media-alat käsittävät muun muassa elokuvat, sarjat, videopelit, uutiset ja tiedonvälityksen, immersiivisen todellisuuden ja multimedian sekä palveluja, joihin kuuluvat muun muassa teatteriesitykset, televisio- ja radiolähetykset, julkaiseminen painetussa muodossa ja verkossa, mainonta, internet-videot ja podcastit. Digitalisaatio, erityisesti tekoälyn käytön yleistyminen, on nopeuttanut mediakonvergenssia, muuttanut kuluttajien käyttäytymistä ja aiheuttanut mullistuksia liiketoiminta- ja tulomalleihin sekä teollis- ja tekijänoikeuksien hallinnointiin ja hyödyntämiseen. Unionin olisi sen vuoksi autettava medioita menestymään unionissa, edistettävä innovointia ja rahoituksen saatavuutta, lisättävä vuorovaikutusta uutisalan, audiovisuaalialan ja muiden media-alojen välillä ja tuettava erityyppisten media-alan toimijoiden välistä yhteistyötä kaikkialla unionissa.

(12) Audiovisuaalialalla on unionissa haasteita, jotka johtuvat vähäisestä rajatylittävästä levityksestä, muuttuvista kulutustottumuksista ja unionin ulkopuolisten toimijoiden hallitsevasta asemasta. Kun otetaan huomioon nämä haasteet, unionin toimilla olisi tuettava eurooppalaisen audiovisuaalialan ja eurooppalaisen videopeliteollisuuden valmiuksia luoda, rahoittaa, tuottaa ja levittää eurooppalaisia teoksia kaikilla alustoilla, jotka ovat saatavilla ja houkuttelevat yleisöä unionissa ja sen ulkopuolella. Toimet olisi toteutettava unionin audiovisuaalialan sääntelykehyksen yhteydessä, ja niillä olisi edistettävä eri mediamuotojen välillä toteutettavia henkisen omaisuuden transmediasovituksia sekä markkinakapasiteetiltaan erilaisten jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä.

(13) Uutismedioihin ja toimittajiin kohdistuu kaikkialla unionissa yhä enemmän paineita, joiden taustalla ovat erityisesti maailmanlaajuisten verkkoalustojen käytön yleistyminen, muuttuvat kulutustottumukset ja lisääntyvä disinformaation leviäminen.

Nämä haasteet vaikuttavat uutismedioihin tuloihin ja tiedonvälitykseen, heikentävät uutismedioiden elinkelpoisuutta ja kansalaisten luottamusta niihin ja rajoittavat monipuolisen, ammattimaisesti tuotetun eurooppalaisen journalistisen sisällön saatavuutta kansalaisten parissa. Unionin olisi edistettävä elinkelpoista, riippumatonta ja monipuolista tietoekosysteemiä, suojeltava uhattuja toimittajia, edistettävä tiedotusvälineiden vapautta ja moniarvoisuutta ja vahvistettava informaatiotilan eheyttä. Tätä varten sen olisi edistettävä toimenpiteitä ja tehostettava yhteistyötä disinformaation torjumiseksi ja digitaalisen lukutaidon ja medialukutaidon tukemiseksi, myös nuorten keskuudessa.

(14) Unionin demokratioilla on edessään yhä enemmän haasteita. Kansalaisten luottamus demokraattisiin instituutioihin ja prosesseihin heikkenee, ja disinformaatio, yhteiskunnan polarisoituminen ja viha pahentavat tilannetta entisestään, mikä vaikuttaa vaaliprosesseihin ja muihin demokraattisiin prosesseihin. Eurooppalaisen demokratian selviytymiskyvyn parantamiseksi tarvitaan koko yhteiskunnan kattavaa lähestymistapaa.

(15) Suojelemalla ja edistämällä demokratiaa ja perusoikeuksia edesautetaan demokraattisemman unionin rakentamista. Syrjimättömyys on yksi SEUT-sopimuksen 19 artiklassa ja perusoikeuskirjan 21 artiklassa vahvistetuista unionin perusperiaatteista. Kun pyritään kohti tasa-arvoista ja syrjimätöntä yhteiskuntaa, avataan mahdollisuuksia saada kaikenlaisten yksilöiden potentiaali käyttöön ja edistetään kulttuurista, taloudellista ja sosiaalista kasvua. Siten voidaan myös paremmin puuttua haavoittuvassa asemassa oleviin ryhmiin kohdistuvan väkivallan – joka on suora hyökkäys tasa-arvoa vastaan – taustalla vaikuttaviin keskeisiin juurisyihin. Sen vuoksi ohjelmalla olisi asiaa koskevien unionin politiikkakehysten tukemiseksi edistettävä toimia, joilla torjutaan kaikenlaista syrjintää ja suvaitsemattomuutta eli välitöntä ja välillistä syrjintää kiinnittäen huomiota rakenteellisen ja risteävän syrjinnän erityisiin muotoihin. Ohjelmasta olisi tuettava toimia, joilla ehkäistään ja torjutaan kaikenlaista muukalaisvihaa ja rasismia, antisemitismiä ja muslimivihaa, homofobiaa, bifobiaa, transfobiaa, interfobiaa, sukupuoli-identiteettiin perustuvaa suvaitsemattomuutta ja syrjintää, vähemmistöihin kuuluviin henkilöihin, mukaan lukien romaneihin, kohdistuvaa suvaitsemattomuutta sekä vihapuhetta. Lisäksi ohjelmalla olisi osaltaan mahdollistettava se, että unioni voi täyttää 13 päivänä joulukuuta 2006 hyväksytyn, vammaisten henkilöiden oikeuksista tehdyn YK:n yleissopimuksen[14] osapuolena tekemänsä sitoumuksen edistää ja suojella kaikkien vammaisten henkilöiden kaikkien ihmisoikeuksien ja perusvapauksien täysimääräistä ja yhdenvertaista toteutumista ja turvata se.

(16) Perusoikeuskirjan 7 artiklassa ja SEUT-sopimuksen 16 artiklassa vahvistettu oikeus yksityisyyteen ja perusoikeuskirjan 8 artiklassa vahvistettu oikeus henkilötietojen suojaan pannaan täytäntöön erillisellä asetuksella[15] ja direktiivillä[16]. Unionin oikeudellisessa kehyksessä vahvistetaan säännökset, joilla varmistetaan, että oikeutta henkilötietojen suojaan suojellaan tehokkaasti. Kyseisillä säädöksillä annetaan kansallisten tietosuojaviranomaisten tehtäväksi edistää henkilötietojen käsittelyä koskevien riskien, sääntöjen, takeiden ja oikeuksien tuntemusta ja ymmärtämistä kansalaisten keskuudessa. Kun otetaan huomioon henkilötietojen suojaa koskevan oikeuden merkitys aikana, jona teknologia kehittyy nopeasti, ohjelman avulla olisi

[14] EUVL L 23, 27.1.2010, s. 35–36.
[15] EUVL L 119, 4.5.2016, s. 1–88.
[16] EUVL L 119, 4.5.2016, s. 89–131.

edistettävä tiedon levittämistä, tutkimusten tekemistä ja muiden asiaan liittyvien merkityksellisten toimien toteuttamista, myös kansallisten tietosuojaviranomaisten kautta.

(17) Sukupuolten tasa-arvo on perusoikeus ja yksi unionin tavoitteista, ja sitä olisi tuettava ohjelman avulla. Lukuisista saavutuksista huolimatta jäljellä on merkittäviä haasteita, jotka edellyttävät unionilta entistä vahvempaa sitoutumista. Tähän sisältyvät toimet, joiden tavoitteena on sukupuolistuneen väkivallan poistaminen, tiukimmat mahdolliset terveyttä edistävät normit, mukaan lukien erityisesti seksuaali- ja lisääntymisterveyden saralla, samapalkkaisuus ja taloudellinen voimaantuminen, työ- ja yksityiselämän ja hoitovelvoitteiden tasapaino, yhtäläiset työllistymismahdollisuudet, uramahdollisuudet ja työolot, laadukas ja osallistava koulutus, politiikkaan osallistuminen ja tasapuolinen edustus ja naisten oikeuksien toteutumisesta vastaavat institutionaaliset mekanismit, sekä sukupuolistereotypioiden aktiivinen torjunta ja risteävään syrjintään puuttuminen.

(18) Sukupuolistunut väkivalta ja naisiin, lapsiin, nuoriin ja muihin muita todennäköisemmin väkivallan kohteeksi joutuviin ryhmiin, kuten hlbtiq-henkilöihin ja vammaisiin henkilöihin, kohdistuva väkivalta loukkaa vakavasti perusoikeuksia, ja sitä esiintyy edelleen kaikkialla unionissa, kaikissa sosiaalisissa ja taloudellisissa ympäristöissä. Naisiin ja muihin muita todennäköisemmin väkivallan kohteeksi joutuviin ryhmiin kuuluviin henkilöihin kohdistuva väkivalta on ihmisoikeusloukkaus ja suora hyökkäys tasa-arvoa vastaan. Sen vuoksi tällaisen väkivallan ehkäiseminen ja siihen puuttuminen on yhteiskunnallinen välttämättömyys, ja sitä kautta myös torjutaan tällaista syrjintää ja väkivallan haitallisia vaikutuksia muun muassa terveyteen. Samalla syrjimättömän yhteiskunnan varmistaminen auttaa puuttumaan haavoittuvassa asemassa oleviin ryhmiin kohdistuvan väkivallan juurisyihin, sillä ne liittyvät kiinteästi toisiinsa. Sen vuoksi ohjelmalla olisi jatkettava unionin pitkäaikaisia pyrkimyksiä ehkäistä väkivaltaa, reagoida siihen ja torjua sitä kaikilla tasoilla sekä suojella ja tukea kaikkia suoraan tai välillisesti väkivallan uhreiksi joutuneita ja siitä selvinneitä Daphne-ohjelman ja -lohkon viiden peräkkäisen sukupolven pohjalta[17]. Ohjelmalla olisi tuettava Istanbulissa 11 päivänä toukokuuta 2011 hyväksytyn naisiin kohdistuvan väkivallan ehkäisemistä ja torjumista koskevan Euroopan neuvoston yleissopimuksen tavoitteiden saavuttamista sekä pyrkimyksiä panna täytäntöön yhdennettyjen lastensuojelujärjestelmien kehittämisestä ja vahvistamisesta lapsen edun mukaisesti annettu komission suositus[18], jolla suojellaan lapsia kaikenlaiselta väkivallalta. Lisäksi ohjelmalla olisi osaltaan mahdollistettava se, että unioni voi täyttää vammaisten henkilöiden oikeuksista tehdyn YK:n yleissopimuksen, jolla suojellaan vammaisia henkilöitä kaikenlaiselta hyväksikäytöltä, väkivallalta ja pahoinpitelyltä, osapuolena tekemänsä sitoumuksen.

(19) Jäsenvaltiot ovat perustaneet yhdenvertaista kohtelua koskevan unionin säännöstön mukaisesti riippumattomia elimiä, jäljempänä ’tasa-arvoelimet’, joilla on keskeinen rooli tasa-arvon edistämisessä ja yhdenvertaista kohtelua koskevan lainsäädännön tehokkaan soveltamisen varmistamisessa. Ohjelmasta olisi tuettava kansallisten tasa-arvoelinten eurooppalaista verkostoa (Equinet), joka koostuu neuvoston direktiivin

---

[17] Daphne-ohjelman kolme peräkkäistä sukupolvea (EYVL L 34, 9.2.2000, s. 1; EUVL L 143, 30.4.2004, s. 1; EUVL L 173, 3.7.2007, s. 19–26) sekä perusoikeus-, tasa-arvo- ja kansalaisuusohjelman (EUVL L 354, 28.12.2013, s. 62–72) ja kansalaisten, tasa-arvon, perusoikeuksien ja arvojen ohjelman (EUVL L 156, 5.5.2021, s. 1–20) Daphne-lohkojen tulokset.

[18] C(2024) 2680 final (EUVL L, 2024/1238, 14.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2024/1238/oj).

(EU) 2024/1499[19] ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2024/1500[20] mukaisista kansallisista tasa-arvoelimistä, sillä Equinet on ainoa tasa-arvoelinten toimien koordinoinnista huolehtiva taho. Tämä on erittäin tärkeää sen varmistamisessa, että syrjinnän vastainen unionin lainsäädäntö pannaan tehokkaasti täytäntöön jäsenvaltioissa.

(20) Kansalaisten – joista monet säännöllisesti tai ainakin satunnaisesti matkustavat toiseen jäsenvaltioon tai asuvat, opiskelevat, työskentelevät tai toimivat vapaaehtoisena toisessa jäsenvaltiossa – olisi kaikkialla unionissa voitava nauttia kansalaisoikeuksistaan ja käyttää niitä sekä luottaa siihen, että he voivat nauttia samoista oikeuksista täysimääräisesti ja että heidän oikeuksiaan suojataan ilman syrjintää riippumatta siitä, missä he oleskelevat unionin alueella. Kansalaisten olisi tunnettava paremmin unionin kansalaisuudesta johtuvat oikeutensa, joita ovat oikeus liikkua ja oleskella vapaasti unionin alueella, äänioikeus toisessa jäsenvaltiossa asuessa, oikeus vedota Euroopan parlamenttiin millä tahansa EU:n virallisella kielellä, oikeus tehdä kansalaisaloitteita ja oikeus tehdä kanteluita Euroopan oikeusasiamiehelle toimielinten toiminnassa ilmenneistä epäkohdista.

(21) Kansalaisten kannustaminen osallistumaan aktiivisemmin demokratian toteutumiseen unionin tasolla auttaa lujittamaan Euroopan kansalaisyhteiskuntaa ja edistää eurooppalaisen identiteetin kehittymistä. Kansalaisyhteiskuntaa olisi sen vuoksi tuettava toiminnassa, jolla se edistää ja suojaa unionin arvoja ja levittää tietoa niistä sekä myötävaikuttaa unionin oikeuden mukaisten oikeuksien tosiasialliseen toteutumiseen. Kun unionin kansalaiset osallistuvat demokratian toteuttamiseen unionissa, he omalta osaltaan toteuttavat edustuksellista demokratiaa, periaatetta, johon unionin toiminta perustuu ja joka konkretisoi SEU-sopimuksen 2 artiklassa vahvistettua kansanvaltaa koskevaa arvoa.

(22) Jotta unioni tuotaisiin lähemmäksi sen kansalaisia ja jotta tuettaisiin demokraattiseen toimintaan osallistumista, tarvitaan useita erilaisia ja koordinoituja toimia. Unionin kansalaisuutta ja eurooppalaista identiteettiä olisi kehitettävä ja tuettava auttamalla kansalaisia ymmärtämään paremmin päätöksentekoprosessia ja edistämällä kansalaisten osallistumista unionin toimiin. Muistiperintöön ja Euroopan historian kriittiseen tarkasteluun liittyvä toiminta on tarpeen, jotta kansalaiset saisivat tietoa yhteisestä historiasta ja jotta voidaan luoda perusta yhteiselle tulevaisuudelle ja jaetuille arvoille. Lisäksi kun tuetaan paikallisia, alueellisia, kansallisia ja kansainvälisiä kansalaisjärjestöjä ohjelman soveltamisaloilla, edistetään kansalaisten sitoutumista yhteiskuntaan ja viime kädessä heidän aktiivista osallistumistaan demokraattiseen toimintaan unionissa. Samoin tukemalla keskinäistä ymmärrystä, kulttuurienvälistä vuoropuhelua, kulttuurista ja kielellistä monimuotoisuutta, sosiaalista osallisuutta ja muiden ihmisten kunnioittamista edistäviä toimia vaalitaan

---

19 Neuvoston direktiivi (EU) 2024/1499, annettu 7 päivänä toukokuuta 2024, normeista tasa-arvoelimille, jotka toimivat asioissa, jotka koskevat henkilöiden rodusta tai etnisestä alkuperästä riippumatonta yhdenvertaista kohtelua, uskonnosta tai vakaumuksesta, vammaisuudesta, iästä tai seksuaalisesta suuntautumisesta riippumatonta yhdenvertaista kohtelua työssä ja ammatissa ja naisten ja miesten yhdenvertaista kohtelua sosiaaliturvaa koskevissa asioissa ja tavaroiden ja palvelujen saatavuuden ja tarjonnan osalta sekä direktiivien 2000/43/EY ja 2004/113/EY muuttamisesta (EUVL L, 2024/1499, 29.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1499/oj).

20 Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2024/1500, annettu 14 päivänä toukokuuta 2024, tasa-arvoelimiä koskevista normeista naisten ja miesten yhdenvertaiseen kohteluun ja yhtäläisiin mahdollisuuksiin työssä ja ammatissa liittyvissä asioissa sekä direktiivien 2006/54/EY ja 2010/41/EU muuttamisesta (EUVL L, 2024/1500, 29.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1500/oj).

unioniin kuulumisen tunnetta ja yhteisen kansalaisuuden tunnetta sellaisen eurooppalaisen identiteetin pohjalta, joka perustuu yhteiseen käsitykseen yhteisistä eurooppalaisista arvoistamme, kulttuuristamme, historiastamme ja perinnöstämme.

(23) Kansalaisjärjestöillä ja muilla kansalaisyhteiskunnan toimijoilla, kuten riippumattomilla ihmisoikeuselimillä, tasa-arvoelimillä ja oikeusasiamiesinstituuteilla, on ratkaiseva rooli politiikan täytäntöönpanon, ihmisten osallistumisen ja toimielinten vastuuvelvollisuuden edistäjinä ja myönteisen muutoksen aikaansaajina. Ohjelmalla olisi autettava varmistamaan niille riittävät resurssit ja suotuisa toimintaympäristö, jotta ne voivat toimia riippumattomasti, vapaasti, turvallisesti ja tuloksellisesti. Tätä varten kansallisia toimia olisi täydennettävä unionin rahoituksella siten, että kansalaisyhteiskunnan toimijoita tuetaan, suojellaan ja voimaannutetaan ja niiden valmiuksia parannetaan, kuten 19 päivänä huhtikuuta 2018 annetussa Euroopan parlamentin päätöslauselmassa[21] ja 10 päivänä maaliskuuta 2023[22] ja 7 päivänä maaliskuuta 2025[23] annetuissa neuvoston päätelmissä todetaan. Kansalaisyhteiskunnalla on tärkeä rooli myös Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2019/1937[24] tehokkaan täytäntöönpanon varmistamisessa edistämällä julki tuomisen kulttuuria ja suotuisaa ympäristöä väärinkäytösten paljastajille.

(24) Euroopan unionin tuomioistuin on vahvistanut, että unioni on oikeudellinen rakennelma, joka nojautuu siihen perustavanlaatuiseen lähtökohtaan, jonka mukaan kukin jäsenvaltio jakaa kaikkien muiden jäsenvaltioiden kanssa – ja tunnustaa sen, että nuo muut jäsenvaltiot jakavat sen kanssa – SEU-sopimuksen 2 artiklassa esitetyt yhteiset arvot, joihin unioni perustuu[25]. Tämä lähtökohta perustuu unionin oikeuden erityisiin ja olennaisiin piirteisiin, kuten siihen, että se on itsenäinen suhteessa jäsenvaltioiden oikeuteen ja kansainväliseen oikeuteen. Tämä lähtökohta merkitsee sitä – ja perustelee sen –, että jäsenvaltioiden välillä vallitsee keskinäinen luottamus siihen, että kyseiset arvot tunnustetaan ja että näin ollen kyseiset arvot täytäntöön panevaa unionin oikeutta noudatetaan. Tästä seuraa, että SEU-sopimuksen 2 artiklaan sisältyvien arvojen kunnioittaminen on edellytys sille, että jäsenvaltio voi käyttää kaikkia sille kuuluvia perussopimuksista johtuvia oikeuksia. Euroopan unionin tuomioistuin on sen vuoksi vahvistanut, että se voi toteuttaa toimia unionin toimivaltaan kuuluvilla aloilla varmistaakseen SEU-sopimuksen 2 artiklassa vahvistettujen arvojen kunnioittamisen.

(25) Tilanteessa, jossa eurooppalaiset yhteiskunnat kohtaavat demokratioihin vaikuttavia haasteita, joita ovat esimerkiksi ekstremismin ja suvaitsemattomuuden lisääntyminen, disinformaatio ja ulkomainen tiedonmanipulointi ja vihamielisten toimijoiden sekaantuminen, on ratkaisevan tärkeää, että unionin arvoja – kuten perusoikeuksien kunnioittamista, tasa-arvoa ja demokratiaa – vaalitaan, suojellaan, edistetään ja vahvistetaan edelleen aktiivisesti ja että ne ovat edelleen kansalaisten ja kansojen yhteisiä, jotta nämä arvot muodostavat edelleen unionihankkeen perustan. Niiden

---

[21] 2018/2619(RSP) (EUVL C 390, 18.11.2019, s. 117–119, https://eur-lex.europa.eu/legal content/EN/TXT/?uri=oj:JOC_2019_390_R_0017).

[22] ST-7388/23, neuvoston päätelmät EU:n perusoikeuskirjan soveltamisesta: kansalaistoiminnan rooli perusoikeuksien suojelemisessa ja edistämisessä EU:ssa.

[23] ST-6878/25, neuvoston päätelmät EU:n perusoikeuskirjan soveltamisesta siltä osin kuin on kyse rahoituksesta perusoikeuksien edistämiseksi, suojelemiseksi ja täytäntöönpanemiseksi.

[24] Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2019/1937, annettu 23 päivänä lokakuuta 2019, unionin oikeuden rikkomisesta ilmoittavien henkilöiden suojelusta (EUVL L 305, 26.11.2019, s. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2019/1937/oj).

[25] Tämä perustuu suoraan lausunnon 2/13 (EU:C:2014:2454) 168 kohtaan.

suojelun heikkeneminen missä tahansa jäsenvaltiossa voi johtaa haitallisiin vaikutuksiin kaikkialla unionissa. Sen vuoksi on ratkaisevan tärkeää, että tällä ohjelmalla osaltaan suojellaan unionin arvoja, kuten perusoikeuksien kunnioittamista, tasa-arvoa ja demokratiaa.

(26) Kun otetaan huomioon luonnonuhkiin, ilmasto- ja ympäristökatastrofeihin, terveysuhkiin, teknisen vian aiheuttamiin onnettomuuksiin, kehittyviin turvallisuusuhkiin ja muihin häiriöihin liittyvät kasvavat riskit, on olennaisen tärkeää parantaa unionin ja jäsenvaltioiden valmiuksia ennakoida kriisejä sekä varautua ja reagoida niihin. Ohjelmalla olisi sen vuoksi tuettava kriisivalmiuteen liittyvää kansalaisten koulutusta ja sitoutumista, mikä parantaisi yhteiskunnan selviytymiskykyä.

(27) Näin ollen ohjelmasta olisi tuettava myös toimia, joilla pyritään turvaamaan ja vahvistamaan demokratiaa unionissa, vahvistamaan kansalaisten luottamusta demokratiaan ja demokraattisiin instituutioihin, lujittamaan demokratioiden varautumis- ja selviytymiskykyä, edistämään kansalaisten sitoutumista, osallistumista ja tietämystä unionin yhteisestä historiasta ja arvoista ja näin tukemaan kansalaisten oikeuksien käyttöä, vaalioikeudet mukaan lukien, vaalien järjestämistä koskevaa jäsenvaltioiden toimivaltaa kaikilta osin kunnioittaen. Ohjelman olisi myös osaltaan edistettävä kriittistä ajattelua, kansalaisvaikuttamista ja demokratiaa elinikäisen oppimisen kautta, jotta kaikilla kansalaisilla olisi taito tunnistaa ulkomainen tiedonmanipulointi, häirintä ja disinformaatio.

(28) Ohjelmalla olisi vahvistettava synergioita ja täydentävyyttä Globaali Eurooppa -välineen kanssa, sillä se edistää unionin kansainvälisiä kulttuurisuhteita ja unionin ulkoisen toiminnan tavoitteita kulttuuriyhteistyön avulla.

(29) Ohjelmasta olisi tuettava myös Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2019/788[26] täytäntöönpanoon tarvittavan teknisen ja organisatorisen tuen rahoittamista ja vahvistettava näin kansalaisten oikeutta panna vireille ja tukea eurooppalaisia kansalaisaloitteita. Kyseinen oikeus yhdessä muiden SEUT-sopimuksen 24 artiklassa vahvistettujen oikeuksien kanssa varmistaa kansalaisten suoran osallistumisen demokratian toteuttamiseen unionissa.

(30) Jotta voidaan varmistaa yhdenmukaisuus, ohjelman mukainen talousarviotakuu ja ohjelman mukaiset rahoitusvälineet, myös silloin, kun siihen yhdistetään rahoitusta yhdistävissä toimissa muita sellaisen tuen muotoja, jota ei makseta takaisin, olisi pantava täytäntöön Euroopan kilpailukykyrahaston InvestEU-välineeseen sovellettavien sääntöjen mukaisesti Euroopan kilpailukykyrahaston InvestEU-välineestä myönnettävää tämäntyyppistä tukea koskevilla sopimuksilla.

(31) Jos ohjelmasta on tarkoitus myöntää unionin tukea talousarviotakuun tai rahoitusvälineen muodossa, myös silloin, kun siihen yhdistetään rahoitusta yhdistävässä toimessa tukea, jota ei makseta takaisin, tällainen tuki on tarpeen antaa yksinomaan Euroopan kilpailukykyrahaston InvestEU-välineen kautta Euroopan kilpailukykyrahaston InvestEU-välineeseen sovellettavien sääntöjen mukaisesti.

(32) Komission olisi voitava jakaa talousarviositoumukset vuotuisiin eriin. Tällöin komission olisi ohjelman toteuttamisen aikana tehtävä vuotuisia eriä koskevat

[26] Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2019/788, annettu 17 päivänä huhtikuuta 2019, eurooppalaisesta kansalaisaloitteesta (EUVL L 130, 17.5.2019, s. 55, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/788/oj).

sitoumukset ottaen huomioon rahoitusapua saavien toimien edistyminen, niiden arvioidut tarpeet ja käytettävissä olevat talousarviovarat.

(33) Ohjelmaan sovelletaan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU, Euratom) 2024/2509[27]. Siinä vahvistetaan säännöt, jotka koskevat unionin yleisen talousarvion laatimista ja toteuttamista, mukaan lukien avustuksia, palkintoja, muita kuin rahallisia lahjoituksia, hankintoja, välillistä hallinnointia, rahoitusapua, rahoitusvälineitä ja talousarviotakuita koskevat säännöt.

(34) Asetuksen (EU, Euratom) 2024/2509, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU, Euratom) N:o 883/2013[28], neuvoston asetuksen (EY, Euratom) N:o 2988/95[29], neuvoston asetuksen (Euratom, EY) N:o 2185/96[30] ja neuvoston asetuksen (EU) 2017/1939[31] mukaan unionin taloudellisia etuja on suojattava oikeasuhteisin toimenpitein, joita ovat sääntöjenvastaisuuksien ja petosten ehkäiseminen, havaitseminen, korjaaminen ja tutkiminen sekä hukattujen, aiheettomasti maksettujen tai virheellisesti käytettyjen varojen takaisinperintä ja soveltuvin osin hallinnollisten seuraamusten määrääminen. Erityisesti asetuksen (EU, Euratom) N:o 883/2013 ja asetuksen (Euratom, EY) N:o 2185/96 nojalla Euroopan petostentorjuntavirasto (OLAF) voi tehdä tutkimuksia, joihin sisältyvät myös paikan päällä suoritettavat todentamiset ja tarkastukset, selvittääkseen, onko kyse petoksesta, lahjonnasta tai muusta laittomasta toiminnasta, joka vahingoittaa unionin taloudellisia etuja. Asetuksen (EU) 2017/1939 nojalla Euroopan syyttäjänvirasto (EPPO) voi tutkia petoksia ja muuta laitonta toimintaa, joka vahingoittaa unionin taloudellisia etuja, sekä nostaa niistä syytteen Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2017/1371[32] mukaisesti. Asetuksen (EU, Euratom) 2024/2509 mukaan unionin rahoitusta saavien henkilöiden ja yhteisöjen on toimittava täydessä yhteistyössä unionin taloudellisten etujen suojaamiseksi, myönnettävä komissiolle, OLAFille, EPPOlle ja Euroopan tilintarkastustuomioistuimelle tarvittavat oikeudet ja pääsyvaltuudet ja varmistettava, että unionin varojen hallinnointiin osallistuvat kolmannet osapuolet myöntävät vastaavat oikeudet.

(35) Ohjelman toteutuksessa noudatetaan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) [XXX]* [suorituskyky], jossa vahvistetaan menojen seurantaa ja määrärahoihin sovellettavaa tuloskehystä koskevat säännöt, mukaan lukien säännöt, joilla

---

[27] Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU, Euratom) 2024/2509, annettu 23 päivänä syyskuuta 2024, unionin yleiseen talousarvioon sovellettavista varainhoitosäännöistä (EUVL L, 2024/2509, 26.9.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj).

[28] Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU, Euratom) N:o 883/2013, annettu 11 päivänä syyskuuta 2013, Euroopan petostentorjuntaviraston (OLAF) tutkimuksista sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1073/1999 ja neuvoston asetuksen (Euratom) N:o 1074/1999 kumoamisesta (EUVL L 248, 18.9.2013, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/883/oj).

[29] Neuvoston asetus (EY, Euratom) N:o 2988/95, annettu 18 päivänä joulukuuta 1995, Euroopan yhteisöjen taloudellisten etujen suojaamisesta (EYVL L 312, 23.12.1995, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1995/2988/oj).

[30] Neuvoston asetus (Euratom, EY) N:o 2185/96, annettu 11 päivänä marraskuuta 1996, komission paikan päällä suorittamista tarkastuksista ja todentamisista Euroopan yhteisöjen taloudellisiin etuihin kohdistuvien petosten ja muiden väärinkäytösten estämiseksi (EYVL L 292, 15.11.1996, s. 2, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1996/2185/oj).

[31] Neuvoston asetus (EU) 2017/1939, annettu 12 päivänä lokakuuta 2017, tiiviimmän yhteistyön toteuttamisesta Euroopan syyttäjänviraston (EPPO) perustamisessa (EUVL L 283, 31.10.2017, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2017/1939/oj).

[32] Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2017/1371, annettu 5 päivänä heinäkuuta 2017, unionin taloudellisiin etuihin kohdistuvien petosten torjunnasta rikosoikeudellisin keinoin (EUVL L 198, 28.7.2017, s. 29, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2017/1371/oj).

varmistetaan asetuksen (EU, Euratom) 2024/2509 33 artiklan 2 kohdan d alakohdassa tarkoitetun ”ei merkittävää haittaa” -periaatteen ja f alakohdassa tarkoitetun sukupuolten tasa-arvon periaatteen yhdenmukainen soveltaminen, unionin ohjelmien ja toimien tuloksellisuuden seurantaa ja raportointia koskevat säännöt, unionin rahoitusportaalin perustamista koskevat säännöt, ohjelmien arviointia koskevat säännöt sekä muut kaikkiin unionin ohjelmiin sovellettavat horisontaaliset säännökset, kuten tiedotusta, viestintää ja näkyvyyttä koskevat säännökset, ottaen huomioon toimien ja painopisteiden laajuus ja luonne.

(36) Ohjelmalla olisi myös tuettava niiden ohjelmayhteyspisteiden roolia, jotka jäsenvaltioilla on mahdollisuus perustaa ja joiden on määrä antaa hakijoille rahoitusmahdollisuuksiin ja rajatylittävään yhteistyöhön liittyvää ohjausta ja apua ja näin edistää ohjelman näkyvyyttä ja levittämistä ja laajentaa sen kohdeyleisöä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) [XXX]* [suorituskyky] mukaisesti. Ohjelmayhteyspisteiden olisi hoidettava tehtävänsä riippumattomasti ja ilman, että viranomaiset puuttuvat niiden päätöksentekoon, eikä niiden tulisi olla vastuussa ohjelman hallinnoinnista.[33]

(37) Merentakaisiin maihin ja merentakaisille alueille sijoittautuneet henkilöt ja yhteisöt voivat neuvoston päätöksen (EU) 2021/1764[34] 85 artiklan 1 kohdan nojalla saada rahoitusta ohjelman sääntöjen ja tavoitteiden sekä sellaisten mahdollisten järjestelyjen mukaisesti, joita sovelletaan siihen jäsenvaltioon, johon kyseinen merentakainen maa tai alue on sidoksissa.

(38) Kolmansien maiden osallistuminen audiovisuaalisuutta koskevaan erityistavoitteeseen edellyttää tiettyä vastavuoroisuutta ja sääntelyn yhdenmukaistamista. Siksi assosiaatiosopimuksia tehtäessä olisi otettava huomioon kyseisten maiden audiovisuaalimarkkinoiden tilanne, niiden oikeudellisten kehysten läheisyys audiovisuaalista mediaa koskevaan unionin säännöstöön ja erityisesti direktiiviin 2010/13/EU sekä niiden tukijärjestelmien saatavuus. Tämä on erityisen tärkeää muiden Euroopan maiden kohdalla, sillä niiden audiovisuaaliset teokset hyötyvät eurooppalaisten teosten edistämiseen tähtäävistä direktiivin 2010/13/EU säännöksistä, erityisesti kiintiöjärjestelmästä. Liittyvien maiden, ehdokasmaiden ja mahdollisten ehdokasmaiden tapauksessa vaatimus niiden kansallisen lainsäädännön mukauttamisesta direktiiviin 2010/13/EU sisältyi jo asetukseen (EU) 2021/818, jolla perustettiin Luova Eurooppa -ohjelma. Tämä ehto on toiminut tehokkaana kannustimena niiden EU:n säännöstöön mukautumista koskevan työn nopeuttamiseksi liittymistä silmällä pitäen.

(39) Jäsenvaltiot eivät voi riittävällä tavalla saavuttaa tämän asetuksen tavoitteita, vaan ne voidaan haasteiden rajat ylittävän luonteen vuoksi saavuttaa paremmin unionin tasolla. Sen vuoksi unioni voi toteuttaa toimenpiteitä Euroopan unionista tehdyn sopimuksen

---

[33] Ohjelmasta tuetaan yhteyspisteiden perustamista osallistujamaihin, jotta voidaan edistää ohjelmaa kansallisella tasolla, antaa asiaankuuluvaa tietoa unionin politiikan nojalla saatavilla olevan rahoitustuen eri tyypeistä ja auttaa toimijoita hakemaan tukea ohjelmasta. Yhteyspisteiden on toimiaan toteuttaessaan pyrittävä lisäämään ohjelman tulosten näkyvyyttä ja levittämistä ja laajentamaan niiden kohdeyleisöä asetuksen (EU, Euratom) 202X/XXXX mukaisesti, jossa vahvistetaan menojen seurantaa ja määrärahoihin sovellettavaa tuloskehystä koskevat säännöt, mukaan lukien kaikkiin unionin ohjelmiin sovellettavat tiedotusta, viestintää ja näkyvyyttä koskevat säännöt ja erityisesti tuensaajien ja toteutuskumppaneiden velvollisuudet.

[34] Neuvoston päätös (EU) 2021/1764, annettu 5 päivänä lokakuuta 2021, merentakaisten maiden ja alueiden assosiaatiosta Euroopan unioniin, mukaan lukien suhteet Euroopan unionin sekä Grönlannin ja Tanskan kuningaskunnan välillä (päätös merentakaisten alueiden, Grönlanti mukaan luettuna, assosiaatiosta) (EUVL L 355, 7.10.2021, s. 6, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2021/1764/oj).

5 artiklassa vahvistetun toissijaisuusperiaatteen mukaisesti. Mainitussa artiklassa vahvistetun suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tässä asetuksessa ei ylitetä sitä, mikä on tarpeen kyseisten tavoitteiden saavuttamiseksi.

(40) Tällä asetuksella perustetaan ohjelma vuosiksi 2028–2034. Ohjelma seuraa asetuksilla (EU) 2021/692 ja (EU) 2021/818 vuosiksi 2021–2027 perustettuja ohjelmia. Asetukset (EU) 2021/692 ja (EU) 2021/818 olisi sen vuoksi kumottava,

OVAT HYVÄKSYNEET TÄMÄN ASETUKSEN:

I luku

Yleiset säännökset

1 artikla

Kohde

Tällä asetuksella perustetaan AgoraEU-ohjelma, jäljempänä ’ohjelma’, ja siinä vahvistetaan ohjelman tavoitteet, talousarvio kaudeksi 2028–2034, unionin rahoituksen muodot ja rahoitusta koskevat säännöt.

2 artikla

Määritelmät

Tässä asetuksessa tarkoitetaan:

’ratkaisumenettelyllä’ tai ’myöntämismenettelyllä’ asetuksen (EU, Euratom) 2024/2509 2 artiklan 3 alakohdassa määriteltyä ratkaisu- tai myöntämismenettelyä sekä rahoitusvälineiden kautta annettavan tuen toteuttamisen ja antamisen siirtämiseen, talousarviotakuun myöntämiseen tai tuen myöntämiseen talousarviotuen muodossa liittyviä menettelyjä.

3 artikla

Ohjelman tavoitteet

1) Ohjelman yleisinä tavoitteina on edistää kulttuurista ja kielellistä monimuotoisuutta sekä kulttuuri- ja kieliperintöä, vahvistaa kulttuurialan ja luovien alojen, erityisesti media- ja audiovisuaalialojen, kilpailukykyä, suojata taiteellista ja tiedotusvälineiden vapautta sekä suojella ja edistää tasa-arvoa, aktiivista kansalaisuutta ja perusoikeuskirjassa vahvistettuja oikeuksia ja arvoja ja näin lisätä demokraattista osallistumista ja yhteiskunnan selviytymiskykyä.

2) Edellä 1 kohdassa vahvistettujen yleistavoitteiden sisällä ohjelmalla on seuraavat ohjelmalohkot, joilla pannaan täytäntöön seuraavat erityistavoitteet:

a) ”Luova Eurooppa – Kulttuuri” -lohkolla

i. edistetään rajatylittävää kulttuurin luomista, kulttuuriyhteistyötä, kulttuurista osallistumista ja kulttuurin saavutettavuutta sekä monenlaisten kulttuuriteosten

rajatylittävää levitystä, samalla kun vahvistetaan kulttuurialan ja luovien alojen sosiaalista, taloudellista ja kansainvälistä ulottuvuutta, jäljempänä ’kulttuuri’;

b) MEDIA+ -lohkolla

i. edistetään audiovisuaalialan ja videopeliteollisuuden kulttuurista monimuotoisuutta ja kilpailukykyä erityisesti lisäämällä eurooppalaisen sisällön luontia ja rajatylittävää jakelua sekä parantamalla sen saatavuutta kansalaisten parissa, jäljempänä ’audiovisuaaliala’;

ii. edistetään vapaata, elinvoimaista ja monipuolista unionin tietoekosysteemiä erityisesti tukemalla vapaata ja riippumatonta journalismia ja uutismediaa, parantamalla kansalaisten mahdollisuuksia saada luotettavaa tietoa ja torjumalla disinformaatiota, jäljempänä ’uutiset’;

c) demokratian, kansalaisten, tasa-arvon, oikeuksien ja arvojen (CERV+) lohkolla

i. myötävaikutetaan perusarvojen, tasa-arvon ja syrjimättömyyden sekä perussopimuksissa vahvistettujen unionin kansalaisten oikeuksien, kuten kansalaisten vapaan liikkuvuuden, suojeluun ja edistämiseen sekä kansalaisyhteiskunnan vaikutusmahdollisuuksien parantamiseen, jäljempänä ’oikeudet, tasa-arvo, kansalaiset ja kansalaisyhteiskunta’;

ii. torjutaan sukupuolistunutta väkivaltaa sekä lapsiin ja muihin muita todennäköisemmin tällaisen väkivallan kohteeksi joutuviin ryhmiin kohdistuvaa väkivaltaa, jäljempänä ’Daphne’;

iii. edistetään demokraattista osallistumista ja oikeusvaltioperiaatteen noudattamista, jäljempänä ’demokraattinen osallistuminen ja oikeusvaltioperiaate’.

3) Jotta voidaan saada aikaan mahdollisimman suuri vaikutus ja lisätä synergioita 2 kohdassa tarkoitettujen lohkojen välillä, ohjelmasta tuetaan 1 kohdassa tarkoitettua yleistä tavoitetta edistäviä monialaisia ja horisontaalisia toimia erityisesti luomalla synergioita kulttuuri- ja media-alojen ja kansalaisyhteiskunnan välillä ja edistämällä monialaista yhteistyötä ja innovointia.

II luku

Luova Eurooppa – Kulttuuri -lohko

4 artikla

Kulttuuri

Luova Eurooppa – Kulttuuri -lohkon kulttuuria koskevassa erityistavoitteessa, joka kattaa kulttuurialan ja luovat alat, keskitytään seuraaviin:

a) edistetään rajatylittävää luomista, yhteistyötä ja vaihtoa eri muodoissa, muun muassa taiteilijoiden ja kulttuurialan ja luovien alojen ammattilaisten liikkuvuuden, taiteilijaresidenssien sekä kaikenkokoisten organisaatioiden välisten kumppanuuksien kautta;

b) parannetaan kulttuurin ja kulttuuriperinnön saatavuutta kaikkien ja erityisesti nuorten parissa ja vahvistetaan yhteiskunnan selviytymiskykyä ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta, erityisesti sukupolvien välistä oikeudenmukaisuutta, tasa-arvoa ja monimuotoisuutta, kulttuurisen osallistumisen avulla;

c) tuetaan monipuolisen eurooppalaisen kulttuurisisällön levittämistä, jakelua, edistämistä ja näkyvyyttä eri kanavien kautta kaikkialla unionissa ja kansainvälisesti, muun muassa uusille taiteilijoille tarkoitettujen eurooppalaisten foorumien, nuorten taiteilijoiden kouluttamiseen ja edistämiseen pyrkiville yhteisöille annettavan tuen, taiteellista lahjakkuutta ja huippuosaamista edistävien palkintojen, kiertuehankkeiden, festivaalien ja kääntämisen välityksellä;

d) vahvistetaan kulttuurialan ja luovien alojen valmiuksia ja taitoa edistää innovointia ja kilpailukykyä ja selviytyä vihreässä ja digitaalisessa siirtymässä, myös tukemalla kulttuurialan ja luovien alojen organisaatioiden verkostoja, koulutusta ja vertaisoppimistoimia;

e) edistetään kulttuuripolitiikan kehittämistä unionin tason yhteistyön ja hyvien käytäntöjen vaihdon avulla sekä parannetaan tietopohjaa tehostamalla tiedonkeruuta, analysointia ja pilottitoimia;

f) edistetään unionin kansainvälisiä kulttuurisuhteita ja edistetään unionin ulkoisen toiminnan tavoitteita kulttuuriyhteistyön avulla;

g) tuetaan Euroopan parlamentin ja neuvoston päätösten N:o 445/2014/EU[35] ja N:o 1194/2011/EU[36] täytäntöönpanoa.

---

[35] Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös N:o 445/2014/EU, annettu 16 päivänä huhtikuuta 2014, Euroopan kulttuuripääkaupunkeja koskevasta unionin toiminnasta vuosiksi 2020–2033 ja päätöksen N:o 1622/2006/EY kumoamisesta (EUVL L 132, 3.5.2014, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2014/445(1)/oj).

[36] Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös N:o 1194/2011/EU, annettu 16 päivänä marraskuuta 2011, Euroopan kulttuuriperintötunnusta koskevan Euroopan unionin toimen perustamisesta (EUVL L 303, 22.11.2011, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2011/1194/oj).

Kulttuuria koskeva erityistavoite on toteutettava taiteellista vapautta ja kulttuuri-ilmaisujen monimuotoisuutta kaikilta osin kunnioittaen ja siten, että edistetään taiteilijoiden ja kulttuurialan ja luovien alojen ammattilaisten työolojen parantamista.

III luku

MEDIA+ -lohko

5 artikla

Audiovisuaaliala

MEDIA+ -lohkon audiovisuaalialaa koskevassa erityistavoitteessa keskitytään seuraaviin:

a) tuetaan sellaisten eri formaatteja ja lajityyppejä edustavien eurooppalaisten audiovisuaalisten teosten luomista, joilla voidaan tavoittaa erilaisia yleisöjä yli rajojen;

b) edistetään eurooppalaisten audiovisuaalisten teosten levittämistä, jakelua, esille tuomista ja näkyvyyttä kaikissa medioissa eri puolilla unionia ja kansainvälisesti, myös koordinoitujen jakelustrategioiden, markkinoinnin ja promootiovälineiden avulla;

c) vahvistetaan eurooppalaisten audiovisuaalisten teosten yleisöpohjaa muun muassa eurooppalaisten elokuvateattereiden verkoston, festivaalien ja tiedotuskampanjoiden avulla sekä huomioidaan erityisesti nuoret eurooppalaiset ja yhteisöt, joiden saatavilla on vähän palveluja;

d) tuetaan eurooppalaisten videopelien ja immersiivisen sisällön kehittämistä ja prototyyppien luomista muun muassa markkinatestien, menekinedistämisen ja löydettävyyden parantamisen, yleisölähtöisten strategioiden ja kaikilla alustoilla toteutettavan jakelun avulla;

e) edistetään osaamisen kehittämistä, tuetaan rahoituksen saantia, yritysten välistä vaihtoa ja verkostoitumista, innovatiivisten välineiden ja liiketoimintamallien käyttöönottoa ja strategioita henkisen omaisuuden hyödyntämiseksi monessa eri mediassa, erityisesti vastauksena luovien alojen, markkinoiden ja teknologian muutoksiin;

f) edistetään politiikkavuoropuhelua, parhaiden käytäntöjen vaihtoa, tiedonkeruuta ja analysointia sekä Euroopan audiovisuaalialan seurantakeskuksen jäsenmaksun maksamista unionin puolesta;

g) edistetään Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2010/13/EU[37] täytäntöönpanoa.

[37] Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2010/13/EU, annettu 10 päivänä maaliskuuta 2010, audiovisuaalisten mediapalvelujen tarjoamista koskevien jäsenvaltioiden tiettyjen lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta (EUVL L 95, 15.4.2010, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2010/13/oj).

Audiovisuaalialaa koskeva erityistavoite on toteutettava taiteellista vapautta kaikilta osin kunnioittaen ja siten, että varmistetaan yhteistyö audiovisuaalialan kapasiteetiltaan erilaisten jäsenvaltioiden yhteisöjen kesken.

6 artikla

Uutiset

MEDIA+ -lohkon uutisia koskevassa erityistavoitteessa keskitytään seuraaviin:

a) suojellaan uutismedioita ja toimittajia erityisesti silloin, kun näihin kohdistuu uhkia, seurataan ja arvioidaan tiedotusvälineiden vapauteen ja moniarvoisuuteen kohdistuvia riskejä sisämarkkinoilla ja puututaan niihin sekä edistetään journalistisia ja toimituksellisia normeja;

b) edistetään ammattimaisen journalistisen sisällön, mukaan lukien unionin toimintaa koskevan uutisoinnin, tuotantoa, jakelua ja kulutusta, tutkivaa journalismia, paikallisuutisointia ja yleistä etua palvelevaa mediaa;

c) tuetaan uutisorganisaatioiden digitaalista siirtymää, innovatiivisia käytäntöjä ja uusia tuotanto-, jakelu- ja liiketoimintamalleja, helpotetaan rahoituksen saantia ja kannustetaan rajatylittävään toimintaan sekä uutismedia-alan ammattilaisten uudelleen- ja täydennyskouluttamiseen;

d) lisätään yhteistyötä ja edistetään toimenpiteitä, joilla pyritään seuraamaan ja turvaamaan verkon informaatioympäristöä muun muassa havaitsemalla ja torjumalla disinformaatiota ja ulkomaista tiedonmanipulointia ja häirintää, ja näin parannetaan häiriönsietokykyä kaikkialla unionissa;

e) edistetään digitaalista lukutaitoa ja medialukutaitoa koskevia toimia, jotta kansalaisilla, myös nuorilla, olisi mahdollisuus käyttää tietoekosysteemiä ja kehittyä sen kriittisessä tarkastelussa;

f) lisätään politiikkavuoropuhelua, tiedonkeruuta ja analysointia sekä yhteisten normien kehittämistä muun muassa tukemalla eurooppalaisen mediapalvelulautakunnan työtä.

Uutisia koskeva erityistavoite on toteutettava tiedotusvälineiden toimituksellista riippumattomuutta ja ammatillisia normeja kaikilta osin kunnioittaen.

IV luku

CERV+ -lohko

7 artikla

Oikeudet, tasa-arvo, kansalaiset ja kansalaisyhteiskunta

CERV+ -lohkon oikeuksia, tasa-arvoa, kansalaisia ja kansalaisyhteiskuntaa koskevassa erityistavoitteessa keskitytään seuraaviin:

a) edistetään tasa-arvoa ja ehkäistään ja torjutaan sukupuoleen, rotuun tai etniseen alkuperään, uskontoon tai vakaumukseen, vammaisuuteen, ikään tai seksuaaliseen suuntautumiseen perustuvaa syrjintää sekä kaikenlaista rasismia ja suvaitsemattomuutta;

b) edistetään sukupuolten tasa-arvoa, sukupuolinäkökulman valtavirtaistamista ja naisten voimaantumista sekä suojellaan ja edistetään sitä, että naiset voivat käyttää oikeuksiaan täysimääräisesti;

c) edistetään saavutettavuutta sekä suojellaan ja edistetään vammaisten henkilöiden oikeuksia ja sitä kautta tuetaan vammaisten henkilöiden oikeuksista tehdyn YK:n yleissopimuksen täytäntöönpanoa EU:ssa;

d) suojellaan ja edistetään lapsen oikeuksia;

e) suojellaan ja edistetään sananvapautta, oikeutta yksityisyyteen, henkilötietojen suojaa ja oikeuksia digitaalisessa ympäristössä;

f) vaalitaan kansalaisyhteiskunnan elinvoimaista toimintaympäristöä kehittämällä kansalaisjärjestöjen, ihmisoikeuksien puolustajien ja muiden asiaankuuluvien toimijoiden valmiuksia ja tarjoamalla niille taloudellista tukea; ne suojelevat ja edistävät perusoikeuskirjassa vahvistettuja oikeuksia kaikilla tasoilla ja lisäävät kansalaisten tietämystä niistä, edistävät EU:n demokratioiden selviytymiskykyä, syrjimättömyyttä ja tasa-arvoa ja yleisemmin unionin arvoja, kuten perusoikeuksien kunnioittamista, oikeusvaltioperiaatetta ja demokratiaa, sekä suojelevat ja edistävät perusoikeuskirjan kunnioittamista.

8 artikla

Daphne

CERV+ -lohkon ”Daphne”-erityistavoitteessa keskitytään seuraaviin:

a) ehkäistään ja torjutaan kaikenlaista naisiin ja tyttöihin kohdistuvaa sukupuolistunutta väkivaltaa, lähisuhdeväkivaltaa sekä lapsiin, nuoriin ja ikääntyneisiin, hlbtiq-henkilöihin, vammaisiin henkilöihin ja muihin muita todennäköisemmin väkivallan kohteeksi joutuviin ryhmiin kohdistuvaa väkivaltaa ja reagoidaan siihen kaikilla tasoilla;

b) suojellaan ja tuetaan kaikkia suoraan tai välillisesti a alakohdassa tarkoitetun väkivallan uhreiksi joutuneita ja siitä selvinneitä;

c) tuetaan naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemisestä ja torjumisesta tehdyn Euroopan neuvoston yleissopimuksen tavoitteiden saavuttamista unionissa.

9 artikla

Demokraattinen osallistuminen ja oikeusvaltioperiaate

CERV+ -lohkon demokraattista osallistumista ja oikeusvaltioperiaatetta koskevassa erityistavoitteessa keskitytään seuraaviin:

a) suojellaan ja edistetään unionin kansalaisuuteen liittyviä oikeuksia, samoin kuin kansalaisten osallistumista ja sitoutumista demokratian toteuttamiseen ja kansalaistoimintaan unionissa, sekä tuetaan avoimia, selviytymiskykyisiä, oikeusperustaisia ja tasa-arvoisia yhteiskuntia, jotka perustuvat oikeusvaltioperiaatteeseen;

b) tuetaan vapaita, oikeudenmukaisia, häiriönsietokykyisiä, saavutettavia ja osallistavia vaaliprosesseja ja demokraattisia prosesseja;

c) parannetaan kansalaisten tietämystä ja ymmärrystä unionista, sen yhteisestä historiasta, muistiperinnöstä ja monimuotoisuudesta keskinäisen ymmärryksen ja suvaitsevaisuuden edistämiseksi.

V luku

Monialaiset ja horisontaaliset painopisteet ja toimet

10 artikla

Edellä 3 artiklassa vahvistettujen yleistavoitteiden sisällä ohjelmasta tuetaan seuraavia monialaisia ja horisontaalisia painopisteitä ja toimia:

a) monialainen yhteistyö ja innovointi kulttuurin, median ja kansalaistoiminnan aloilla sekä julkisen keskustelun eheyden suojelu, minkä avulla vahvistetaan demokratioiden selviytymiskykyä, yhteiskunnan varautumista ja kulttuurista ja kansalaisosallistumista;

b) innovatiivisten välineiden ja sisältöteknologioiden, erityisesti tekoälyn, vastuullinen käyttö sekä osaamisen ja valmiuksien kehittäminen monialaisten toimintatapojen avulla;

c) toimet, joilla kehitetään, pannaan täytäntöön ja seurataan asiaa koskevaa unionin lainsäädäntöä ja toimintapolitiikkaa kulttuurin, median ja kansalaistoiminnan aloilla, tarvittaessa myös kansallisten viranomaisten ja sidosryhmien välisen yhteistyön keinoin;

d) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) [XXX]* [suorituskyky] säännösten mukaisesti ohjelman ja sen rahoitusmahdollisuuksien edistäminen, erityisesti ohjelmayhteyspisteiden välityksellä, minkä avulla lisätään ohjelman tulosten näkyvyyttä ja levittämistä ja laajennetaan niiden kohdeyleisöä.

Monialaisten ja horisontaalisten painopisteiden ja toimien rahoitus määräytyy niiden luonteen ja laajuuden perusteella.

VI luku

Varainhoitoa koskevat säännökset

11 artikla

Talousarvio

1. Ohjelman täytäntöönpanoon varatut ohjeelliset rahoituspuitteet kaudeksi 2028–2034 ovat 8 582 000 000 euroa käypinä hintoina.

2. Useamman kuin yhden varainhoitovuoden aikana toteutettavia toimintoja koskevat talousarviositoumukset voidaan jakaa usealle eri varainhoitovuodelle vuotuisiksi eriksi.

3. Unionin talousarvioon voidaan tarvittavien kulujen kattamiseksi sisällyttää määrärahoja myös vuoden 2034 jälkeen, jotta voidaan hallinnoida toimia, joita ei ole saatu päätökseen ohjelman loppuun mennessä.

4. Tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja rahoituspuitteita ja 12 artiklassa tarkoitettuja lisävaroja voidaan käyttää myös ohjelman täytäntöönpanoa koskevaan tekniseen ja hallinnolliseen apuun, kuten valmistelu-, seuranta-, valvonta-, tarkastus- ja arviointitoimiin, organisaation tietotekniikkajärjestelmiin ja -alustoihin, tiedotus- ja viestintätoimiin, mukaan lukien unionin poliittisia painopisteitä koskeva ulkoinen tiedotustoiminta, sekä kaikkiin muihin tekniseen ja hallinnolliseen apuun tai henkilöstöön liittyviin menoihin, joita komissiolle aiheutuu ohjelman hallinnoinnista.

12 artikla

Lisävarat

1. Jäsenvaltiot, Euroopan unionin toimielimet, elimet ja virastot, kolmannet maat, kansainväliset järjestöt, kansainväliset rahoituslaitokset tai muut kolmannet osapuolet voivat suorittaa lisärahoitusosuuksia tai osoittaa ylimääräisiä muita kuin rahallisia panoksia ohjelmaan. Lisärahoitusosuudet ovat asetuksen (EU, Euratom) 2024/2509 21 artiklan 2 kohdan a, d tai e alakohdassa tai 21 artiklan 5 kohdassa tarkoitettuja ulkoisia käyttötarkoitukseensa sidottuja tuloja.

2. Jäsenvaltioille yhteistyöhön perustuvan hallinnoinnin puitteissa myönnettyjä varoja voidaan niiden pyynnöstä asettaa ohjelman käyttöön. Komissio käyttää kyseisiä varoja asetuksen (EU, Euratom) 2024/2509 62 artiklan 1 kohdan a tai c alakohdan mukaisesti suoraan tai välillisesti. Niillä täydennetään tämän asetuksen 11 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua määrää. Kyseisiä varoja on käytettävä asianomaisen jäsenvaltion hyväksi. Jos komissio ei ole tehnyt ohjelman käyttöön tällä tavoin asetettujen lisämäärien osalta oikeudellista sitoumusta suoran tai välillisen hallinnoinnin puitteissa, vastaavat sitomattomat määrät voidaan asianomaisen jäsenvaltion pyynnöstä siirtää takaisin yhteen tai useampaan rahoituslähteenä olevaan ohjelmaan tai niiden seuraajaan.

13 artikla

Vaihtoehtoinen, yhdistetty ja kumulatiivinen rahoitus

1. Ohjelma pannaan täytäntöön synergiassa muiden unionin ohjelmien kanssa. Toimi, joka on saanut unionin rahoitusta jostakin toisesta ohjelmasta, voi saada rahoitusta myös tästä ohjelmasta. Tällöin kustakin unionin ohjelmasta myönnettyyn rahoitusosuuteen sovelletaan asianomaisen ohjelman sääntöjä tai vaihtoehtoisesti voidaan soveltaa samoja sääntöjä kaikkiin rahoitusosuuksiin, jolloin voidaan tehdä vain yksi oikeudellinen sitoumus. Jos unionin rahoitusosuudet myönnetään avustuskelpoisten kustannusten perusteella, unionin talousarviosta myönnettävä kumulatiivinen tuki ei saa ylittää toimen avustuskelpoisia kokonaiskustannuksia, ja se voidaan laskea määräsuhteen mukaisesti tukiehtoja koskevissa asiakirjoissa vahvistetulla tavalla.

2. Ohjelman mukaiset ratkaisu- ja myöntämismenettelyt voidaan toteuttaa suoraan tai välillisesti hallinnoiden yhdessä jäsenvaltioiden, unionin toimielinten, elinten ja virastojen, kolmansien maiden, kansainvälisten järjestöjen, kansainvälisten rahoituslaitosten tai muiden kolmansien osapuolten, jäljempänä ’yhteiseen ratkaisumenettelyyn tai myöntämismenettelyyn osallistuvat kumppanit’, kanssa edellyttäen, että varmistetaan unionin taloudellisten etujen suojaaminen. Tällaisiin menettelyihin sovelletaan samoja sääntöjä, ja niiden pohjalta tehdään samanlaiset oikeudelliset sitoumukset. Tätä varten yhteiseen ratkaisumenettelyyn tai myöntämismenettelyyn osallistuvat kumppanit voivat asettaa varoja ohjelman käyttöön tämän asetuksen 12 artiklan mukaisesti tai kumppaneille voidaan tarvittaessa antaa tehtäväksi ratkaisumenettelyn tai myöntämismenettelyn toteuttaminen asetuksen (EU, Euratom) 2024/2509 62 artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaisesti. Yhteisissä ratkaisu- tai myöntämismenettelyissä yhteiseen ratkaisumenettelyyn tai myöntämismenettelyyn osallistuvien kumppanien edustajat voivat olla myös asetuksen (EU, Euratom) 2024/2509 153 artiklan 3 kohdassa tarkoitetun arviointikomitean jäseniä.

14 artikla

Ohjelmaan assosioituneet kolmannet maat

1. Ohjelma voidaan avata seuraavien kolmansien maiden täydelle tai osittaiselle assosioitumiselle 3 artiklassa vahvistettujen tavoitteiden sekä asiaa koskevien kansainvälisten sopimusten tai kyseisten sopimusten puitteissa tehtyjen, seuraaviin sovellettavien päätösten mukaisesti:

   a) Euroopan vapaakauppaliiton jäsenet, jotka ovat Euroopan talousalueen jäseniä, sekä Euroopan pienvaltiot;

   b) unioniin liittyvät maat, ehdokasmaat ja mahdolliset ehdokasmaat;

   c) Euroopan naapuruuspolitiikan piiriin kuuluvat maat;

   d) muut kolmannet maat.

2. Ohjelmiin osallistumista koskevissa assosiaatiosopimuksissa

   a) varmistetaan oikeudenmukainen tasapaino ohjelmiin osallistuvan kolmannen maan maksamien rahoitusosuuksien ja sen saamien hyötyjen välillä;

b) vahvistetaan unionin ohjelmaan osallistumisen edellytykset, mukaan lukien ohjelmaa ja sen yleisiä hallintokustannuksia koskevien, toiminnallisesta rahoitusosuudesta ja osallistumismaksusta koostuvien rahoitusosuuksien laskentatapa;

c) ei siirretä kolmannelle maalle ohjelmaa koskevaa päätösvaltaa;

d) taataan unionin oikeus varmistaa varainhoidon moitteettomuus ja suojata taloudellisia etujaan;

e) varmistetaan tarvittaessa turvallisuuteen ja yleiseen järjestykseen liittyvien unionin etujen suojaaminen.

Edellä olevaa d alakohtaa sovellettaessa kolmannen maan on myönnettävä asetuksessa (EU, Euratom) 2024/2509 ja asetuksessa (EU, Euratom) N:o 883/2013 edellytetyt tarvittavat oikeudet ja pääsyvaltuudet ja varmistettava, että täytäntöönpanopäätökset, joissa määrätään Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 299 artiklan nojalla maksuvelvollisuudesta, sekä Euroopan unionin tuomioistuimen tuomiot ja määräykset ovat täytäntöönpanokelpoisia.

3. Assosiaatiosopimuksissa, jotka mahdollistavat osallistumisen 3 artiklassa tarkoitettuun audiovisuaalialaa koskevaan erityistavoitteeseen, on otettava huomioon audiovisuaalimarkkinoiden tilanne asianomaisessa maassa, mukaan lukien sen oikeudellisen kehyksen läheisyys audiovisuaalista mediaa koskevaan unionin säännöstöön nähden sekä sen vastaavien tukijärjestelmien saatavuus, erityisesti kun on kyse muista Euroopan maista. Edellä 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettujen maiden kanssa tehdyissä sopimuksissa on edellytettävä, että ne mukauttavat lainsäädäntönsä direktiiviin 2010/13/EU, jotta ne voivat osallistua audiovisuaalialaa koskevaan erityistavoitteeseen.

15 artikla

Unionin rahoituksen toteutus ja muodot

1. Ohjelman toteutuksessa käytetään asetuksen (EU, Euratom) 2024/2509 mukaisesti joko suoraa hallinnointia tai välillistä hallinnointia kyseisen asetuksen 62 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettujen yhteisöjen kanssa.

1. Unionin rahoitusta voidaan myöntää missä tahansa muodossa asetuksen (EU, Euratom) 2024/2509 mukaisesti, erityisesti avustuksina, palkintoina, hankintoina ja muina kuin rahallisina lahjoituksina.

2. Jos unionin tukea myönnetään talousarviotakuun tai rahoitusvälineen muodossa, myös silloin, kun siihen yhdistetään rahoitusta yhdistävässä toimessa tukea, jota ei makseta takaisin, tällainen tuki myönnetään yksinomaan Euroopan kilpailukykyrahaston InvestEU-välineen kautta ja se toteutetaan Euroopan kilpailukykyrahaston InvestEU-välineeseen sovellettavien sääntöjen mukaisesti Euroopan kilpailukykyrahaston InvestEU-välineestä myönnettävää tämäntyyppistä tukea koskevilla sopimuksilla.

3. Talousarviotakuun muodossa annettava unionin tuki myönnetään Euroopan kilpailukykyrahastosta annetussa asetuksessa vahvistetun talousarviotakuun enimmäismäärän rajoissa.

4. Jos ohjelmassa hyödynnetään Euroopan kilpailukykyrahaston InvestEU-välinettä, siinä on säädettävä talousarviotakuuta ja rahoitusvälineiden rahoittamista varten

varattavista varoista, myös siinä tapauksessa, että niihin yhdistetään rahoitusta yhdistävässä toimessa tukea, jota ei makseta takaisin.

5. Jos unionin rahoitusta myönnetään avustuksina, käytetään kustannuksiin perustumatonta rahoitusta tai tarvittaessa yksinkertaistettuja kustannusvaihtoehtoja asetuksen (EU, Euratom) 2024/2509 mukaisesti. Rahoitusta voidaan myöntää korvaamalla todelliset avustuskelpoiset kustannukset ainoastaan siinä tapauksessa, että toimen tavoitteita ei voida saavuttaa muulla tavoin.

6. Sovellettaessa asetuksen (EU, Euratom) 2024/2509 153 artiklan 3 kohtaa arviointikomitea voi koostua riippumattomista ulkopuolisista asiantuntijoista joko osittain tai kokonaan.

7. Luova Eurooppa – Kulttuuri lohkon kautta rahoitusta hakevilla yhteisöillä, jotka ovat kahden viimeksi kuluneen vuoden aikana saaneet yli 50 prosenttia vuosituloistaan julkisista lähteistä, katsotaan olevan riittävät taloudelliset, ammatilliset ja hallinnolliset valmiudet ohjelman mukaisten toimintojen toteuttamiseksi. Niiltä ei saa vaatia muita asiakirjoja näiden valmiuksien osoittamiseksi.

16 artikla

Avustuskelpoisuus

1. Jotta voidaan tukea 3 artiklassa vahvistettujen tavoitteiden saavuttamista, vahvistetaan avustuskelpoisuusperusteet asetuksen (EU, Euratom) 2024/2509 mukaisesti, ja niitä sovelletaan kaikkiin ohjelman puitteissa toteutettaviin ratkaisu- ja myöntämismenettelyihin.

2. Suoraan ja välillisesti hallinnoitavissa ratkaisu- ja myöntämismenettelyissä unionin rahoitusta voi myöntää tai saada yksi tai useampi seuraavista oikeussubjekteista:

   a) johonkin jäsenvaltioon sijoittautuneet yhteisöt;

   b) johonkin assosioituneeseen kolmanteen maahan sijoittautuneet yhteisöt;

   c) kansainväliset järjestöt;

   d) muut yhteisöt, jotka ovat sijoittautuneet assosioitumattomiin kolmansiin maihin, jos tällaisten yhteisöjen rahoitus on olennaista toimen toteuttamisen kannalta ja edistää 3 artiklassa vahvistettujen tavoitteiden saavuttamista.

3. Sen lisäksi, mitä asetuksen (EU, Euratom) 2024/2509 168 artiklan 2 ja 3 kohdassa säädetään, tämän asetuksen 14 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut assosioituneet kolmannet maat voivat tarvittaessa osallistua asetuksen (EU, Euratom) 2024/2509 168 artiklan 2 ja 3 kohdassa säädettyihin hankintamekanismeihin ja hyötyä niistä. Jäsenvaltioihin sovellettavia sääntöjä sovelletaan soveltuvin osin osallistuviin assosioituneisiin kolmansiin maihin.

4. Ratkaisu- ja myöntämismenettelyjä, jotka vaikuttavat turvallisuuteen tai yleiseen järjestykseen erityisesti siltä osin kuin on kyse unionin tai sen jäsenvaltioiden strategisista omaisuuseristä ja intresseistä, rajoitetaan asetuksen (EU, Euratom) 2024/2509 136 artiklan mukaisesti.

5. Asetuksen (EU, Euratom) 2024/2509 110 artiklassa tarkoitetussa työohjelmassa voidaan täsmentää tässä asetuksessa vahvistettuja avustuskelpoisuusperusteita tai vahvistaa lisää avustuskelpoisuusperusteita tietyille toimille.

6. Kansallisten tasa-arvoelinten eurooppalaiselle verkostolle (Equinet) voidaan myöntää ilman ehdotuspyyntöä toiminta-avustus sen pysyvään työohjelmaan liittyvien kulujen rahoittamista varten.

17 artikla

Työohjelma

Ohjelma toteutetaan asetuksen (EU, Euratom) 2024/2509 110 artiklassa tarkoitetuilla työohjelmilla. Työohjelmissa esitetään tarvittaessa Euroopan kilpailukykyrahaston InvestEU-välineen avulla toteutettavat toimet ja niihin liittyvät unionin tuen määrät.

VII luku

Loppusäännökset

18 artikla

Kumoaminen

Kumotaan asetukset (EU) 2021/692 ja (EU) 2021/818 1 päivästä tammikuuta 2028.

19 artikla

Siirtymäsäännökset

1. Tämän asetuksen estämättä voidaan jatkaa tai muuttaa toimia niiden päättämiseen saakka noudattaen asetusta (EU) 2021/692 ja asetusta (EU) 2021/818, joita sovelletaan kyseisiin toimiin niiden päättämiseen asti.
2. Ohjelman rahoituspuitteet voivat kattaa myös teknisen ja hallinnollisen avun menoja, jotka ovat tarpeen, jotta voidaan varmistaa siirtyminen ohjelman ja asetuksen (EU) 2021/692 ja asetuksen (EU) 2021/81 mukaisesti hyväksyttyjen toimenpiteiden välillä.

20 artikla

Voimaantulo ja soveltaminen

Tämä asetus tulee voimaan kahdentenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

Sitä sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 2028.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Brysselissä

Euroopan parlamentin puolesta	*Neuvoston puolesta*
Puhemies	*Puheenjohtaja*

SÄÄDÖSEHDOTUKSEEN LIITTYVÄ RAHOITUSTA JA DIGITAALISIA VAIKUTUKSIA KOSKEVA SELVITYS

1. PERUSTIEDOT EHDOTUKSESTA/ALOITTEESTA 3
1.1. Ehdotuksen/aloitteen nimi 3
1.2. Toimintalohko(t) 3
1.3. Tavoite (Tavoitteet) 3
1.3.1. Yleistavoite (Yleistavoitteet) 3
1.3.2. Erityistavoite (Erityistavoitteet) 3
1.3.3. Odotettavissa olevat tulokset ja vaikutukset 3
1.3.4. Tulosindikaattorit 3
1.4. Ehdotus/aloite liittyy 4
1.5. Ehdotuksen/aloitteen perustelut 4
1.5.1. Tarpeet, joihin ehdotuksella/aloitteella vastataan lyhyellä tai pitkällä aikavälillä, sekä aloitteen yksityiskohtainen toteutusaikataulu 4
1.5.2. EU:n osallistumisesta saatava lisäarvo (joka voi olla seurausta eri tekijöistä, kuten koordinoinnin paranemisesta, oikeusvarmuudesta tai toiminnan vaikuttavuuden tai täydentävyyden paranemisesta). EU:n osallistumisesta saatavalla lisäarvolla tarkoitetaan tässä kohdassa arvoa, jonka EU:n osallistuminen tuottaa sen arvon lisäksi, joka olisi saatu aikaan pelkillä jäsenvaltioiden toimilla. 4
1.5.3. Vastaavista toimista saadut kokemukset 4
1.5.4. Yhteensopivuus monivuotisen rahoituskehyksen kanssa ja mahdolliset synergiaedut suhteessa muihin kyseeseen tuleviin välineisiin 5
1.5.5. Arvio käytettävissä olevista rahoitusvaihtoehdoista, mukaan lukien mahdollisuudet määrärahojen uudelleenkohdentamiseen 5
1.6. Ehdotetun toimen/aloitteen ja sen rahoitusvaikutusten kesto 6
1.7. Suunniteltu talousarvion toteuttamistapa / Suunnitellut talousarvion toteuttamistavat 6
2. HALLINNOINTI 8
2.1. Seuranta- ja raportointisäännöt 8
2.2. Hallinnointi- ja valvontajärjestelmä(t) 8
2.2.1. Perustelut ehdotetu(i)lle talousarvion toteuttamistavalle(/-tavoille), rahoituksen toteutusmekanismille(/-mekanismeille), maksujärjestelyille sekä valvontastrategialle 8
2.2.2. Tiedot todetuista riskeistä ja niiden vähentämiseksi käyttöön otetuista sisäisistä valvontajärjestelmistä 8
2.2.3. Valvonnan kustannustehokkuutta (valvontakustannusten suhde hallinnoitujen varojen arvoon) koskevat arviot ja perustelut sekä arviot maksujen suoritusajankohdan ja toimen päättämisajankohdan odotetuista virheriskitasoista 8
2.3. Toimenpiteet petosten ja sääntöjenvastaisuuksien ehkäisemiseksi 9
3. EHDOTUKSEN/ALOITTEEN ARVIOIDUT RAHOITUSVAIKUTUKSET 10

3.1. Kyseeseen tulevat monivuotisen rahoituskehyksen otsakkeet ja menopuolen budjettikohdat 10
3.2. Arvioidut vaikutukset määrärahoihin 12
3.2.1. Yhteenveto arvioiduista vaikutuksista toimintamäärärahoihin 12
3.2.1.1. Hyväksytystä talousarviosta peräisin olevat määrärahat 12
3.2.1.2. Ulkoisista käyttötarkoitukseensa sidotuista tuloista peräisin olevat määrärahat 17
3.2.2. Arvioidut toimintamäärärahoista rahoitetut tuotokset 22
3.2.3. Yhteenveto arvioiduista vaikutuksista hallintomäärärahoihin 24
3.2.3.1. Hyväksytystä talousarviosta peräisin olevat määrärahat 24
3.2.3.2. Ulkoisista käyttötarkoitukseensa sidotuista tuloista peräisin olevat määrärahat 24
3.2.3.3. Määrärahat yhteensä 24
3.2.4. Henkilöresurssien arvioitu tarve 25
3.2.4.1. Hyväksytystä talousarviosta katettavat 25
3.2.4.2. Ulkoisilla käyttötarkoitukseensa sidotuilla tuloilla katettavat 26
3.2.4.3. Henkilöresurssien kokonaistarve 26
3.2.5. Yhteenveto arvioiduista vaikutuksista digitaaliteknologiaan liittyviin investointeihin 28
3.2.6. Yhteensopivuus nykyisen monivuotisen rahoituskehyksen kanssa 28
3.2.7. Ulkopuolisten tahojen rahoitusosuudet 28
3.3. Arvioidut vaikutukset tuloihin 29
4. DIGITAALISET ULOTTUVUUDET 29
4.1. Vaatimukset, joilla on merkitystä digitalisaation kannalta 30
4.2. Data 30
4.3. Digitaaliset ratkaisut 31
4.4. Yhteentoimivuusarviointi 31
4.5. Toimenpiteet digitaalisen täytäntöönpanon tukemiseksi 32

1. PERUSTIEDOT EHDOTUKSESTA/ALOITTEESTA

1.1. Ehdotuksen/aloitteen nimi

Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi AgoraEU-ohjelman perustamisesta kaudeksi 2028–2034 ja asetusten (EU) N:o 2021/692 ja (EU) N:o 2021/818 kumoamisesta.

1.2. Toimintalohko(t)

Kulttuuri, audiovisuaaliala ja media-ala, perusoikeudet, tasa-arvo ja syrjimättömyys, oikeusvaltioperiaate, kansalaisyhteiskunta, demokraattinen osallistuminen.

1.3. Tavoite (Tavoitteet)

1.3.1. Yleistavoite (Yleistavoitteet)

Ohjelman yleisinä tavoitteina on edistää kulttuurista ja kielellistä monimuotoisuutta sekä kulttuuri- ja kieliperintöä, vahvistaa kulttuurialan ja luovien alojen, erityisesti media- ja audiovisuaalialojen, kilpailukykyä, suojata taiteellista ja tiedotusvälineiden vapautta sekä suojella ja edistää tasa-arvoa, aktiivista kansalaisuutta ja perussopimuksissa ja perusoikeuskirjassa vahvistettuja oikeuksia ja arvoja ja näin lisätä demokraattista osallistumista ja yhteiskunnan selviytymiskykyä unionissa.

1.3.2. Erityistavoite (Erityistavoitteet)

Ohjelmalla on seuraavat erityistavoitteet:

a) edistetään rajatylittävää kulttuurin luomista, kulttuuriyhteistyötä, kulttuurista osallistumista ja kulttuurin saavutettavuutta sekä monenlaisten kulttuuriteosten rajatylittävää levitystä, samalla kun vahvistetaan kulttuurialan ja luovien alojen sosiaalista, taloudellista ja kansainvälistä ulottuvuutta, jäljempänä ’kulttuuri’;

b) edistetään audiovisuaalialan ja videopeliteollisuuden kulttuurista monimuotoisuutta ja kilpailukykyä erityisesti lisäämällä eurooppalaisen sisällön luontia ja rajatylittävää jakelua sekä parantamalla sen saatavuutta kansalaisten parissa, jäljempänä ’audiovisuaaliala’;

c) edistetään vapaata, elinvoimaista ja monipuolista unionin tietoekosysteemiä erityisesti tukemalla vapaata ja riippumatonta journalismia ja uutismediaa, parantamalla kansalaisten mahdollisuuksia saada luotettavaa tietoa ja torjumalla disinformaatiota, jäljempänä ’uutiset’;

d) myötävaikutetaan perusarvojen, tasa-arvon ja syrjimättömyyden sekä perussopimuksissa vahvistettujen unionin kansalaisten oikeuksien, kuten kansalaisten vapaan liikkuvuuden, suojeluun ja edistämiseen sekä kansalaisyhteiskunnan vaikutusmahdollisuuksien parantamiseen, jäljempänä ’oikeudet, tasa-arvo, kansalaiset ja kansalaisyhteiskunta’;

e) torjutaan sukupuolistunutta väkivaltaa sekä lapsiin ja muihin muita todennäköisemmin tällaisen väkivallan kohteeksi joutuviin ryhmiin kohdistuvaa väkivaltaa, jäljempänä ’Daphne’;

f) edistetään demokraattista osallistumista ja oikeusvaltioperiaatteen noudattamista, jäljempänä ’demokraattinen osallistuminen ja oikeusvaltioperiaate’.

Jotta voidaan saada aikaan mahdollisimman suuri vaikutus ja lisätä synergioita, ohjelmasta tuetaan yleistavoitteita edistäviä monialaisia ja horisontaalisia toimia

erityisesti luomalla synergioita kulttuuri- ja media-alojen ja kansalaisyhteiskunnan välillä ja edistämällä monialaista yhteistyötä ja innovointia.

1.3.3. Odotettavissa olevat tulokset ja vaikutukset

Selvitys siitä, miten ehdotuksella/aloitteella on tarkoitus vaikuttaa edunsaajien/kohderyhmän tilanteeseen.

Ohjelmalla on myönteinen vaikutus rajatylittävään kulttuuriyhteistyöhön, kulttuuriseen osallistumiseen ja kulttuurin saavutettavuuteen sekä monenlaisten kulttuuriteosten rajatylittävään levitykseen. Tämä saavutetaan edistämällä yhteistyötä, luomista, verkostoitumista ja kokemuksen kokoamista yhteen kulttuurialalla ja luovilla aloilla, tukemalla monenlaisen kulttuurisisällön levittämistä ja kulttuurisen monimuotoisuuden ja kulttuuriperinnön saatavuutta sekä tukemalla taiteilijoiden ja kulttuurialan ja luovien alojen ammattilaisten liikkuvuutta kansallisten rajojen yli. Toimilla muun muassa parannetaan kulttuurialan ja luovien alojen valmiuksia vastata keskeisiin haasteisiin, vahvistetaan kulttuurialan ja luovien alojen luovaa potentiaalia taiteellista vapautta kunnioittaen, levitetään monimuotoisempaa kulttuurisisältöä yli kansallisten rajojen, edistetään taiteilijoiden ja kulttuurialan ja luovien alojen ammattilaisten työurien laajentamista, parannetaan monimuotoisemman kulttuurisisällön ja -perinnön saatavuutta ja tehdään siitä osallistavampaa, lisätään kansainvälisiä kulttuurikumppanuuksia ja -vaihtoja sekä edistetään digitalisointia ja digitaalisen perinnön saatavuutta, säilyttämistä ja uudelleenkäyttöä.

Ohjelmalla on myönteinen vaikutus EU:n audiovisuaalisen ja mediasisällön luomisen, levittämisen ja saatavuuden sekä monimuotoisten tietomarkkinoiden tukemiseen. Audiovisuaalisten teosten tukeminen vahvistaa osaltaan Euroopan kulttuurista monimuotoisuutta ja kilpailukykyä esimerkiksi yhteistuotantojen avulla. Lisäksi sen avulla saadaan aikaan parannuksia videopelisisällön luomisen, levittämisen ja saatavuuden suhteen ja edistetään henkisen omaisuuden hyödyntämistä monessa eri mediassa. EU:n tietomarkkinoiden eheyttä suojellaan tukemalla tiedotusvälineiden moniarvoisuutta ja riippumattomuutta, tiedotusvälineiden elinkelpoisuutta ja medialukutaitoa sekä vahvistamalla tilannetietoisuutta.

Ohjelmalla on myönteinen vaikutus perusoikeuksien ja syrjimättömyyden suojeluun ja edistämiseen sekä elinvoimaiseen kansalaisyhteiskunnan toimintaympäristöön. Toimilla lisätään perusoikeuksien näkyvyyttä ja tietoisuutta niistä sekä vähennetään syrjintää ja häirintää. Lisäksi toimilla suojellaan yksilöitä, erityisesti naisia, lapsia ja muita todennäköisemmin väkivallan kohteeksi joutuvia ryhmiä ja tuetaan uhreja väkivallan seurausten käsittelyssä. Kansalaiset ja järjestöt voivat ohjelman seurauksena osallistua mielekkäästi yhteiskuntiensa poliittiseen, taloudelliseen, yhteiskunnalliseen ja kulttuurielämään. Kansalaiset voivat ilmaista vapaasti näkemyksensä, valita poliittiset johtajansa ja vaikuttaa tulevaisuuteensa.

1.3.4. Tulosindikaattorit

Selvitys siitä, millaisin indikaattorein ehdotuksen/aloitteen etenemistä ja tuloksia seurataan.

Tämän ohjelman edistymisen ja saavutusten seuraamiseen käytettävät tuotos- ja tulosindikaattorit vastaavat Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) [XXX]* [tuloksellisuus] määritettyjä yhteisiä indikaattoreita.

1.4. Ehdotus/aloite liittyy

¨ uuteen toimeen

¨ uuteen toimeen, joka perustuu pilottihankkeeseen tai valmistelutoimeen[38]

☒ käynnissä olevan toimen jatkamiseen

¨ yhden tai useamman toimen sulauttamiseen tai uudelleen suuntaamiseen johonkin toiseen/uuteen toimeen

1.5. Ehdotuksen/aloitteen perustelut

1.5.1. Tarpeet, joihin ehdotuksella/aloitteella vastataan lyhyellä tai pitkällä aikavälillä, sekä aloitteen yksityiskohtainen toteutusaikataulu

Ohjelmalla vastataan erityisiin ja yhteisiin haasteisiin ja edistetään synergioita kulttuurin, tiedotusvälineiden ja kansalaisyhteiskunnan välillä ottaen samalla huomioon eri politiikan alojen erityisluonne ja haasteet, niiden eri kohderyhmät ja niiden erityistarpeet. Kokoamalla yhteen näillä aloilla myönnettävän tuen unioni saa paremmat valmiudet käsitellä toistuvia sekä uusia ja kehittyviä toimintapoliittisia painopisteitä, kuten demokratioiden, oikeuksien ja tasa-arvon suojelua, kansalaisyhteiskunnan toimintamahdollisuuksien parantamista, kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden ja kulttuuriperinnön suojelun edistämistä, kulttuurialan ja luovien alojen vahvistamista ja niiden selviytymiskyvyn parantamista, tiedotusvälineiden vapauden ja moniarvoisuuden edistämistä sekä tiedotusvälineiden ja kulttuurialan toimijoiden taloudellisen kasvun lisäämistä.

1.5.2. EU:n osallistumisesta saatava lisäarvo (joka voi olla seurausta eri tekijöistä, kuten koordinoinnin paranemisesta, oikeusvarmuudesta tai toiminnan vaikuttavuuden tai täydentävyyden paranemisesta). EU:n osallistumisesta saatavalla lisäarvolla tarkoitetaan tässä kohdassa arvoa, jonka EU:n osallistuminen tuottaa sen arvon lisäksi, joka olisi saatu aikaan pelkillä jäsenvaltioiden toimilla.

Syyt siihen, miksi toimi toteutetaan EU:n tasolla (ennen toteutusta)

Ohjelmasta myönnettävä rahoitus keskitetään toimiin, joissa EU:n toiminta voi tuoda lisäarvoa verrattuna jäsenvaltioiden yksinään toteuttamiin toimiin.

Tämä lisäarvo perustuu erityisesti seuraaviin seikkoihin:

– Toimilla puututaan rajatylittäviin ja yhteisiin haasteisiin (esimerkiksi kansalaisyhteiskunnan toimintamahdollisuuksien kaventuminen, tiedotusvälineiden vapauteen ja moniarvoisuuteen kohdistuvat uhat, kulttuurialan, luovien alojen ja media-alan jakautuminen kansallisten ja kielellisten rajojen mukaisesti): näihin haasteisiin jäsenvaltioiden on vaikea vastata riittävällä tavalla yksinään. EU:n tason toimet mahdollistavat yhteistyön, valmiuksien kehittämisen, vastavuoroisen oppimisen ja resurssien yhdistämisen sekä asiantuntemuksen ja parhaiden käytäntöjen jakamisen.

– Pelkästään kansallisen tason rahoitus ja toimet eivät riitä suojelemaan ja edistämään EU:n arvoja ja demokraattisia normeja eivätkä turvaamaan kansalaisyhteiskunnan toimintamahdollisuuksia. Tämä koskee myös tiedotusvälineiden, audiovisuaalialan ja muiden kulttuuri- ja luovien alojen yleistä kilpailukykyä ja monimuotoisuutta.

[38] Sellaisina kuin nämä on määritelty varainhoitoasetuksen 58 artiklan 2 kohdan a ja b alakohdassa.

– EU:n tuki on olennaisen tärkeää, jotta voidaan säilyttää audiovisuaalisen ja kulttuurisen sisällön saatavuus kaikissa jäsenvaltioissa ja varmistaa perusoikeuksien suojelun korkea taso.

– EU:n tuella täytetään rahoitus- ja palveluvajeita, joita ei ole katettu jäsenvaltioiden tasolla.

– EU:n toimet ovat ratkaisevan tärkeitä unionin arvojen edistämiseksi kansainvälisellä tasolla ja kansainvälisten normien täytäntöönpanemiseksi johdonmukaisesti suhteessa sisäisiin politiikkoihin.

Odotettavissa oleva EU:n tason lisäarvo (toteutuksen jälkeen)

– EU:n tason toimilla mahdollistetaan valtioiden välinen yhteistyö sekä resurssien yhdistäminen ja parhaiden käytäntöjen vaihto jäsenvaltioiden välillä. Näin voidaan vastata johdonmukaisemmin ja vaikuttavammin yhteisiin haasteisiin.

– EU:n tuella täydennetään kansallisia toimenpiteitä tukemalla aloja, jotka eivät saa riittävästi rahoitusta tai joita pidetään kansallisella tasolla vähemmän tärkeinä kuin muita.

– EU:n toimilla lisätään ammattilaisten liikkuvuutta ja teosten levitystä, mikä tehostaa sisämarkkinoiden toimintaa ja vahvistaa kulttuurista ja kielellistä monimuotoisuutta.

– EU:n tason toimilla levitetään tietoa oikeuksista, luodaan tunnetta EU:n kansalaisuudesta ja edistetään keskinäistä ymmärrystä lisäämällä tietoisuutta kulttuurisesta monimuotoisuudesta ja sen arvostusta, suojelemalla ja edistämällä unionin arvoja sekä tukemalla demokratioiden ja yhteiskuntien selviytymiskykyä sekä luotettavaa informaatioympäristöä. Näitä tavoitteita ei voida täysin saavuttaa kansallisilla toimilla.

– EU:n tuella edistetään Euroopan kansalaisten mahdollisuuksia käyttää tiedotusvälineitä sekä audiovisuaalista ja muun kulttuurista ja luovaa sisältöä yli rajojen.

1.5.3. Vastaavista toimista saadut kokemukset

Kautta 2021–2027 koskevien väliarviointien tulokset osoittavat, että nykyisillä ohjelmilla on suurelta osin saavutettu niiden toimintapoliittiset tavoitteet ja tuotettu EU:n tason lisäarvoa, mutta arvioinneissa korostetaan myös osa-alueita, joilla on suunnittelun suhteen parantamisen varaa. Esimerkiksi kansalaisten, tasa-arvon, perusoikeuksien ja arvojen ohjelman väliarvioinnissa vahvistettiin, että ohjelma täyttää tilan, joka on pitkälti tyhjä arvojen ja perusoikeuksien rahoitusympäristössä. Luova Eurooppa -ohjelmalla on edistetty kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden ja kulttuuriperinnön tukemista parantamalla kansalaisten mahdollisuuksia tutustua monipuoliseen eurooppalaiseen sisältöön sekä autettu audiovisuaalisia ja muita luovia ja kulttuurialan toimijoita laajentamaan toimintaansa Euroopan tasolla ja lisäämään kilpailukykyään. Myös multimediatoimia koskevan budjettikohdan arviointi vahvisti, että riippumattoman EU-aiheiden uutisoinnin tukeminen tuotti lisäarvoa.

Arvioinneissa mainitaan myös osa-alueita, joilla on suunnittelun suhteen parantamisen varaa. Tällaisia parannuskohteita ovat ohjelmien tavoittavuuden laajentaminen, saavutettavuuden helpottaminen, hallinnon yksinkertaistaminen,

seurannan tehostaminen, synergioiden vahvistaminen ja päällekkäisyyksien välttäminen sekä joustavuuden lisääminen uusien haasteiden ratkaisemiseksi.

1.5.4. Yhteensopivuus monivuotisen rahoituskehyksen kanssa ja mahdolliset synergiaedut suhteessa muihin kyseeseen tuleviin välineisiin

Aloite on osa kauden 2028–2034 monivuotista rahoituskehystä koskevaa ehdotusta.

Aloite on yhdenmukainen komission vuosien 2024–2029 yleisten poliittisten painopisteiden kanssa, jotka ovat 1) ihmisten tukeminen ja yhteiskuntiemme ja sosiaalisen mallimme vahvistaminen; 2) demokratian suojeleminen ja arvojemme vaaliminen; 3) Euroopan kestävä vauraus ja kilpailukyky; ja 4) Globaali Eurooppa.

1) Synergiat ihmisiä tukevien ja yhteiskuntiamme ja sosiaalista malliamme vahvistavien toimintapolitiikkojen kanssa

Synergioita luodaan tiedotusvälineitä, kulttuuria, arvoja ja oikeuksia koskevien aloitteiden sekä koulutuksen, solidaarisuuden ja nuorison osa-alueilla toteutettavien tulevien toimien välillä. Näitä synergiavaikutuksia esimerkiksi medialukutaidon, digitaitojen, kansalaisvaikuttamisen ja -kasvatuksen, taide- ja kulttuurikasvatuksen sekä taitojen kehittämisen sekä osallistamisen aloilla edistetään Euroopan nuorisostrategian ja Euroopan unionin kansalaisuutta koskevan katsauksen sekä muiden tulevien politiikka-aloitteiden tavoitteiden mukaisesti. Aloite täydentää eräitä työllisyys- ja sosiaalipoliittisia aloitteita. Edistämällä oikeuksien yhtäläisiä käyttömahdollisuuksia ja monimuotoisuutta tuetaan sosiaalista osallisuutta ja oikeudenmukaisia työmarkkinoita. Kulttuuriala ja luovat alat sekä media-ala edistävät aktiivisesti ammattilaisten täydennys- ja uudelleenkoulutusta osaamisunionin puitteissa, ja tämä edistää todennäköisesti myös työpaikkojen luomista näillä aloilla. Kulttuurialalla ja luovilla aloilla keskitytään myös taiteilijoiden sekä kulttuurialan ja luovien alojen ammattilaisten työolojen parantamiseen.

2) Synergiat oikeuspolitiikan kanssa

Oikeuspolitiikan sovittaminen yhteen oikeusvaltioperiaatteen kanssa luo vankan kehyksen, jolla varmistetaan vastuuvelvollisuus, edistetään oikeudellista johdonmukaisuutta jäsenvaltioiden välillä ja suojellaan perusoikeuksia. Näin lisätään luottamusta ja yhteistyötä unionissa. Perusoikeuksien ja oikeuspolitiikan välinen suhde on keskeinen seikka oikeudenmukaisten ja tasavertaisten yhteiskuntien luomisessa. Perusoikeudet – oikeudenmukaista oikeudenkäyntiä koskevasta oikeudesta syrjimättömyyteen ja yksityisyyden suojaan – määrittävät ne olennaiset normit, joita oikeusjärjestelmien on puolustettava, ja muuntavat abstraktit periaatteet konkreettisiksi oikeudellisiksi toimenpiteiksi ja käytännöiksi. Esimerkiksi syrjinnän vastaisella lainsäädännöllä pannaan täytäntöön periaate yhdenvertaisuudesta lain edessä. Näin ollen perusoikeuksien ja oikeuspolitiikan välisellä synergialla varmistetaan, että oikeusjärjestelmät paitsi ehkäisevät väärinkäytöksiä myös edistävät aktiivisesti ihmisarvoa, tasa-arvoa ja vapautta. Tämä synergia on olennaisen tärkeä seikka, jotta voidaan lisätä kansalaisten luottamusta oikeudellisiin instituutioihin, edistää sosiaalista yhteenkuuluvuutta ja viime kädessä varmistaa, että oikeudenkäyttö on kaikkien henkilöiden saatavilla ja kaikkien kannalta merkityksellistä. Tätä varten edistetään synergioita tämän ohjelman ja tulevan oikeusalan ohjelman välillä.

3) Synergiat sisämarkkinoita ja kilpailukykyä koskevien politiikkojen kanssa

Aloitteella täydennetään EU:n teollisuuspolitiikkaa ja taloudellista kilpailukykyä koskevaa poliittista kehystä. Se perustuu erityisesti vuoden 2024 sisämarkkinoita ja kilpailukykyä koskevaan vuosikertomukseen, jossa otetaan käyttöön ekosysteemeihin perustuva lähestymistapa keskeisten teollisuudenalojen, myös kulttuurialan ja luovien alojen, häiriönsietokyvyn ja strategisen riippumattomuuden vahvistamiseksi. Siinä otetaan huomioon myös kilpailukykykompassin tavoitteet. Kilpailukykykompassissa asetetaan selkeät vertailuarvot EU:n pitkän aikavälin tuottavuuden parantamiseksi ja innovoinnin edistämiseksi.

Aloitteella vahvistetaan synergioita tulevan Euroopan kilpailukykyrahaston ja tulevan tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelman kanssa. Tähän sisältyy tuki monialaiselle tutkimukselle, joka koskee erilaisia aiheita, kuten demokratiaa, arvoja, tasa-arvoa ja disinformaatiota, mutta myös digitaalisia ja teollisuutta koskevia aiheita, jotka liittyvät läheisesti kulttuurialaan ja luoviin aloihin ja kulttuuriperintöön (esimerkiksi laajennettu todellisuus, immersiiviset ympäristöt, uusmedia). Lisäksi ehdotuksella edistetään Euroopan digitaalisen muutoksen käsittelyä digitaalinen vuosikymmen 2030 -ohjelman tavoitteiden mukaisesti.

4) Synergiat globaalia Eurooppaa koskevien politiikkojen kanssa

Tuleva ohjelma täydentää unionin ulkoisista toimista rahoitettavia toimia. Esimerkiksi edistämällä kulttuurivaihtoa ja tukemalla EU:n tiedotusvälineitä ja audiovisuaalista sisältöä maailmanlaajuisesti, myös kansainvälisen yhteistyön avulla, ohjelma avaa uusia markkinoita, houkuttelee osaajia kaikkialta maailmasta sekä lisää EU:n vaikutusmahdollisuuksia ja houkuttelevuutta maailmanlaajuisesti.

1.5.5. Arvio käytettävissä olevista rahoitusvaihtoehdoista, mukaan lukien mahdollisuudet määrärahojen uudelleenkohdentamiseen

–

1.6. Ehdotetun toimen/aloitteen ja sen rahoitusvaikutusten kesto

☒ **kesto on rajattu**

– ☒ toiminta alkaa 1.1.2028 ja päättyy 31.12.2034.

– ☒ maksusitoumusmäärärahoihin kohdistuvat rahoitusvaikutukset koskevat vuosia 2028–2034 ja maksumäärärahoihin kohdistuvat rahoitusvaikutukset vuosia 2028–203x.

¨ **kestoa ei ole rajattu**

– Käynnistysvaihe alkaa vuonna VVVV ja päättyy vuonna VVVV,

– minkä jälkeen toteutus täydessä laajuudessa.

1.7. Suunniteltu talousarvion toteuttamistapa / Suunnitellut talousarvion toteuttamistavat

☒ **Suora hallinnointi**, jonka komissio toteuttaa käyttämällä

– ☒ yksiköitään, myös unionin edustustoissa olevaa henkilöstöään

– ☒ toimeenpanovirastoja

¨ **Hallinnointi yhteistyössä** jäsenvaltioiden kanssa

☒ **Välillinen hallinnointi**, jossa täytäntöönpanotehtäviä on siirretty

– ¨ kolmansille maille tai niiden nimeämille elimille;

– ☒ kansainvälisille järjestöille ja niiden erityisjärjestöille (esim. UNESCO, OECD, Euroopan neuvosto)

– ☒ Euroopan investointipankille ja Euroopan investointirahastolle

– ¨ varainhoitoasetuksen 70 ja 71 artiklassa tarkoitetuille elimille;

– ☒ julkisoikeudellisille yhteisöille (esimerkiksi pilariarvioiduille elimille)

– ☒ sellaisille julkisen palvelun tehtäviä hoitaville yksityisoikeudellisille elimille, joille annetaan riittävät rahoitustakuut

– ☒ sellaisille jäsenvaltion yksityisoikeuden mukaisille elimille, joille on annettu tehtäväksi julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuden täytäntöönpano ja joille annetaan riittävät rahoitustakuut (pilariarvioidut elimet)

– ¨ sellaisille elimille tai henkilöille, joille on annettu tehtäväksi toteuttaa Euroopan unionista tehdyn sopimuksen V osaston mukaisia yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan erityistoimia ja jotka nimetään asiaa koskevassa perussäädöksessä;

– ¨ jäsenvaltioon sijoittautuneille jäsenvaltion yksityisoikeuden tai unionin oikeuden mukaisille elimille, joille voidaan alakohtaisten sääntöjen mukaisesti antaa tehtäväksi unionin varojen tai talousarviotakuiden hoitaminen, siltä osin kuin tällaiset elimet ovat julkisoikeudellisten elinten tai julkisen palvelun tehtäviä hoitavien yksityisoikeudellisten elinten määräysvallassa ja niillä on asianomaisten määräysvaltaa käyttävien elinten yhteisvastuullisten vakuuksien muodossa antamat riittävät rahoitustakuut tai vastaavat rahoitustakuut, jotka voidaan kunkin toimen osalta rajoittaa unionin tuen enimmäismäärään.

Huomautukset

Ohjelma toteutetaan käyttämällä suoraa hallinnointia (tietyt osat ohjelmasta delegoidaan Euroopan koulutuksen ja kulttuurin toimeenpanovirastolle) sekä epäsuoraa hallinnointia kansainvälisten järjestöjen (kuten Unescon, OECD:n ja Euroopan neuvoston) ja muiden pilariarvioitujen elinten kautta. Tämä toimintatapa on osoittautunut menestykselliseksi aiemmissa monivuotisissa rahoituskehyksissä.

2. HALLINNOINTI

2.1. Seuranta- ja raportointisäännöt

(41) Tämän ohjelman seuranta- ja raportointisäännöissä noudatetaan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) [XXX]* [tuloksellisuus] säädettyjä vaatimuksia.

2.2. Hallinnointi- ja valvontajärjestelmä(t)

2.2.1. Perustelut ehdotetu(i)lle talousarvion toteuttamistavalle(/-tavoille), rahoituksen toteutusmekanismille(/-mekanismeille), maksujärjestelyille sekä valvontastrategialle

Suurin osa ohjelman toimista toteutetaan suoralla hallinnointitavalla, ja toimet delegoidaan osittain Euroopan koulutuksen ja kulttuurin toimeenpanovirastolle (EACEA). Nykyinen toteutusmalli on osoittautunut toimivaksi aiemmissa ohjelmissa, ja nykyisestä monivuotisesta rahoituskehyksestä saatujen alustavien tulosten perusteella virhetasot ovat Luova Eurooppa -ohjelman osalta alle 2 prosenttia. Rahoitus toteutetaan käyttämällä varainhoitoasetuksen tarjoamia toteutustapoja, pääasiassa avustuksia ja hankintoja, koska näin toimet voidaan mukauttaa paremmin politiikan tarpeisiin ja painopisteitä voidaan mukauttaa joustavammin, etenkin avustusten avulla. Avustukset myönnetään tosiasiallisiin kustannuksiin, kertakorvauksiin, kiinteisiin määriin, yksikkökustannuksiin tai näiden yhdistelmään perustuvan rahoituksen muodossa. Yksikkökustannustaulukoiden käyttö ja muut yksinkertaistetut toimenpiteet vähentävät virhemahdollisuuksia kustannusten ilmoittamisessa. Pienempien organisaatioiden osallistumismahdollisuuksien parantamiseksi toteutetaan useita toimenpiteitä ja varainhoitoasetuksen perusteella suuntaviivoja ja menettelyjä yksinkertaistetaan (ks. edellä).

Komission suora hallinnointi antaa mahdollisuuden olla suoraan yhteydessä avustuksensaajiin/toimeksisaajiin, jotka osallistuvat unionin politiikkaa edistävien toimien toteuttamiseen.

2.2.2. Tiedot todetuista riskeistä ja niiden vähentämiseksi käyttöön otetuista sisäisistä valvontajärjestelmistä

Ohjelmaan kohdistuu samoja riskejä kuin komission muihin ohjelmiin, joiden tuensaajat ovat luonteeltaan erilaisia. Monet tuensaajat ovat ensikertalaisia tai niillä ei ole kattavia hallintorakenteita. Riskit liittyvät pääasiassa 1) valittujen hankkeiden laadun varmistamiseen ja niiden tekniseen toteuttamiseen; 2) siihen, että myönnettyjä varoja käytetään tehottomasti tai epätaloudellisesti, olivatpa kyseessä sitten avustukset tai hankintasopimukset; 3) petoksiin.

Useimpien näistä riskeistä odotetaan vähenevän seuraavien toimien ansiosta: 1) Suunnitellaan ehdotuspyynnöt huolellisesti. 2) Annetaan neuvontaa hakijoille ja tuensaajille. 3) Käytetään yksinkertaistettuja kustannusvaihtoehtoja eli yksikkökustannuksia, kiinteämääräistä rahoitusta ja kertakorvauksia, joita on sovellettu tehokkaasti nykyisessä monivuotisessa rahoituskehyksessä ja joista säädetään varainhoitoasetuksessa. 4) Ehdotusten ja avustusten hallinnoinnissa käytetään EU:n järjestelmiä (kuten avustuksia koskevaa käsikirjaa ja eGrants-järjestelmää), jotta varmistetaan parhaiden käytäntöjen noudattaminen kaikilta osin avustusten ja hankintojen elinkaaren kaikissa vaiheissa.

Valvontastrategia käsittää seuraavat osatekijät: 1) ohjelmasuunnittelu, ehdotusten arviointi ja valinta sen varmistamiseksi, että rahoitusta myönnetään vain parhaille ehdotuksille; 2) avustussopimusten tekeminen ja seuranta; avustussopimusten toimintaa valvotaan sekä varainhoidon että toteutuksen osalta; 3) jälkitarkastukset, joissa pyritään havaitsemaan kaikki mahdolliset poikkeamat, jotka voivat antaa aihetta maksujen takaisinperimiselle.

Ohjelman tiettyjä osia panee jatkossakin täytäntöön koulutuksen ja kulttuurin toimeenpanovirasto (EACEA), joka käyttää koko komissiossa sovellettavia menettelyjä.

EACEA soveltaa kaikki toimet kattavaa vuotuista jälkitarkastussuunnitelmaa ja vahvistaa alle kahden prosentin virhetason nykyisen monivuotisen rahoituskehyksen osalta.

Tällä hetkellä EACEA:ta valvoo sen ohjauskomitea yhdessä Luova Eurooppa -ohjelman vastuupääosastoina toimivien koulutuksen, nuorisoasioiden, urheilun ja kulttuurin pääosaston ja viestintäverkkojen, sisältöjen ja teknologian pääosaston sekä kansalaisten, tasa-arvon, perusoikeuksien ja arvojen ohjelman vastuupääosastona toimivan oikeus- ja kuluttaja-asioiden pääosaston kanssa. Säännöllinen raportointi tulostaulujen avulla sekä säännölliset koordinointikokoukset vastuupääosastojen kanssa varmistetaan.

2.2.3. Valvonnan kustannustehokkuutta (valvontakustannusten suhde hallinnoitujen varojen arvoon) koskevat arviot ja perustelut sekä arviot maksujen suoritusajankohdan ja toimen päättämisajankohdan odotetuista virheriskitasoista

Ohjelman valvontakustannukset ovat noin kuusi prosenttia komission suorittamista maksuista. Tämän osuuden odotetaan pysyvän vakaana tai pienenevän hieman, jos yksinkertaistettujen kustannusvaihtoehtojen käyttöä laajennetaan edelleen. Hallinto- ja valvontajärjestelmän tavoitteena on pitää maksujen suoritusajankohdan ja toimen päättämisajankohdan odotetut virheriskitasot alle 2 prosentissa eli olennaisuusrajan alapuolella.

2.3. Toimenpiteet petosten ja sääntöjenvastaisuuksien ehkäisemiseksi

Asiasta vastaavat yksiköt soveltavat myös jatkossa komission petostentorjuntastrategian mukaisia petostentorjuntastrategioitaan varmistaakseen, että niiden sisäiset petostentorjuntatarkastukset ovat täysin yleisen strategian mukaiset ja että niiden riskinhallintamallissa painopisteenä on petoksille alttiiden tapausten ja asianmukaisten vastatoimien kartoittaminen.

Sekä EACEA:n että komission petostentorjuntastrategiat mahdollistavat sen, että petosriskeihin voidaan puuttua pääasiassa toimenpiteillä, joilla estetään väärinkäytöksiä ja joita kovennetaan, jos petoksia havaitaan. Seuraavia toimenpiteitä toteutetaan edelleen sekä vastuussa olevissa pääosastoissa että EACEA:ssa: asiakirjatarkastukset, valvontamatkat määritetyn valvontastrategian mukaisesti, selkeät raportointivaatimukset avustuksensaajan kanssa tehdyssä avustussopimuksessa, käynnistämistapaaminen uusien avustuksensaajien kanssa, mahdollisuus leikata avustusta, jos tuloksia ei toimiteta tai tiettyjä rahoitusedellytyksiä, kuten viestintään liittyviä, ei noudateta.

Poissulkemistapauksissa edunsaajat kirjataan varhaishavainta- ja poissulkemistietokantaan (EDES) ja tapauksia seurataan OLAFin ja Euroopan syyttäjänviraston (EPPO) kanssa.

3. EHDOTUKSEN/ALOITTEEN ARVIOIDUT RAHOITUSVAIKUTUKSET

3.1. Kyseeseen tulevat monivuotisen rahoituskehyksen otsakkeet ja menopuolen budjettikohdat

- Uudet perustettaviksi esitetyt budjettikohdat

Monivuotisen rahoituskehyksen otsakkeiden ja budjettikohtien mukaisessa järjestyksessä.

Monivuotisen rahoituskehyksen otsake	Budjettikohta	Menolaji	Rahoitusosuudet			
	Numero	JM/EI-JM	EFTA-mailta	ehdokasmailta ja mahdollisilta ehdokasmailta	muilta kolmansilta mailta	muut käyttötarkoituksseensa sidotut tulot
2	06 01 02 AgoraEU-ohjelman tukimenot	EI-JM	KYLLÄ/EI	KYLLÄ/EI	KYLLÄ/EI	KYLLÄ/EI
2	06 03 01 Luova Eurooppa – Kulttuuri	JM	KYLLÄ/EI	KYLLÄ/EI	KYLLÄ/EI	KYLLÄ/EI
2	06 03 02 MEDIA+	JM	KYLLÄ/EI	KYLLÄ/EI	KYLLÄ/EI	KYLLÄ/EI
2	06 03 03 CERV+	JM	KYLLÄ/EI	KYLLÄ/EI	KYLLÄ/EI	KYLLÄ/EI

3.2. Arvioidut vaikutukset määrärahoihin

3.2.1. Yhteenveto arvioiduista vaikutuksista toimintamäärärahoihin

– ☐ Ehdotus/aloite ei edellytä toimintamäärärahoja.

– ☒ Ehdotus/aloite edellyttää toimintamäärärahoja seuraavasti:

3.2.1.1. Hyväksytystä talousarviosta peräisin olevat määrärahat

milj. euroa (kolmen desimaalin tarkkuudella)

Monivuotisen rahoituskehyksen otsake	2	

			Vuosi	Vuosi	Vuosi	Vuosi	Vuosi	Vuosi	Vuosi	**MRK YHTEENSÄ 2028–2034**
			2028	**2029**	**2030**	**2031**	**2032**	**2033**	**2034**	
Toimintamäärärahat										
Budjettikohta 06 03 01 Luova Eurooppa – Kulttuuri	Sitoumukset	(1a)	0,230	0,238	0,247	0,256	0,265	0,275	0,285	1,796
	Maksut	(2a)	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	**p.m.**
Budjettikohta 06 03 02 MEDIA+	Sitoumukset	(1b)	0,409	0,424	0,439	0,455	0,472	0,489	0,506	3,194
	Maksut	(2b)	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	**p.m.**
Budjettikohta 06 03 03 CERV+	Sitoumukset	(1c)	0,460	0,477	0,494	0,512	0,531	0,550	0,569	3,593
	Maksut	(2c)	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	**p.m.**
Joista 06 03 03 01 Tasa-arvo, perusoikeudet, kansalaiset ja arvot	Sitoumukset		p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	**p.m.**
	Maksut		p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	**p.m.**
Joista 06 03 03 02 Demokraattinen osallistuminen ja oikeusvaltioperiaate	Sitoumukset		p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	**p.m.**
	Maksut		p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	**p.m.**
Joista 06 03 03 03 Daphne	Sitoumukset		p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	**p.m.**

	Maksut		p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	**p.m.**
Tiettyjen ohjelmien määrärahoista katettavat hallintomäärärahat[39][40]										
Budjettikohta 06 01 02 AgoraEU-ohjelman tukimenot		(3)	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	**p.m.**
Määrärahat YHTEENSÄ	Sitoumukset	= 1a + 1b + 3	1,099	1,139	1,180	1,223	1,268	1,313	1,360	8,582
	Maksut	= 2a + 2b + 3	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	**p.m.**

Monivuotisen rahoituskehyksen otsake	**4**	”Hallintomenot”[41]

milj. euroa (kolmen desimaalin tarkkuudella)

Pääosasto: <EAC/CNECT/JUST>		Vuosi **2028**	Vuosi **2029**	Vuosi **2030**	Vuosi **2031**	Vuosi **2032**	Vuosi **2033**	Vuosi **2034**	**MRK YHTEENSÄ 2028–2034**
• Henkilöresurssit		37,070	37,070	37,070	37,070	37,070	37,070	37,070	**259,490**
• Muut hallintomenot		1,523	1,538	1,553	1,569	1585	1,602	1,619	**10,988**
YHTEENSÄ <…….>	Määrärahat	**38,593**	**38,608**	**38,623**	**38,639**	**38,655**	**38,672**	**38,689**	**270,478**

Monivuotisen rahoituskehyksen OTSAKKEESEEN 4 kuuluvat määrärahat YHTEENSÄ	(Sitoumukset yhteensä = maksut yhteensä)	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

39

40 Tekninen ja/tai hallinnollinen apu sekä EU:n ohjelmien ja/tai toimien toteuttamiseen liittyvät tukimenot (entiset BA-budjettikohdat), epäsuora ja suora tutkimustoiminta.

41 Tarvittavat määrärahat olisi määritettävä käyttämällä vuosittaisia keskimääräisiä kustannuksia, jotka ovat saatavilla asianmukaisella BUDGpedia-verkkosivulla.

milj. euroa (kolmen desimaalin tarkkuudella)

		Vuosi **2028**	Vuosi **2029**	Vuosi **2030**	Vuosi **2031**	Vuosi **2032**	Vuosi **2033**	Vuosi **2034**	**MRK YHTEENSÄ 2028–2034**
Monivuotisen rahoituskehyksen OTSAKKEISIIN 1–4 kuuluvat	Sitoumukset	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	**p.m.**
määrärahat yhteensä	Maksut	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	**p.m.**

3.2.2. Arvioidut toimintamäärärahoista rahoitetut tuotokset (ei täytetä erillisvirastojen osalta)

(42) Tämän ohjelman edistymisen ja saavutusten seuraamiseen käytettävät tuotos- ja tulosindikaattorit vastaavat Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) [XXX]* [tuloksellisuus] määritettyjä yhteisiä indikaattoreita.

Maksusitoumusmäärärahat, milj. euroa (kolmen desimaalin tarkkuudella)

Tavoitteet ja tuotokset ⇩			Vuosi **2028**		Vuosi **2029**		Vuosi **2030**		Vuosi **2031**		ja näitä seuraavat vuodet (ilmoitetaan kaikki vuodet, joille ehdotuksen/aloitteen vaikutukset ulottuvat, ks. kohta 1.6)						**YHTEENSÄ**	
	TUOTOKSET																	
	Tyyppi[42]	Keski määr. kustannukset	Lkm	Kustannus	Lkm	Kustannus	Lkm	Kustannus	Lkm	Kustannus	Lkm	Kustannus	Lkm	Kustannus	Lkm	Kustannus	Lukumäärä yhteensä	Kustannukset yhteensä
ERITYISTAVOITE 1 …[43]																		
– Tuotos																		

[42] Tuotokset ovat tuloksena olevia tuotteita ja palveluita (esim. rahoitettujen opiskelijavaihtojen määrä tai rakennetut tiekilometrit).

[43] Kuten kuvattu kohdassa 1.3.2 ”Erityistavoite (Erityistavoitteet)”.

– Tuotos																		
– Tuotos																		
Välisumma, erityistavoite 1																		
ERITYISTAVOITE 2 ...																		
– Tuotos																		
Välisumma, erityistavoite 2																		
KAIKKI YHTEENSÄ																		

3.2.3. Yhteenveto arvioiduista vaikutuksista hallintomäärärahoihin

– ☐ Ehdotus/aloite ei edellytä hallintomäärärahoja.

– ☒ Ehdotus/aloite edellyttää hallintomäärärahoja seuraavasti:

3.2.3.1. Hyväksytystä talousarviosta peräisin olevat määrärahat

HYVÄKSYTYT MÄÄRÄRAHAT	Vuosi **2028**	Vuosi **2029**	Vuosi **2030**	Vuosi **2031**	Vuosi **2032**	Vuosi **2033**	Vuosi **2034**	**YHTEENSÄ 2028–2034**
OTSAKE 4								
Henkilöresurssit	37,070	37,070	37,070	37,070	37,070	37,070	37,070	**259,490**
Muut hallintomenot	1,523	1,538	1,553	1,569	1,585	1,602	1,619	**10,988**
OTSAKE 4, välisumma	**38,593**	**38,608**	**38,623**	**38,639**	**38,655**	**38,672**	**38,689**	**270,478**
OTSAKKEESEEN 4 sisältymättömät								
Henkilöresurssit	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	**p.m.**
Muut hallintomenot	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	**p.m.**
OTSAKKEESEEN 4 sisältymättömät, välisumma								
YHTEENSÄ								

3.2.4. Henkilöresurssien arvioitu tarve

– ☐ Ehdotus/aloite ei edellytä henkilöresursseja.

– ☒ Ehdotus/aloite edellyttää henkilöresursseja seuraavasti:

3.2.4.1. Hyväksytystä talousarviosta katettavat

Arvio kokoaikaiseksi henkilöstöksi muutettuna

HYVÄKSYTYT MÄÄRÄRAHAT		Vuosi **2028**	Vuosi **2029**	Vuosi **2030**	Vuosi **2031**	Vuosi **2032**	Vuosi **2033**	Vuosi **2034**
• **Henkilöstötaulukkoon sisältyvät virat/toimet (virkamiehet ja väliaikaiset toimihenkilöt)**								
20 01 02 01 (päätoimipaikka ja komission edustustot EU:ssa)		182	182	182	182	182	182	182
20 01 02 03 (unionin edustustot)		0	0	0	0	0	0	0
(Epäsuora tutkimustoiminta)		0	0	0	0	0	0	0
(Suora tutkimustoiminta)		0	0	0	0	0	0	0
Muu budjettikohta (mikä?)		0	0	0	0	0	0	0
• **Ulkopuolinen henkilöstö (kokoaikaiseksi muutettuna)**								
20 02 01 (kokonaismäärärahoista katettavat sopimussuhteiset toimihenkilöt ja kansalliset asiantuntijat)		28	28	28	28	28	28	28
20 02 03 (sopimussuhteiset ja paikalliset toimihenkilöt, kansalliset asiantuntijat ja nuoremmat asiantuntijat unionin edustustoissa)		0	0	0	0	0	0	0
Hallinnollisen tuen budjettikohta	– päätoimipaikassa	0	0	0	0	0	0	0
[XX 01 YY YY]	– unionin edustustoissa	0	0	0	0	0	0	0
(sopimussuhteiset toimihenkilöt ja kansalliset asiantuntijat – epäsuora tutkimustoiminta)		0	0	0	0	0	0	0
(sopimussuhteiset toimihenkilöt ja kansalliset asiantuntijat – suora tutkimustoiminta)		0	0	0	0	0	0	0
Muu budjettikohta (mikä?) – Otsake 4		0	0	0	0	0	0	0
Muu budjettikohta (mikä?) – Otsakkeen 4 ulkopuolella		10	10	10	10	10	10	10
YHTEENSÄ		**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
[XX 01 YY YY]	– unionin edustustoissa	0	0	0	0	0	0	0
(sopimussuhteiset toimihenkilöt ja kansalliset asiantuntijat – epäsuora tutkimustoiminta)		0	0	0	0	0	0	0

(sopimussuhteiset toimihenkilöt ja kansalliset asiantuntijat – suora tutkimustoiminta)	0	0	0	0	0	0	0
Muu budjettikohta (mikä?) – Otsake 4	0	0	0	0	0	0	0
Muu budjettikohta (mikä?) – Otsakkeen 4 ulkopuolella	0	0	0	0	0	0	0
YHTEENSÄ	**220**	**220**	**220**	**220**	**220**	**220**	**220**

Ehdotuksen toteuttamiseksi tarvittava henkilöstö (kokoaikaiseksi muutettuna):

	Katetaan komission yksiköissä käytettävissä olevalla henkilöstöllä	**Poikkeuksellinen lisähenkilöstö***		
		Rahoitetaan otsakkeesta 4 tai tutkimusmäärärahoista	**Rahoitetaan BA-budjettikohdasta**	**Rahoitetaan maksuilla**
Henkilöstötaulukkoon sisältyvät virat/toimet	139	43	Ei sovelleta	
Ulkopuolinen henkilöstö (sopimussuhteiset toimihenkilöt, kansalliset asiantuntijat ja vuokrahenkilöstö)	25	3	10	

Kuvaus henkilöstön tehtävistä:

Virkamiehet ja väliaikaiset toimihenkilöt	
Ulkopuolinen henkilöstö	

3.2.5. Yhteenveto arvioiduista vaikutuksista digitaaliteknologiaan liittyviin investointeihin

YHTEENSÄ Digitaaliteknologiaan ja tietotekniikkaan liittyvät määrärahat	Vuosi **2028**	Vuosi **2029**	Vuosi **2030**	Vuosi **2031**	Vuosi **2032**	Vuosi **2033**	Vuosi **2034**	**MRK YHTEENSÄ 2028–2034**
OTSAKE 4								
Tietotekniikkamenot (toimielintasolla)	1,804	1,804	1,804	1,804	1,804	1,804	1,804	**12,628**
OTSAKE 4, välisumma	1,804	1,804	1,804	1,804	1,804	1,804	1,804	**12,628**
OTSAKKEESEEN 4 sisältymättömät								
Toimenpideohjelmien ohjelmatason tietotekniikkamenot	8,500	8,500	8,500	8,500	8,500	8,500	8,500	**59,500**
OTSAKKEESEEN 4 sisältymättömät, välisumma	8,500	8,500	8,500	8,500	8,500	8,500	8,500	**59,500**
YHTEENSÄ	**10,304**	**10,304**	**10,304**	**10,304**	**10,304**	**10,304**	**10,304**	**72,128**

3.2.6. Yhteensopivuus nykyisen monivuotisen rahoituskehyksen kanssa

Aloite on yhdenmukainen kauden 2028–2034 monivuotista rahoituskehystä koskevan ehdotuksen kanssa.

3.2.7. Ulkopuolisten tahojen rahoitusosuudet

Ehdotuksen/aloitteen

– ☒ rahoittamiseen ei osallistu ulkopuolisia tahoja

– ☐ rahoittamiseen osallistuu ulkopuolisia tahoja seuraavasti (arvio):

Määrärahat, milj. euroa (kolmen desimaalin tarkkuudella)

	Vuosi **2028**	Vuosi **2029**	Vuosi **2030**	Vuosi **2031**	Vuosi **2032**	Vuosi **2033**	Vuosi **2034**	Yhteensä
Rahoitukseen osallistuva taho								
Yhteisrahoituksella katettavat määrärahat YHTEENSÄ								

3.3. Arvioidut vaikutukset tuloihin

– ☒ Ehdotuksella/aloitteella ei ole vaikutuksia tuloihin.

– ☐ Ehdotuksella/aloitteella on vaikutuksia tuloihin seuraavasti:

  – ☐ vaikutuksia omiin varoihin

  – ☐ vaikutuksia muihin tuloihin

  – ☐ tulot on kohdennettu menopuolen budjettikohtiin

milj. euroa (kolmen desimaalin tarkkuudella)

Tulopuolen budjettikohta:	Käytettävissä olevat määrärahat kuluvana varainhoitovuonna	Ehdotuksen/aloitteen vaikutus[44]						
		Vuosi **2028**	Vuosi **2029**	Vuosi **2030**	Vuosi **2031**	Vuosi **2032**	Vuosi **2033**	Vuosi **2034**

[44] Perinteiset omat varat (tulli- ja sokerimaksut) on ilmoitettava nettomääräisinä eli bruttomäärästä on vähennettävä kantokuluja vastaava 20 prosentin osuus.

Momentti ….								

Vastaava(t) menopuolen budjettikohta/-kohdat käyttötarkoitukseensa sidottujen tulojen tapauksessa:

Muita huomautuksia (esim. tuloihin kohdistuvan vaikutuksen laskentamenetelmä/-kaava tai muita lisätietoja).

4. DIGITAALISET ULOTTUVUUDET

4.1. Vaatimukset, joilla on merkitystä digitalisaation kannalta

Viittaus vaatimukseen	Vaatimuksen kuvaus	Toimija, johon vaatimus vaikuttaa tai jota se koskee	Ylätason prosessit	Luokka
VI luku – 11 artikla	[…] Ohjelman toteuttamista koskeva tekninen ja hallinnollinen apu	Euroopan komissio; tuensaajat	Ohjelman toteuttaminen käyttäen avustusten suoraa hallinnointia	Digitaaliset ratkaisut
V luku – 10 artikla	[...] erityisesti ohjelmayhteyspisteiden välityksellä, minkä avulla lisätään ohjelman tulosten näkyvyyttä ja levittämistä ja laajennetaan niiden kohdeyleisöä.	Euroopan komissio, kansalliset viranomaiset; tuensaajat	Levitys	Digitaaliset ratkaisut
II luku – 4 artiklan e alakohta	[...] parannetaan tietopohjaa tehostamalla tiedonkeruuta, analysointia [...]	Euroopan komissio, toimeenpanovirastot, tuensaajat	Näyttöön perustuva päätöksenteko, ohjelmien täytäntöönpano ja seuranta; arviointi	Digitaaliset ratkaisut, data
III luku – 5 artiklan f alakohta	Edistetään [...] tiedonkeruuta ja analysointia [...]	Euroopan komissio, toimeenpanovirastot, tuensaajat	Näyttöön perustuva päätöksenteko,	Digitaaliset ratkaisut, data

			ohjelmien täytäntöönpano ja seuranta; arviointi	
III luku – 6 artiklan f alakohta	Lisätään [...] tiedonkeruuta ja analysointia sekä yhteisten normien kehittämistä [...]	Euroopan komissio, toimeenpanovirastot, tuensaajat	Näyttöön perustuva päätöksenteko, ohjelmien täytäntöönpano ja seuranta; arviointi	Digitaaliset ratkaisut, data

4.2. Data

Ylätason kuvaus soveltamisalaan kuuluvasta datasta/tiedosta ja siihen liittyvistä standardeista/eritelmistä

Datan/tiedon tyyppi	**Viittaukset vaatimukseen**	**Standardi ja/tai eritelmä (tapauksen mukaan)**
Kunkin hankkeen maat, organisaatiot, talousarvio, osallistujat ja painopisteet	VI luku, 11 artikla V luku, 10 artikla II luku – 4 artiklan e alakohta III luku, 5 artiklan f alakohta ja 6 artiklan f alakohta Asetus (EU, Euratom) (202X-XXXX tuloksellisuusasetus)	eGrants-järjestelmä ja mahdollisen täytäntöönpanoelimen tietokannat ohjelman puitteissa

Yhdenmukaistaminen Euroopan datastrategian kanssa

Selvitys siitä, miten vaatimukset on sovitettu yhteen Euroopan datastrategian kanssa

Ehdotuksen säännöksillä tuetaan yhteentoimivuutta, uudelleenkäytettävyyttä ja turvallista datan jakamista Euroopan datastrategian mukaisesti. Henkilötietojen (esimerkiksi osallistujien henkilötietojen) käsittelyn osalta ehdotus on yhdenmukainen yleisen tietosuoja-asetuksen kanssa. Arkkitehtuuri on myös avointa dataa koskevan direktiivin mukainen, koska asiaankuuluvia koostettuja muita kuin henkilötietoja voidaan asettaa tutkijoiden tai julkisten elinten saataville uudelleenkäyttöä varten.

Yhdenmukaistaminen yhden kerran periaatteen kanssa

Selvitys siitä, miten yhden kerran periaate on otettu huomioon ja miten olemassa olevan datan/tiedon uudelleenkäyttömahdollisuutta on tutkittu

Laaditut tulostaulut mahdollistavat ohjelman täytäntöönpanosta saatavilla olevien tietojen jäljittämisen ja uudelleenkäytön. Tiedot saadaan hakulomakkeista ja loppuraporteista sekä mahdollisesti ohjelmayhteyspisteistä.

Selvitys uuden datan/tiedon löydettävyydestä, saavutettavuudesta, yhteentoimivuudesta ja uudelleenkäytettävyydestä ja siitä, että se täyttää korkeaa laatua koskevat vaatimukset

(43) Ohjelman tiettyjen lohkojen osalta varmistetaan ohjelman täytäntöönpanosta saatavilla olevien tietojen jäljitettävyys ja uudelleenkäytettävyys. Tiedot tallennetaan hankkeen elinkaariasiakirjojen kautta ja asetetaan saataville Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) [XXX]* [tuloksellisuus] ohjelmien tuloksellisuutta ja saavutuksia koskevien tietojen avoimuutta sääntelevien säännösten mukaisesti yhteisen palveluväylän portaalin kautta.

Data-/tietovirrat

Datan/tiedon tyyppi	**Viittaukset vaatimuksiin**	**Datan/tiedon toimittaja**	**Datan/tiedon vastaanottaja**	**Datan-/tiedonvaihdon käynnistävä tekijä**	**Toimittamistiheys (tarvittaessa)**
Kunkin hankkeen maat, organisaatiot, talousarvio, osallistujat ja painopisteet	VI luku – 11 artikla V luku – 10 artikla II luku – 4 artiklan e alakohta	Tuensaajat, ohjelmayhteyspisteet	Suuri yleisö Komissio Euroopan parlamentti Euroopan unionin	Asetus (EU, Euratom) [202X-XXXX tuloksellisuus]: XXX artikla (seuranta) ja XXX artikla (täytäntöönpanokertomus ja jälkiarvioinnit).	Asetus (EU, Euratom) [202X-XXXX tuloksellisuus], XXX artikla (seuranta) ja XXX artikla (täytäntöönpanokertomus ja jälkiarvioinnit).

	III luku, 5 artiklan f alakohta ja 6 artiklan f alakohta Asetus (EU, Euratom) [202X-XXXX tuloksellisuus]		neuvosto	Säännöllinen ohjelmaraportointi	

4.3. Digitaaliset ratkaisut

Digitaalinen ratkaisu	**Viittaukset vaatimuksiin**	**Pääasialliset ratkaisulta odotettavat toiminnot**	**Vastaava taho**	**Miten saavutettavuus on huomioitu?**	**Miten uudelleenkäytettävyys on huomioitu?**	**Tekoälyteknologioiden käyttö (tapauksen mukaan)**
Digitaalinen ratkaisu #1 – avustusten suoran hallinnoinnin alusta	VI luku – 11 artikla	Avustusten suora hallinnointi	Euroopan komissio	Komission vakiokäytännön mukaisesti	//	Alusta hyödyntää tekoälyn käyttöä tarvittaessa ja ennalta varautumisen periaatetta noudattaen.
Digitaalinen ratkaisu #2 – tulosten levittämisalusta(t)	V luku – 10 artikla	Ohjelman tulosten levittäminen	Euroopan komissio	Komission vakiokäytännön mukaisesti	//	Alusta hyödyntää tekoälyn käyttöä tarvittaessa ja ennalta varautumisen periaatetta noudattaen.

Digitaalinen ratkaisu #1 – avustusten suoran hallinnoinnin alusta

Digitaalinen ja/tai alakohtainen politiikka (tarvittaessa)	**Selvitys vastaavuudesta**
Tekoälysäädös	Euroopan komissio varmistaa tekoälyä hyödyntäessään, että tekoälysäädöstä noudatetaan.
EU:n kyberturvallisuuskehys	Rajoittamatta asetuksen (EU) 2016/679 soveltamista Euroopan komission on varmistettava tämän asetuksen soveltamista varten kerättyjen ja tallennettujen tietojen turvallisuus, eheys, aitous ja luottamuksellisuus.
eIDAS	Ei sovelleta
Yhteinen digitaalinen palveluväylä ja IMI	Ei sovelleta
Muut	//

Digitaalinen ratkaisu #2 – tulosten levittämisalusta(t)

Digitaalinen ja/tai alakohtainen politiikka (tarvittaessa)	**Selvitys vastaavuudesta**
Tekoälysäädös	Euroopan komissio varmistaa tekoälyä hyödyntäessään, että tekoälysäädöstä noudatetaan.
EU:n kyberturvallisuuskehys	Rajoittamatta asetuksen (EU) 2016/679 soveltamista Euroopan komission on varmistettava tämän asetuksen soveltamista varten kerättyjen ja tallennettujen tietojen turvallisuus, eheys, aitous ja luottamuksellisuus.
eIDAS	Ei sovelleta

Yhteinen digitaalinen palveluväylä ja IMI	Ei sovelleta
Muut	//

4.4. Yhteentoimivuusarviointi

Ei sovelleta

4.5. Toimenpiteet digitaalisen täytäntöönpanon tukemiseksi

Toimenpiteen kuvaus	**Viittaukset vaatimuksiin**	**Komission tehtävä** (tapauksen mukaan)	**Mukana olevat toimijat** (tapauksen mukaan)	**Suunniteltu aikataulu** (tapauksen mukaan)